

Četrtek, 25. novembra 2004, št. 48, leto IX., ISSN 1408-0494, vsak četrtek, cena 550 SIT • 2,35 EUR • 36 HRK

DEMOKRACIJA

Metamorfoza zadržtega komunistista

9 771408 049069

SLOVENIJA
Bodo hram
učenosti
zgradili?

FINANCE
Prejšnja županja
Vika Potočnik
na zatožni klopi?

ŠPORT
Adrenalin na
puščavskem
pesku

10 let Radia Ognjišče

Skup' držimo, pa bo šlo!
Skup' držimo že 10 let.
Radio Ognjišče.

<http://radio.ognjisce.si>

V tretje gre rado

Na cvetno nedeljo, 8. aprila 1990, so bile v Sloveniji prve demokratične volitve po drugi svetovni vojni, ki so simbolno pomenile konec starega režima. Kot so kasneje pokazali dogodki, je bil to res predvsem simbolni dogodek, saj je partija ob "sestopu z oblasti" poskrbela, da je obdržala vzporedne, neformalne vzvode oblasti. Formalno oblast je prevzela koalicija Demos, ki si je prizadevala predsem za slovensko osamosvojitve, medtem ko se je na drugi strani preobrazena partija pripravljala za vnovični prevzem oblasti. Kljub številnim težavam, s katerimi se je morala soočiti prva demokratična Demosova vlada pod vodstvom Lojzeta Petreleta, je bila, generalno gledano, zelo uspešna, saj je izpeljala zgodovinski projekt slovenske države. Po osamosvojitvi bi Demos lahko še veliko naredil pri modernizaciji komaj nastale slovenske države, vendar je zaradi rušenja od znotraj in od zunaj razpadel.

Sledila so leta, ko je slovensko vlado vodil Janez Drnovšek in ko je njegova liberalna demokracija igrala osrednjo vlogo. Priče smo bili letom, ko je tranzicijska levica za lažje vladanje v vlado vedno pritegnila kakšno pomladno stranko, da je igrala vlogo figovega lista. Zgodila se je Depala vas, zgodil se je Pucko, dogajala se je Slovenska ljudska stranka. In ko je takratni predsednik SLS Marjan Podobnik ugotovil, da lahko leta 2000 na volitvah doživi polom, je na hitro privolil v združevanje s Slovenskimi krščanskimi demokrati. Stvari so se odvijale s filmsko naglico: nezaupnica vladi Janeza Drnovškega, združitveni kongres SLS in SKD in nastanek združene stranke pod vodstvom Franca Zagožna, po velikih mukah izvolitev Andreja Bajuka za novega predsednika vlade in potem še njegove ministrske ekipe. V kratkem polletnem vladanju je Bajukova vlada doživljala medijski pogrom s strani dominantnih medijev, ki so igrali vlogo lakajev tranzicijske levice. Vse, kar je naredila, je bilo narobe. Potem se je začelo še rušenje Bajukove vlade od znotraj; začel ga je eselesov finančni minister Ivanušič, nadaljeval pa Zagožen s pod-

poro Potrčevemu predlogu proporcionalnega volilnega sistema in komaj združena SLS+SKD Slovenska ljudska stranka je razpadla na dva dela. Predsednik vlade Andrej Bajuk je skupaj z Lojzetom Peterletom ustanovil Novo Slovenijo. Na jesenskih volitvah leta 2000 sta takratni vladni stranki SDS in NSi dosegli povprečen rezultat, SLS+SKD Slovenska ljudska stranka pa, če gledamo število njenih poslancev, pravo katastrofo.

Jeseni 2000 so se slovenske desnosredinske – pomladne stranke znašle na dnu. Premočno je zmagala Liberalna demokracija Slovenije. Janez Drnovšek je znova sestavil vlado, tako imenovano veliko koalicijo. Za opozicijsko koalicijo Slovenija, za SDS in NSi se je začelo težavno obdobje v opoziciji, saj so imeli v parlamentu samo nekaj nad dvajset poslancev in so bili zato vedno preglasovani. Tektonski premik v slovenski politiki je sledil z odhodom Milana Kučana v politični pokoj in izvolitvijo Janeza Drnovškega za predsednika države ter Antona Ropa za predsednika vlade in liberalne demokracije. Zaradi vpletenosti v korupcijo in klientelizem se je za LDS začela pot navzdol ...

Izidi volitev so znani in prav v terek, ko so predsedniki SDS, NSi, SLS in DeSUS podpisali koalicijsko pogodbo, je odstopilo vodstvo liberalne demokracije (odstop bo začel uradno veljati šele na kongresu), kar pomeni, da se bo v tej stranki boj za novega predsednika stranke začel. Za liberalno demokracijo se nedvomno začenjajo težki časi, saj so jih prej skupaj držali oblast in finančni interesi. Le kaj jih bo v opoziciji? Morda vrednote, ideali? Malo verjetno, saj so na te stvari na oblasti praktično pozabili. Lahko ne bo niti novi vladi in njenemu predsedniku Janezu Janši, saj se bo vlada znašla pred številnimi problemi. Prava slika stanja na posameznih ministrstvih bo znana šele čez nekaj časa, poleg tega bo vlada nasledila državni aparat, ki je preprečen s kadri tranzicijske levice. Kot so pokazala koalicijska pogajanja, bo koalicijska vlada naporna, saj bosta predvsem SLS in DeSUS na vsak način skušala uveljaviti svoje parcialne interese, pa čeprav bo šlo to na škodo države. No, pustimo se pozitivno presenetiti.

S podpisom koalicijske pogodbe Slovenija dobiva tretjo desnosredinsko vlado po letu 1990. Njen predsednik je znan, kandidati za ministre tudi. Ministrsko ekipo mora potrditi še parlament in delo se bo lahko začelo. Bo šlo v tretje laže, bo tretja desnosredinska vlada zdržala cel mandat? Vse možnosti za to ima.

Metod Berlec

S podpisom koalicijske pogodbe Slovenija dobiva tretjo desnosredinsko vlado po letu 1990. Predsednik vlade je znan, kandidati za ministre tudi. Ministrsko ekipo mora potrditi še parlament. Bo šlo v tretje laže?

9 Nepriljubljenost na periferiji?

V poznih osemdesetih letih 20. stoletja so bili Janša, Borštnar, Tasič in Zavrl nekakšni slovenski heroji.

11 Srečanje z realnostjo

12 Potrčeva metamorfoza

Miran Potrč, vodja poslanske skupine ZLSD, je bil nekoč visok predstavnik režima, ki je množično kršil človekove pravice, v zadnjem času pa se je iz zagrizenega partijskega funkcionarja prelevil v dežurnega varuha človekovih pravic.

14 Vlada je sestavljena

Kot kaže, bo Slovenija vendarle v kratkem dobila novo vlado. V minulem tednu so namreč vse politične stranke, ki so sprejele povabilo Janeza Janše za vstop v koalicijsko, potrdile svoje sklepe, da se pridružijo zavezništvu s SDS in s tem prevzamejo odgovornost vladanja za naslednja štiri leta.

16 V znamenju delitve funkcij

18 Žrtve slabega nadzora

22 Vika na zatožni klopi?

32 Močnejše evropske institucije?

Nova evropska komisija, ki jo vodi José Manuel Barroso, je v ponedeljek končno prevzela posle. Potem ko je evropski parlament prvič v zgodovini Evropske zveze tako odločno posegel v kadrovske sestavo evropske izvršilne oblasti, se postavlja vprašanje, kaj to pomeni za evropske institucije. So iz zapleta izšle oslABLJENE in se v prihodnosti napovedujejo nove krize ali pa so zdaj dejansko močnejše?

34 Priložnosti za izključitev jim ne bom dal

Pogovor s Tonetom Anderličem

Bojim pa se, da je članstvo v stranki za nekatere predvsem priložnost za kakšno funkcijo ali napredovanje ali kar koli. Sam mislim, da je to trdo in naporno delo. To vem, ker sem v teh letih to že pogostokrat doživljal, da so mnogi prihajali in mislili, da bodo kar v trenutku ne vem kaj postorili, vendar so potem kmalu omagali.

42 Žrtve revolucije

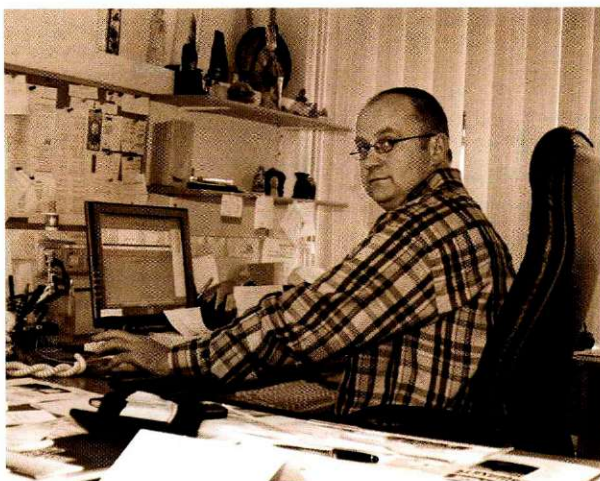
56 Čar puščavskega pekla

Najrazličnejše meje nam grenijo in otežujejo življenje. Najtežavnejše ovire vestno oddaljujemo in s tem raztezamo svet.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
 Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinari: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtčičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gijle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kasteli; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: fotomontaža Nenarocenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.
 Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%.
 Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odljave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Bilo je cvetja in tudi trnja

Ob 10-letnici oddajanja Radia Ognjišče smo se pogovarjali z njegovim glavnim urednikom Francijem Trestenjacom.

Radio Ognjišče bo 28. novembra praznoval 10-letnico svojega oddajanja. Kako bi kot glavni urednik ocenili do zdaj prehojeno pot?

Če se malce pesniško izrazim, bi lahko rekel, da je bila ta pot posuta s cvetjem in trnjem. Bilo je veliko lepih in pomembnih uspehov, veliko veselja ob radijskem programu in dogodkih, ki smo jih organizirali za poslušalce, bilo pa je seveda veliko polen in strupenih puščic, ki so hotele uničiti Radio Ognjišče. To je po svoje razumljivo, saj smo s svojim programom vnesli v medijski prostor nekaj povsem novega, drugačnega. Na eni strani so to duhovne in cerkvene vsebine, na drugi pa poudarek na delu in prizadevanjih t. i. desnih političnih strank. Če se še malce ustavim pri duhovnih in cerkvenih vsebinah, moram reči, da so bile te vsebine pred našim začetkom le kot vzorec ponujene radijskim poslušalcem. Pa naj bo to na Radiu Slovenija ali pa na lokalnih, regionalnih in komercialnih radijskih postajah. Da so bili državljani za te vsebine prikrajsani, se vidi po navdušenem sprejemu Radia Ognjišču.

Če se ne motim, ste glavni urednik radia že od vsega začetka. Je danes radio tisto, kar ste si ob začetku oddajanja želeli?

Tako je. Že od vsega začetka, pravzaprav že leto poprej (1. 8. 1993) sem prevzel nalogo glavnega in odgovornega urednika. Zaupana mi je bila zelo težavna in izzivalna naloga, da "utelesim" ideje cerkvenega radia msgr. Boleta, direktorja. Začeti je bilo treba iz nič in z Božjim blagoslovom je nastalo veliko. Mislim, da to izjavljam zelo upravičeno. Po desetih letih smem reči, da je načrt uspel in še uspeva, saj se ob tem jubileju ne ustavljam, ampak želimo še naprej. Seveda korak za korakom. Nikoli nisem prehitel dogodkov, nikoli nisem želel preveč, kar bi presegalo dane možnosti. Ta zdrava vztrajnost in zanesljivost sta poplačani.

Po raziskavah poslušalnosti je Radio Ognjišče tretji najbolj poslušani radio v Sloveniji (takoj za Slovenijo 1 in

Valom 202). Čemu pripisujete takšen uspeh – pregovorni zvestobi vernih ljudi ali tudi kakovosti samega programa?

Najbrž je odgovor v zvestobi in v kakovosti programa. Čeprav naši poslušalci niso le verni, temveč je precej tudi nevernih oziroma takih, ki so morda nekoliko zadržani do Cerkve ali imajo do nje odklonilen odnos; za naš program pa izrečejo veliko pohvalnih besed. Za uspeh je najbrž "kriva" sama vsebina, kar sem rekel že prej; ker so to želeli, so jo pričakovali. Nadalje bi lahko govoril o domačnosti, slovenskosti programa. Temu jaz pravim slovenska duša. Na začetku se nisem zgedoval po nobenem podobnem cerkvenem programu na tujem. Hotel sem, da vse zraste z domačega vrta. In je, hvala Bogu, uspelo. Ne zaradi lepšega, marveč iz globokega prepričanja pa moram reči, da gre za uspeh največja zahvala Bogu. Večkrat ponavljam, da je tudi Radio Ognjišče eden izmed dokazov obstoja Boga. Človeško gledano bi lahko in bi morali utihnuti, a ker je Božji blagoslov nad nami, smo še tu in Bog daj, da tudi bomo.

V času, ko je bila TV 3 v lasti Cerkve, je bilo slišati, da imate na radiu zaradi tega nemalo težav, ker naj bi TV 3 finančno izčrpavala radio. Je zdaj, ko je bila televizija prodana, bolje?

Direktnih finančnih težav zaradi TV 3 nismo imeli, je pa res, da so nam občasna povezovanja s televizijo, ki so bila plod nepoznavanja razmer, povzročila kakšno grenko urico, ker so nas metali v isti koš. Ves čas smo bili zelo samostojni in tako bo tudi v prihodnje.

Kakšni so načrti za prihodnje?

Posebnih načrtov ni. Želimo ohranjati doseženo stanje in postopoma napredovati. Glavna skrb je in mora biti kakor do zdaj kakovost programa, oddajanja in sprejemanja našega signala. Da bomo preko oddajnikov pokrili vso državo, bo trajalo še veliko let. Sicer pa pogledimo Radio Slovenija, ki ima tudi težave z dobrim pokrivanjem signala v vseh kotičkih. Zdaj ko smo na satelitu, nas lahko poslušajo prav povsod, vendar je odvisno od poslušalca, ali bo namestil satelitsko anteno in sprejemnik. Finančno gledano ni takšen zalogaj, ampak je vse skupaj stvar odločitve. Vesel sem, da smo to možnost ponudili, odločitev pa je vedno na strani uporabnika.

Aleš Kocjan

Etični kodeks
(Stran 8)

Bo Slovenija
predsedovala EU
ze 2007?
(Stran 10)

Bo hram učenosti
zgrajen?
(Stran 24)

Kupljeno znanje
(Stran 26)

Državljanca sveta
(Stran 28)

Boj za dediščino
(Stran 30)

Umetnost je okno
v druge svetove
(Stran 38)

Kdor bere, je car!
(Stran 39)

Prihaja največji operni
spektakel!
(Stran 40)

Ženske skozi zgodovino
(Stran 44)

Zlato pismo
(Stran 46)

Na robu sprememb
(Stran 48)

Mirna Bosna
(Stran 55)

Pronicljivi raper
(Stran 58)

V objemu krzna
(Stran 60)

Šefinja Janševega
kabineta
(Stran 66)

Neodvisni – kako dolgo?

Številni mediji, ki so se v zadnjih letih razglašali za neodvisne, imajo, potem ko se je politična situacija v Sloveniji obrnila, nemalo težav. V preteklih letih so vseskozi navijali za različne leve vlade, zdaj pa tega ne delajo več. Lahko bi rekli, da so šele zdaj začeli opravljati svojo pravo vlogo – to je nadzirajo oblast. Vse lepo in prav, le upamo lahko, da jih nova vloga ne bo minila v tistem trenutku, ko bo, če seveda bo, na oblast znova prišla levica.

Šola

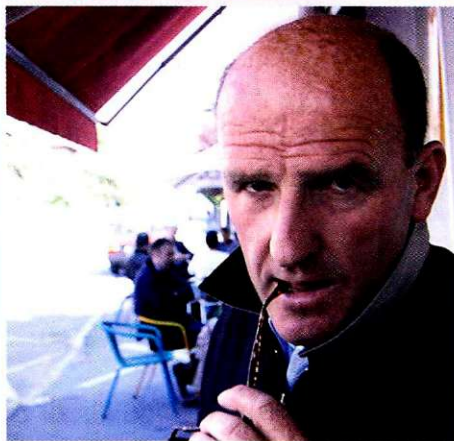
V starih časih so nas mamice in atji učili, da šola ni šala, ampak resna stvar. Da se je treba učiti, učiti in še enkrat učiti, da bomo kaj znali. Tako nas je nagovarjal tudi pokojni maršal Josip Broz, čigar spodbude so bile natisnjene celo na šolskih spričevalih. Seveda socialističnih, da ne bo pomote. Bili so sprejemi v pionirčke z rdečimi rutkami okrog vratu in modrimi titovkami na glavah, bile so proslave, na katerih smo opevali tovariša Tita, junaške partizane in delavsko samoupravno družbo. V časih smo otroci socializma tu in tam dobili tudi kakšno tortico, če smo se zares izkazali z družbenokoristnim delom.

No, danes je vendarle šola nekoliko drugačna. Proslav sicer ni več, pionirčkov tudi ne, ostale pa so partizanske pesmi in mit o NOB. In pa seveda kakšna osnovna šola, ki se ponaša z imenom neznanega junaka, pardon, narodnega heroja. Ponavadi takega s krvavimi rokami, saj je to glavno merilo uspešnosti "narodnoosvobodilnega boja", kakor današnji tovariši poimenujejo revolucijo. O poudarjanju slovenske osamosvojitve skoraj ni sledu, če pa kakšnega učenca vprašaš, kako se imenuje slovenska himna, ti bo naštel vse mogoče – od Hej, brigade pa vse do uspešnic skupine Bepop. Nekaj pa je vendarle ostalo – da šola ni šala. To je na lastni koži spoznal novi vodja poslanske skupine Mirko Zamerinik, ki je mimogrede preveč stegnil jezik in povedal nekaj krepkih na račun slovenskega šolstva. Ali je lahko še kaj hujšega od tega, da nekdo skritizira Gabrov šolski sistem, ki je najboljši, najboljši evropski, laičen, idejno nevtralen in oh in sploh vreden časti? No, takoj ko je Zamerinik dregnil v osje gnezdo in povedal, da se je na neki srednji šoli profesor malo preveč konkretno poigral z učenko in da so slovenski učenci preobremenjeni, se je zganil najprej učiteljski sindikat, nato pa še vrsta dušebrižnikov, ki iz dneva v dan dokazujejo, da vendar ne more biti res, da so naši šolarji preobremenjeni, saj preživijo za knjigami precej manj časa kot njihovi evropski vrstniki. Hop, pa ga imamo, Cefizlja! Torej Gabrov šolski sistem vendarle ni tako evropski, saj so slovenski otroci premalo obremenjeni v primerjavi s šolarji drugje po Evropi. Morda pa vendarle ne bi bilo slabo, če bi kar takoj uvedli verouk v šolah in tako povečali obremenjenost šolarjev, čeprav poslavljajočemu se šolskemu ministru Gabru, ki je bil vse življenje vreden samoupravljanja s temelji marksizma, to ni nikoli preveč dišalo.

Toda ker se je oblast pred nedavnim zamenjala in bomo v kratkem dobili novega šolskega ministra (ali morda ministrico?), je čisto mogoče, da bo vendarle verouk priznan za izbirni predmet. Predstavljajte si mrke obraze jastrebov, ki so desetletja branili dosledni laicizem, sedaj pa naj bi jim nova oblast prekrizala načrte po izkoreninjenju "klerikalnega totalitarizma". Kaj hočemo, tudi kumrovska šola ni bila šala ... **Gašper Blažič**

h-umor

diktafon

"Vem, da me boste na koncu novinarji dali na ražen, me obračali in pekli. A tako je življenje, kaj češ."

(Nogometni selektor Brane Oblak se počuti kot čevapčić.)

"To težko komentiram."

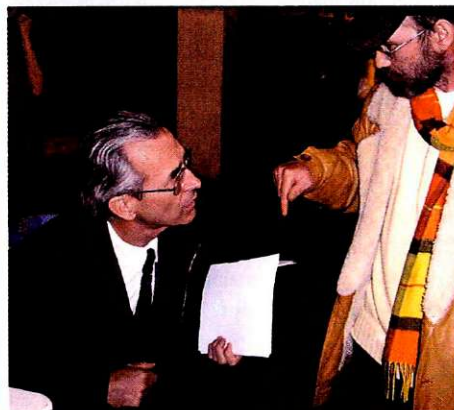
(Načelnik oddelka za finance mestne občine Ljubljana Stevo Lekić ne zna pojasniti, zakaj njegov službeni avtomobil prinaša tako velike stroške.)

"Šparajmo kje drugje, ne na mladih, predvsem pa ne na zdravi prehrani, ki je temeljni faktor uravnoteženega razvoja v teh letih. Razen če seveda želimo postati narod zakompleksanih sumo borcev."

(Urednik Sončne pesmi Matej Erjavec je prepričan, da varčevanje na račun mladih pripomore k njihovi preveliki telesni teži.)

"Če bi imeli Srbi voditelje, kakršna sta Kukan in Drnovšek, bi v EU vstopili vsaj hkrati s Slovenci."

(Aleksandar Tijanić, direktor srbske radiotelevizije, visoko ceni nekdanjega in sedanjega predsednika Slovenije.)

"Ko sem leta 2000 slišal naše novinarje Drnovška po padcu njegove vlade povsem resno spraševati, ali dopušča možnost, da bi Bajuk prevzel kar nekatere LDS-ove ministre v svojo vlado, in Drnovška na to resno odgovarjati, sem mislil, da večjega absurda celo pri našem političnem dilenanzizmu ne bom več doživel. No, pa sem ga že leta 2004. Kaj še pride."

(Matevž Krivic doživlja absurd za absurdom.)

"In to v Sloveniji obeta nova obdobja strankokracije po italijanskem povojnem vzoru z vsemi korupcijskimi, nepotističnimi in drugimi anomalijami, namesto da bi dobila vlado, ki bo prepoznavna po svojih pragmatičnih ciljih in v duhu časa pri ideoloških podmenah."

(Novinar Dejan Kovač je očitno zamudil vseh dosedanjih dvanajst let vladanja LDS.)

"Lahko zagotovim, da nisem človek, ki bi se dal voditi kot lutka."

(Kandidat za obrambnega ministra Karel Erjavec zanika govornice, da bi prek njega obrambni resor lahko vodil Janša sam.)

"Tam županja niti ne ve, da teren, ki ga prodaja za gradnjo džamije, ni občinski."

(Teolog Drago K. Ocvirk je zgrožen nad nevednostjo ljubljanske županje Danice Simšič, ki očitno prodaja tujo zemljo.)

"Gre le za formalno ureditev statusa, ki pa ne bo vplivala niti na obseg niti na kakovost mojega dela, ki so ga bili v zadnjih šestih mesecih vajeni moji občani."

(Piranska županja Vojka Štular obljublja, da bo v njeni občini še naprej tako, kot je bilo, čeprav se bo v kratkem upokojila.)

"Letošnji listopad je bil že oktobra, ker so na volitvah popadale skoraj vse liste."

(Ciril Pirc iz Mirne je prepričan, da je mesec november oz. listopad letos prišel nekoliko prehitro.)

"Zdaj se bo nabralo veliko gorečih."

(Dr. Rajko Pirnat, prodekan Pravne fakultete v Ljubljani in Demosov pravosodni minister, o tem, koliko novih gorečnežev in privržencev se bo skušalo prilepiti na vladajočo stranke)

"Če si dosleden, nisi zelo priljubljen."

(Zdenki Cerar, odhajajoči ministrici za pravosodje, njena doslednost pri branjenju nekaterih prekrškarjev iz natančno določenih političnih vrst ni koristila.)

Bo moralo vodstvo SZ odstopiti?

Zapletom na Slovenskih železnicah (SŽ) ni videti konca. Potem ko je vodstvo najprej napovedalo, da bodo pregledali diplome vseh zaposlenih, kar naj bi pomenilo, da se bo preverjanje diplome generalnega sekretarja SŽ še nekoliko zavleklo, in so nato zaradi pritiskov zaposlenih in javnosti na vodstvo le v nekaj dneh ugotovili, da se jim zavlačenje ne izplača, so Šimenca zaradi ponarejene diplome suspendirali. Skoraj sočasno so v javnost prišle informacije, naj bi vodstvo v zadnjih dveh letih samo za svetovanje izplačalo 400 milijonov tolarjev, hkrati pa smo novinarji odkrivali še nekatere druge nepravilnosti v delovanju vodstva. Največ nepravilnosti je pri nezakonitih javnih naročilih, skoraj neraziskana je prodaja zemljišč na Vilharjevi cesti v Ljubljani, veliko

Zaposleni na SŽ zahtevajo ugotavljanje odgovornosti za nepravilnosti.

nejasnosti je pri prenovi stavbe uprave SŽ, vprašljiva naj bi bila tudi prenova in prodaja Železničarskega doma na Pohorju. Upravo SŽ so kriminalisti obiskali vsaj dvakrat. Iskali naj bi bili le listine o Šimenčevi diplomi. O dogodkih so razpravljali tudi člani sindikata SŽ in nadzornemu svetu podali zahtevo o ugotovitvi odgovornosti posameznih članov posloводства in razrešitev posameznih članov. O zahtevi se bodo člani odločali 26. novembra, zanimivo pa je, da uprava z Blažem Miklavčičem na čelu zanika vsakršne nepravilnosti, visoke stroške za drago svetovanje pa opravičuje z boljšimi poslovnimi izidi. Pri tem dodajmo, da je vlada v zadnjih dveh letih v breme državnega proračuna sistemu odobrila 35 milijard tolarjev državnega poročstva in dokapitalizacijo v višini 15,22 milijarde tolarjev. Od tega so SŽ julija 2003 prejele 5,22 milijarde tolarjev, hkrati pa jim je vlada odobrila še 2 milijardi tolarjev za kadrovske prestrukturiranje; skupaj je bilo torej sistemu odobrenih 17,22 milijarde tolarjev, rok za črpanje vseh pomoči pa je do 31. decembra 2005. Pri tem so na finančnem ministrstvu ugotovili, da "tekoča izguba podjetja skupaj z izgubo preteklih let dosega že polovico osnovnega kapitala, podjetje izkazuje naraščajoče izgube, padanje denarnih tokov in naraščajoče dolgove, kar dokazujejo podatki v bilancah". Podatki torej kažejo drugače, kot zatrjuje vodstvo SŽ.

V. K.

modrosti tedna

"Spravni proces je dogajanje, v katerem prav gotovo ne moremo pričakovati 'umiritve' in 'pozabe', ki bi prekrila kritično presojo zgodovine v okvirih desežene stopnje civilizacijskega razvoja in ki bi se skušala izogniti kesanju in odpuščanju."

(Zgodovinar Jože Dežman)

"Stavka, ki bi se je slovenski novinarji morali lotiti, bi bila stavka za profesionalnost. /.../ Če namreč novinarjem ni jasna razlika med sporočanjem in propagando, se njihov ceh iz četrte veje oblasti kaj hitro spremeni v podaljšano roko najrazličnejših služb za stike z javnostjo, kamor je tako ali tako že pred časom prebegnila glavnina njihovih sposobnejših oziroma vsaj bolj podjetnih kolegov."

(Publicistka Zlata Krašovec)

Pod Beogradom Beograd

Po najnovjših odkritjih je pod mestom Beograd zgrajeno pravo malo mesto, sestavljeno iz rovov, ki so jih zgradili še v času skupne SFRJ, ko je državo vodil Josip Broz Tito. Po razkritih gre za kompleks protiatomskih zaklonišč. Palače, zaklonišča in varne hiše so povezane s predori, v glavnem hodniku, ki je velik kot postaja podzemne železnice, pa lahko postavijo tudi tanke in tovornjake. Kompleks ima šest nadstropij, zgrajen je v živi skali in obdan z zidom, debelim tri metre. Nadstropja so povezana z dvigalom, ki se spušča 56 metrov pod zemljo. Posamezne prostore ločujejo 30 centimetrov debela jeklena vrata, visoka tri metre. Podzemno mesto ima lastno prezračevanje in preskrbo z električno energijo. Celoten podzemni kompleks je skrit med vojaškimi zgradbami na vrhu Topčiderja in nad elitno mestno četrtjo, v kateri so zgradbe veleposlaništev in dip-

Skrivno mesto je dal zgraditi Tito.

lomatskih rezidenc. Po poročanju časnika Novilist z Reke naj bi Tito mesto pod mestom zgradil v strahu pred napadom nekdanje Sovjetske zveze, njegov obstoj pa je bila ena najbolje varovanih vojaških skrivnosti. Kot domnevajo, naj bi rove zgradili iz strahu pred napadom Sovjetske zveze, zanje pa naj bi vedela le peščica vojaških voditeljev in politikov. Zanimivo je, da za to niso vedeli niti v zvezi Nato, ko so leta 1999 bombardirali Beograd. Skrivnost je bila razkrita šele pred kratkim, potem ko sta skrivnostno umrla dva vojaka, ki naj bi bila stražila vhod v enega od predorov. Nekateri že ugibajo, da bi bilo lahko podzemno mesto odlično skrivališče za haška obtoženca Karadžića in Mladića.

V. K.

Cernjak ni več predsednik SMS

Zgodilo se je to, kar se je moralo zgoditi. Stranka mladih Slovenije je izgubila svojega prvega predsednika Dominika S. Černjaka, ki je stranko vodil od njene ustanovitve, torej dobra štiri leta. Stranka je svoj prvi uspeh doživela na volitvah leta 2000, ko ji je uspelo priti v državni zbor. Takrat je dosegla več kot 4 odstotke glasov in dobila štiri poslance. Med njimi ni bilo predsednika stranke Dominika S. Černjaka, ki pa si je za kratek čas pridobil mesto direktorja urada za mladino. Za letošnje državnozborske volitve je stranka napovedovala izboljšanje izida iz leta 2000, napovedovali so njegovo podvojitev. A končni izid je bil daleč od tega. SMS sploh ni dosegla štiriodstotnega praga za vstop v državni zbor. Tako nizek volilni izid je raz-

log, da je prišlo do odstopa prvega moža stranke Dominika S. Černjaka. Slednji se je že pred državnozborskimi volitvami zavezal, da bo odstopil, če stranka ne pride v državni zbor. Ta Černjakova izjava je bila precej pogumna, še posebej potem ko je v stranki prišlo do razkola, ko so jo zapuščali njeni vidnejši člani in ko je podpora stranki v javnosti občutno padala. Slaba dva meseca po volitvah je Černjak izpolnil obljubo in odstopil. Stranko sedaj čaka izvolitev novega vodstva. V prihodnjih dneh bodo lahko vsi lokalni odbori predlagali svoje kandidate, ki bi jih radi videli na vrhu stranke. Končna odločitev, kdo bo novi predsednik stranke, pa bo v rokah sveta stranke.

M. P.

Po porazu na volitvah je Černjak izpolnil dano obljubo in odstopil z mesta predsednika Stranke mladih Slovenije.

Etični kodeks

Zaupanje Slovencev in Slovenk v organe oblasti je na precej nizki ravni. Nobena izjema ni zaupanje v vlado kot organ izvršilne oblasti. Da bi se v prihodnje ugled in zaupanje dvignila, so se v novi vladi, ki jo bo vodil Janez Janša, odločili za potezo, kakršne v slovenski politiki še ni bilo. Vsi kandidati za nove ministre Janševе vlade bodo morali, preden se bodo odločili, da kandidirajo, podpisati poseben etični kodeks. Njegov avtor Gregor Virant pravi, da je to prvi korak na poti k danim obljubam, da bo v slovenskem političnem prostoru do sprememb prišlo v resnici in ne le deklarativno.

Kar prelepo bi bilo, če bi se moralne in etične norme, zapisane v etičnem kodeksu, dejansko uresničile. Pa poglejmo, k čemu vse se bo moral zavezati prihodnji minister. Najprej se bo zavezal k temu, da bo deloval v skladu s temeljnimi vrednotami spoštovanja človekovega življenja in dostojanstva, svobode, poštenja, pravičnosti, solidarnosti in domoljubja. Svoje obveznosti bo moral opravljati učinkovito, pošteno in prizadevno.

Kandidati za ministre se bodo zavezali k preprečevanju in odkrivanju nepravilnosti in nezakonitosti.

Kar zadeva ravnanje z javnimi sredstvi, se bo moral kandidat za ministra zavezati, da bo ravnal gospodarno in tako, da bo z njihovo porabo dosežen čim boljši učinek, s podpisom kodeksa pa se bo zavezal, da se bo izogibal obljubam in ravnanjem, ki bi zavezovali državo oziroma njene ustanove k obveznostim, ki so nedorečene, neizvedljive ali škodljive.

Ministre Janševе vlade bo etični kodeks zavezoval, da bodo informacije, pridobljene v zvezi z opravljanjem funkcije, uporabljali le v službene namene, nikakor pa ne za oseb-

ne koristi ali koristi nepooblaščenih oseb ali ustanov. Zavračati bodo morali darila, ki jim bodo ponujena zaradi funkcije. Glede na pretekle izkušnje je besedilo kodeksa še posebej zanimivo v tistem delu, ko govori o omejitvah in prepovedi opravljanja pridobitnih dejavnosti v času opravljanja ministrske funkcije in o zakonsko dovoljenih mejah oprav-

ljanja pedagoških, raziskovalnih in drugih podobnih dejavnosti. To naj bi Janševi ministri delali le do tiste mere, ko opravljanje te dejavnosti ne bo vplivalo na kakovost in učinkovitost opravljanja ministrske funkcije. V prihodnje bo imela širša javnost vso pravico izvedeti o dohodkih in premoženjskem stanju ministra, prav tako pa se bo kandidat za ministra s podpisom etičnega kodeksa zavezal, da bo javnosti posredoval vse informacije javnega značaja, s katerimi bo razpolagal sam ali organ, ki ga bo vodil, vključno s podatki o vseh dogodkih in stroških v zvezi z opravljanjem ministrske funkcije. S pridol-

bivanjem tovrstnih podatkov smo imeli mediji v preteklosti kar precej težav in smo nemalokrat naleteli na gluha ušesa pristojnih. V ministrskih vrstah naj bi bilo tudi konec s korupcijo in klientelizmom, saj se bodo kandidati za ministre zavezali k preprečevanju in odkrivanju nepravilnosti in nezakonitosti, vključno s korupcijo in klientelizmom.

Virantu kot ustvarjalcu etičnega kodeksa in Janši kot predsedniku vlade bodo šle vse čestitke, če jima bo projekt uspel.

Mihaela Praprotnik

Najprej čiščenje

Kako bo nova vlada spravila voz razvoja iz globoko ugreznjenih kolesnic, je res svojevrstno vprašanje. Tako kot so stvari zavožene, za nekatere pa v javnosti sploh še ne vemo, se novim ministrom res ne obetajo lahki časi. Vprašanje je tudi, ali sploh vedo, v kaj se spuščajo. Dejstvo je namreč, da je bila rast BDP v letu 2003 najnižja doslej. Z

bi bilo 80 odstotkov prihodnjega proračuna že razdeljenega prek raznih zakonov in dodeljenih pravic ter obveznosti. Velik primanjkljaj je v zdravstveni blagajni, kar ni zamenljivo, močno pa škriplje tudi v pokojninski blagajni. Vse to kaže, da drugo leto ne bo lahko, pri tem pa mora država upoštevati še določila za prevzem evra leta 2007. Do tak-

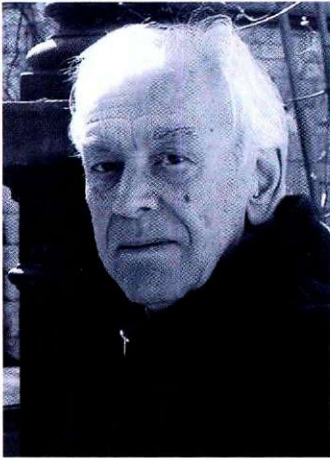
Leto 2005 bo za Slovence trdo leto, saj odhajajoča oblast ni pričakovala sprememb.

rekordnih 5,5 odstotka v letu 1999 se je lani spustila na 2,3 odstotka. Pri tem je na primer Islandija dosegala 4,3-odstotno gospodarsko rast, Irska pa 3,7-odstotno. S tema dvema državama bi se morala primerjati Slovenija, če bi se res želela dvigniti na evropsko primerljivo povprečje razvitih držav. Če bo želela nova vlada uresničiti svoje cilje, bo morala najprej počistiti Avgijev hlev, nato pa sprejeti številne reforme. Ali bomo državljani in državljanke to razumeli, pa je že drugo vprašanje. Lahko se namreč zgodi, da bomo hitro pozabili na dediščino, ki so nam jo zapustili Ro-

rat moramo tudi zaradi skupne evropske denarne politike postoriti še marsikaj. Evropska komisija nas je že opozorila, da od petih meril izpolnjujemo le dve, skrb zbujajoča pa je tudi stopnja inflacije, ki se vsa leta vrti v začaranem krogu. Če nova vlada resnično želi stvari urediti, o čemer nihče v Sloveniji ne dvomi več, bo pomemben predvsem politični konsenz vseh vladajočih strank, v veliko pomoč pa je novi vladi lahko tudi osrednja banka. Ta je doslej igrala večinoma pozitivno vlogo, nedvomno največjo na področju inflacije. Vendar bo zaradi oblikovanja enotnega evropskega trga in vstopa v skupno evropsko valuto tudi njena vloga in njena denarna politika v naslednjih letih precej bolj omejena, kot je bila doslej. Ne bo pa toliko omejena, da ne bi mogla pomagati pri odpravi dolgoletnega slovenskega fenomena – indeksacije. Vendar je treba tudi za odpravo te anomalije prejeti še marsikaj, saj ima vsak zakaj tudi svoj zato.

povi liberalci, in bomo prst obrnili le v ministre, ki bodo na oblasti. Le kdo se bo čez nekaj let še spomnil finančnega ministra Dušana Mramorja, ki je letos še pravočasno zaklenil državno blagajno? Le malokdo ve, da je s tem želel državi le dobro. Vendar pa so se odhajajoči ministri znašli in nemudoma posegli v dodeljene proračunske okvire prihodnjega leta. Zaradi tega in nedvomno precej drugačnih nalog zdajšnje vlade bo nujno potrebna temeljita prenova državnega proračuna za leto 2005. Poleg tega naj

Vida Kocjan

Dr. Peter Starič

V poznih osemdesetih letih 20. stoletja so bili Janša, Borštner, Tasič in Zavrl nekakšni slovenski heroji. Ker so "izdali vojaško skrivnost", so se morali Janša, Tasič in Zavrl kot civilisti (Borštner pa kot vojak) zagovarjati pred vojaškim sodiščem, ki celo v Sloveniji ni priznalo slovenskega jezika. Proces proti četverici je bila nekakšna prelomnica, ko smo se Slovenci začeli trgati od Jugoslavije, pravzaprav Srboslavije. Po osamosvojitvi je postal Janez Janša minister za vojsko.

Nepriljubljenost na periferiji?

Njegova precejšnja zasluga je, da smo se z veliko manjšimi žrtvami kot večina drugih narodov nekdanje skupne države uspešno izvili iz jugoslovanskega primeža. Vse je bilo lepo in prav, dokler ni Janša odkril orožja na mariborskem letališču, za katerega ni vedel, čeprav bi kot obrambni minister za to moral vedeti. To je pomenilo, da imamo v Sloveniji vzporedno politično oblast, ki deluje naskrivaj. In potem se je začelo. Razplet poznejših dogodkov spominja na znamenito arijo "Kleveta" iz Seviljskega brivca mojstra Gioacchina Rossinija. Premiera te opere je bila v Rimu daljnega leta 1816, zato je jezik v njej precej arhaičen. Pred približno osemdesetimi leti je slovenski prevod napisal dirigent in muzikolog Niko Štritof, ki je skušal ohraniti arhaičnost in nabuhlost jezika, v katerem prepeva svetohlinški menih Don Basilio. Iz spoštovanja do Štritofa bomo njegov prevod napisali dobesedno, razen nekaterih ponavljaj, ki jih zahtevata igra in glasba. Po odkritju mariborskega orožja bi veljala prva kitica:

*Moč klevete je polna hlimbe,
polna hlimbe in skrivotajstva.
Tiho se po kotih huli,
v črno noč za plenom buli,
kar začne se njen šumot.*

To je upošteval tudi "mali boter", ki je vlekel niti iz ozadja, in nadaljeval v naslednji fazi:

*Brezbesedno, neprikazno,
stezosledno, zemljeplazno
zdajci sikati začenja,
po človeku gor se spenja,
skoz ušesa urno plane
in zarije se v možgane
in jih vije in jih pije,
da izpije jih do dna.*

Da se je vse to zgodilo, je bilo treba vpreči medije, ki so odlično

odigrali svojo vlogo. Tu smo videli, kaj zmore dober dirigent, ki mu sledi orkester na vsak migljaj. Mojster Rossini je postopoma večal glasnost (zaradi neprekosljivega obvladovanja dinamike so ga nekateri sodobniki imenovali "signor crescendo"). Naprej gre takole:

*Ven skoz usta se izplazi,
velebitnejša v prikazi,
nasitivši se možganja,
zmerom daljši se poganja,
vedno vikše, vedno vikše,
sika, pika in urlika,
laja, graja in ravsaja,
vedno hujšo moč ima.*

In tu nekje se je zgodila Depala vas, za kar velja tudi naslednja kitica, ki jo mojster stopnjuje do fortissima:

*Kar zabuhne grom viharja,
sredi blešnega požarja,
gromopad srdit udarja.
Kakor tulba Jerihona,
kakor krulba iz kanona,
svet se ruši, zemlja maje,
uhoglušno ropotaje,
prava Sodoma pekla.*

Na tako plodna tla pa je kaj lahko presaditi vse tisto, kar opeva Rossinijeva arija. In očitno so doslej vladajoči to zelo dobro presadili.

Na izpolnitev zadnje kitice pa so nekateri vse doslej zaman čakali in tudi boter je moral biti po zadnjih volitvah hudo razočaran, saj so se mu nekatere štrene zameštrale:

*In kogar klevet napade,
nima več nobene nade,
brez izkušbe, brez pomažbe
se izmotati ne zna.
Mutotihno se pozibne
ino malo z roko zgibne,
enkrat sopne še, zazdihne
ino zdrkne dol na tla.*

Toda vrnimo s k tistemu, kar obeta naslov. Za primer bomo predstavili le slovensko Primorje.

Nesrečni Primorci so vse od leta 1915, ko se je Italija vpletla v prvo svetovno vojno, pa do danes poznali le težave: najprej zaradi vojne, preseljevanja in lakote, po italijanski zasedbi leta 1918 pa zaradi raznarodovalnega fašističnega terorja. Zato so se v drugi svetovni vojni z vsem srcem oklenili OF, ki jih je osvobodila. Smeli so spet govoriti in peti po slovensko, brati slovenske knjige in časopise, Mario Bevilacqua je postal spet Marjan Vodopivec itn. Dejstva, da niso smeli govoriti tistega, kar je prepovedovala povojna politika, da je organizacija TIGR morala potoniti v pozabo, da so veliko ljudi, ki niso marali komunizma, zaprli ali celo pobili (tudi tigrovce), so nekako stopila v ozadje. Povojna oblast je zanje pomenila močan premik na bolje; tista, ki se je pri nas vzpostavila po osamosvojitvi Slovenije, pa jim je pomenila jamstvo, da bo tako tudi ostalo. Kar štirje rodovi Primorcev niso nikoli živeli v pravi demokraciji, zato

je zanje najbrž težko predstavljava. Na tako plodna tla pa je kaj lahko presaditi vse tisto, kar opeva Rossinijeva arija. In očitno so doslej vladajoči to zelo dobro presadili. Ob zadnji novinarski stavki je bil dobršen del Primorske popolnoma odrezan od aktualnih novic. Tam niso mogli sprejemati POP TV, časopis Mladina pa je že vse skozi veliko laže dobiti kot Demokracijo. Zato lahko domnevamo, da so nekateri tam (in še kje) precej zmedeni, saj se je izkazalo, da je Janša čisto drugačen, kot pa bi moral biti po dolgoletnih predstavljanjih v naših dirigiranih medijih.

Bo Slovenija predsedovala EU že 2007–2008?

Sprejeta je bila odločitev, ki so jo podprle tako rekoč vse poslanske skupine v državnem zboru: Slovenija sprejema predlog nizozemskega predsedstva, po katerem naj bi predsedovala svetu Evropske unije v prvi skupini držav, ki bodo v okviru t. i. skupinskega predsedovanja vodile Evropsko unijo od januarja 2007 do sredine leta 2008.

Evropska unija ta čas pozna sistem krožečega predsedovanja, po katerem posamezna članica povezuje in vsem sestavam v svetu EU predseduje pol leta. Zaradi širitve EU in načrtovane uveljavitve ustavne pogodbe pa je treba sistem prilagoditi. Tako naj bi po novem (če bo prišlo do uveljavitve ustavne pogodbe do 1. novembra leta 2006) posamezne sestave sveta Evropske unije 18 mesecev vodila skupinska predsedstva treh članic po načelu enakopravne

rotacije. Tako naj bi ena članica vse svete s pomočjo drugih dveh vodila pol leta. Izjema je le pri svetu za zunanje zadeve, ki ga bo vodil zunanji minister EU. Kljub pozitivno sprejeti ponudbi pa so se med poslanci in poslankami DZ pojavili pomisleki, kako bo Slovenija sposobna izpeljati tako velik projekt. Nekaj vprašanj je bilo glede finančnih in kadrovskega zadev, ki pa so jih odtehtali pozitivni argumenti za prevzem takšnega izziva, kot je mednarodni ugled, uveljavljanje države in bistveno povečanje njene politične teže. Po prvih podatkih naj bi ta projekt Slovenijo stal med 60 in 100 milijonov evrov oziroma med 14 in 24 milijard tolarjev. Bolj kot pri finančnih pa bi se lahko zataknilo pri kadrih. Slovenija bo tako morala že v letu 2005 pri-

praviti načrt usposabljanja uradnikov. Po oceni odhajajoče vlade bi moralo v prihodnjem letu v pripra-

vah za predsedovanje delati približno 40 usposobljenih uradnikov, to število pa bi se v naslednjih letih povečalo na nekaj sto. Kadrovsko bo treba okrepiti tako stalno predstavništvo Slovenije pri Evropski uniji kot tudi število uradnikov, ki delajo na področju evropskih zadev v okviru ministrstev. Zanimivo, da so predlog za predsedovanje sprejeli tudi t. i. evroskeptiki, ki sedijo v državnem zboru, to so poslanci Slovenske nacionalne stranke (SNS). Prednost tega velikega projekta vidijo predvsem v uveljavljanju Slovenije, ali kot je rekel poslanec SNS Bogdan Barovič: "Končno bodo v 25 državah članicah govorili, da je nekje tudi Slovenija, in obesili našo zastavo, ne pa slovaške." **M. P.**

Sloveniji se ponuja velika priložnost, in sicer skupinsko predsedovanje svetu EU skupaj z Nemčijo in s Portugalsko.

Slovenska delegacija EPP-ED podprla Barrosa

Minuli petek so štirje slovenski poslanci, ki sedijo v klopek evropskega parlamenta in so tako rekoč poslanci največje poslanske skupine Evropske ljudske stranke – Evropskih demokratov (EPP-ED), v Centru Evropa v Ljubljani znova predstavili svoje delo in dogajanje v evropskem parlamentu.

Četverica izbranih, Miha Brejc in Romana Jordan Cizelj, člana Slovenske demokratske stranke (SDS), ter Lojze Peterle in Ljudmila Novak, člana Nove Slovenije (NSi), so predstavili prvih nekaj mesecev dela v evropskem parlamentu. Sodeč po njihovih besedah so nad delom, ki ga opravljajo, navdušeni in z njim zadovoljni. Kot neke vrste pomanjkljivost so izpostavili pomanjkljiv stik s slovenskimi oblastmi, vendar bodo tudi to v prihodnje popravili oziroma izboljšali. Po besedah Mihe Brejca so že bile dane ustrezne pobude za tesnejše stike slovenskih poslancev s slovenskim predstavništvom pri Evropski uniji, ki so bile dobro sprejete.

Kot je bilo pričakovati, so Brejc, Jordan Cizljeva, Peterle in Novakova največ pozornosti namenili zadnjim dogodkom, ki smo jim bili priče pri oblikovanju nove evropske komisije. V posebni izjavi za javnost so v zvezi s tem zapisali: "Slovenska delegacija v EPP-ED je glasovala za novo evropsko komisijo, ki jo je predlagal José

Manuel Durao Barroso, in je zadovoljna, da se je v procesu postavljanja nove komisije okrepila vloga evropskega parlamenta kot najbolj legitimnega zastopnika državljanov in državljanov članic Evropske unije. Delegacija je podprla tudi resolucijo, ki ureja odnose med evropskim parlamentom in evropsko komisijo." Štirje poslanci

EPP-ED so bili zadovoljni tudi z odločitvijo, da je slovenski državni zbor sprejel predlog nizozemskega predsedstva Evropske unije, naj Slovenija skupaj z Nemčijo in Portugalsko predseduje EU v obdobju 2007 in 2008. Kot menijo, gre za izjemno priložnost, ki jo Slovenija mora izkoristiti.

V okviru novembrskega zasedanja evropskega parlamenta pa je poslanec Miha Brejc postavil poslansko vprašanje predstavniku sveta Evropske unije v zvezi s težavami slovenskih in drugih evropskih podjetij pri izvozu v Združene države Amerike. V vprašanju je izpostavil, da carinski organi v ZDA zaradi poostrenih varnostnih ukrepov na meji potrebujejo zelo veliko časa za pregledovanje blaga slovenskih podjetij, s čimer se zvišujejo stroški in nastajajo zamude pri dobavi blaga, saj ni mogoče predvideti, v kolikšnem času bo blago pregledano. Brejc je predlagal, da bi evropska stran dala ZDA pobudo za določitev rokov, v katerih bi ameriški carinski organi blago pregledali, s čimer bi olajšali načrtovanje poslovanja omenjenih podjetij. **M. P.**

Štirje slovenski poslanci EPP-ED (Peterle, Novakova, Jordan Cizljeva in Brejc) so zadovoljni z razpletom izvolitve evropske komisije.

V pričakovanju realnosti

Že nekaj let je nekdanja opozicija iz vrst koalicije Slovenija opozarjala na nepreglednost javnih financ in dvojne podatke. Eni so bili za domačo javnost, druge je Ropova vlada pošiljala v Bruselj. Šele v zadnjih mesecih so podatki, primerljivi s podatki držav članic EZ, javno objavljeni tudi na spletni strani ministrstva za finance, čeprav analitiki opozarjajo, da niti v teh ni zajeto vse, kar bi moralo biti. O tem, naj bi bile javne finance v precej slabšem stanju od javno znanega, je v zadnjem času govoril tudi vladni predsednik Janez Janša. Do tega spoznanja je prišel po pogovorih z nekaterimi ministri. Stanje naj bi bilo precej bolj črno od tega, kar so nam zadnje čase pripovedovali Anton Rop in njegovi najbolj vdani ministri. Nekateri pa so se raje zavili v molk. Glede na to, da se je Janša po javnosti dostopnih podatkih več ur pogovarjal tudi z Dušanom Mramorjem, je verjetno, da je finančni minister Ropove vlade Janezu Janši razkril bistveno več, kot je smel povedati v javnosti. Kakšna je dejanska slika javnih financ, bo sicer pokazala temeljita razčlemba vseh podatkov, že zdaj pa je jasno, da nova vlada prevzema dokaj klavarno zapuščino.

Trije nazorni kazalci

Rast bruto domačega proizvoda (BDP) je bila lani le 2,3-odstotna in je bila bistveno nižja od napovedane 4,5-odstotne rasti. Za primerjavo navedimo, da je bila rast BDP na Hrvaškem lani 4,3-odstotna, na Poljskem 3,8-, na Slovaškem 4,2-, v Grčiji 4,7- in na Kitajskem kar 10,1-odstotna. Z rastjo BDP je seveda povezana tudi industrijska proizvodnja. Ta je bila lani višja le za 1,4 odstotka, julija letos pa celo za 3,9 odstotka nižja od proizvodnje julija lani. Če pogledamo še podatek o stopnji registrirane brezposelnosti in upoštevamo evropsko primerljivo stopnjo, imenovano ILO, je bila brezposelnost lani 6,6-odstotna, leto prej 6,3-, junija letos pa se je stopnja povzpela kar na 6,8 odstotka. Koliko je v tem še tako imenovane prikrite brezposelnosti (črtanje iz evidenc in podobno), je neznanka, o kateri odhajajoča vlada nikoli ni bila pripravljena javno govoriti. Vsi trije kazalci makroekonomske politike dovolj nazorno kažejo stanje, v katerem je Slovenija ta čas.

Naraščajoč devizni dolg

V kakšnem položaju je naša država, pokažeta tudi kazalca o skupnih deviznih rezervah in skupnem deviznem dolgu. Konec leta 2002 je bilo skupnih rezerv v višini 7,7 milijarde evrov, letos jih je le še 7,56 milijarde evrov. V le sedmih mesecih je skopnelo 140 milijonov evrov deviznih rezerv. Nasprotno temu je zelo naraščal skupni devizni dolg. Če je bilo tega še konec leta 2003 v višini slabih 13 milijard evrov, se je do julija 2004, kar so zadnji objavljeni podatki, povzpela na slabih 14 milijard evrov. V le sedmih letošnjih mesecih se je skupni devizni dolg povečal za milijardo evrov, kar je katastrofalen podatek.

Skupni dolg v nebo

Težava je tudi skupni dolg. Ta naj bi bil že junija letos presegel 1.570 milijard tolarjev, kar je bilo 27 odstotkov BDP, pri tem je problematičen tudi obseg tistega dela, za katerega je država posameznim javnim in zasebnim podjetjem dala poročstvo za odplačilo, če tega sami ne bodo zmogli. Skupaj naj bi bilo podeljenih 500 milijard tolarjev poroštev, samo v enem letu naj bi se njihov obseg povečal za dobro četrtino. Večino poroštev je bilo namenjenih Družbi za gradnjo avtocest (kar 273 milijard tolarjev), Slovenska izvozna družba ima 68 milijard tolarjev poroštev. Tretji je Holding Slovenske železnice z 20 milijardami poroštev, s 17 milijardami ji sledijo Termoelektrarne Šoštanj. Na spisku največjih družb z državnimi poroštvami je tudi Slovenska investicijska banka z 2,3 milijarde tolarjev državnih poroštev, kar je nenavadno, saj je banka že likvidirana. S tem pa je povezana tudi druga plat zgodbe. V letih 2003 in 2004 so posamezne banke v breme državne proračuna unovčile 5,1 milijarde tolarjev poroštev, od tega jih je bilo 2,8 milijarde tolarjev unovčenih za posojila, ki jih je najel že zdavnaj "ugasli" mariborski Tam, dodatnih 332 milijonov tolarjev pa je bilo unovčenih poroštev za ljubljanski AM-Bus. Če vemo, da je evropska komisija pred nedavnim napovedala, da bo državni dolg Slovenije letos dosegel skoraj 31 odstotkov BDP, k temu pa je treba prišteti še približno 11 odstotkov BDP raznih podjetij v večinski državni lasti in državna poročstva javnemu sektorju, je na dlani, da Slovenija ni v prav rožnatih časih.

Vida Kocjan

Foto: Dana Kostrič

Janez Podobnik, Janez Janša, Andrej Bajuk in Anton Rous so v imenu SLS, SDS, NSi in DeSUS v torek podpisali koalicijsko pogodbo.

Vladni predsednik Janez Janša je napovedal, da bo temeljni cilj nove vlade doseganje višjega življenjskega standarda in kakovosti življenja prebivalcev v vseh slovenskih regijah, pri tem pa je na prvo mesto postavil doseganje 80-odstotne povprečne razvitosti držav Evropske zveze. To naj bi Slovenija dosegla leta 2008, ob koncu mandata zdajšnje vlade. Za doseg tega cilja mora slovensko gospodarstvo doseči bistveno višjo gospodarsko rast kot v preteklih letih. Na dlani je torej, da bo za vse to potrebnega veliko trdega in strokovnega dela, predvsem pa bo treba prej ugotoviti, kaj od javno objavljenih podatkov je res in kaj ne.

Miran Potrč, vodja poslanske skupine ZLSD, je bil nekoč visok predstavnik režima, ki je množično kršil človekove pravice, v zadnjem času pa se je iz zagrizenega partijskega funkcionarja prelevil v dežurnega varuha človekovih pravic.

Po ugotovitvah Črne knjige komunizma, ki je pred leti izšla tudi v slovenskem prevodu, je bil komunizem najhujša oblika obeh totalitarizmov, ki ju je konec prejšnjega stoletja "iznašlo" človeštvo – komunizma in fašizma. Po ugotovitvah avtorjev knjige je pod rokami sistema in njegovih samodržcev, ki so bili prepričani, da svetel končni cilj opraviču-

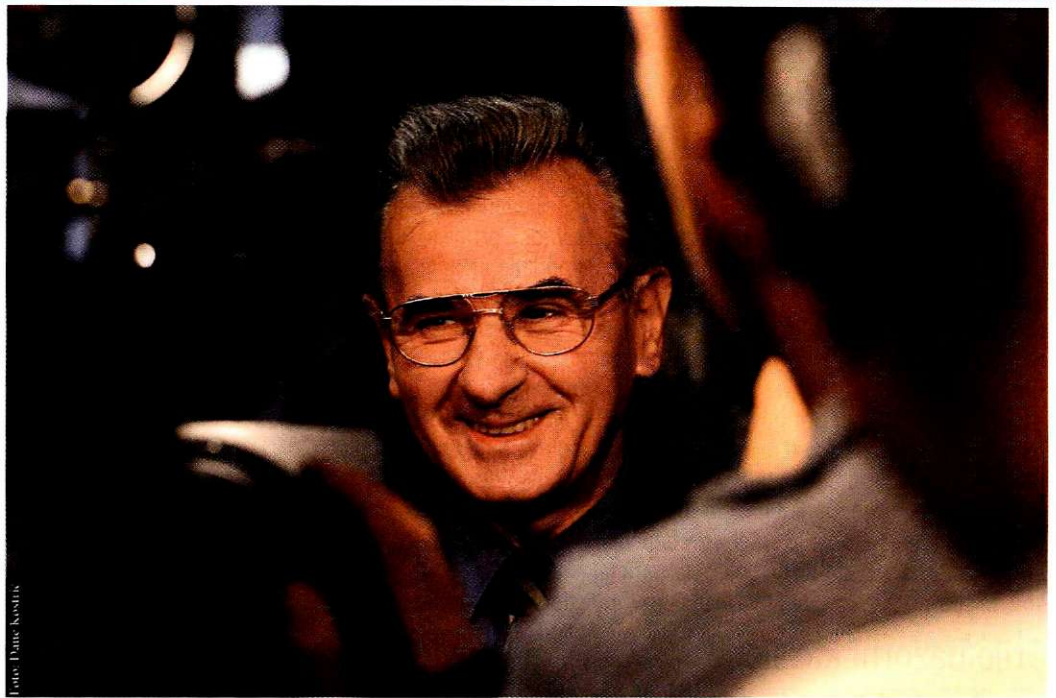

Foto: Peter Kovčič

Potrčeva metamorfoza

jejo prav vsa sredstva, tako ali drugače padlo okoli 100 milijonov ljudi, kar je več kot je bilo žrtev fašizma (teh naj bi bilo 25 milijonov).

Del tega sistema je bil tudi Miran Potrč, današnji vodja poslanske skupine ZLSD. Potrč je v Komunistično partijo Slovenije (KPS) vstopil leta 1962, v naslednjih letih pa se je počasi prebijal v njen vrh. V javnosti se je prvič pojavil leta 1968, ko je postal predsednik komisije za organizacijo in razvoj pri mestni konferenci ZK v Mariboru, ki je skrbel za nekakšno pospeševanje razširjanja komunistične ideje med ljudstvom. Na tem mestu pa ni bil dolgo, saj je že naslednje leto napredoval v sekretarja občinskega komiteja ZK v Mariboru. Čeprav je bil samo sekretar lokalnega komiteja ZK, je imel že takrat visoke cilje in ideje. Njegova glavna želja in naloga, ki odseva iz njegovih takratnih nastopov, je namreč bila, da bi komunistično idejo pripeljal v prav vse sloje in pore družbenega življenja ne glede na za to potrebna sredstva. Orodja za

razširjanje komunistične ideje je videl povsod – v delavstvu, aktivnem članstvu, šolstvu, športu, ekonomiji ... Tako je na eni izmed sej mestne konference ZKS Maribor, na kateri so njegovi člani razpravljali o mariborskem ekonomskopolitičnem programu, julija 1970 razlagal: "Namen ekonomskopolitičnega programa Slovenije morajo biti opredeljeni socialistični samoupravni družbeni odnosi, ki bodo delovnim ljudem zagotavljali dogovorjeni socialni položaj in socialno varnost. Ekonomski aspekti razvoja ne morejo biti zgolj cilj, temveč le sredstvo, kako doseči zelene družbene odnose." Nekaj mesecev pozneje je v in-

tervjuju za mariborski Večer razkril prave cilje omenjenega ekonomskopolitičnega programa. Ti po pričakovanjih niso krepitev ekonomije, ampak nekaj drugega: "Doseči hočemo, da bo vsak komunist, po komunistih pa tudi večina delovnih ljudi, poznal globlje razloge za sedanje stanje, naše politične cilje in poti, kako te cilje doseči. Da bi vse to zagotovili, smo se odločili, da ta vprašanja tako široko in organizirano obravnavamo. Razlog za tako temeljito obravnavo je končno bilo tudi dejstvo, da se idejnopolitična enotnost v zvezi komunistov, ki je potrebna za učinkovito akcijo, lahko dosega le s širokim sode-

lovanjem vsega članstva, ker je formalno sprejeta stališča zelo lahko izigrati."

Hitro vzpenjanje po partijski lestevici

Ker je bil Potrč brezpogojno vdan partiji in je bil povrh vsega, ko je šlo za uveljavljanje njenih idej, še brezkompromisen, je hitro napredoval proti vrhu slovenske in tudi jugoslovanske partije. Tako je leta 1973 najprej postal predsednik komisije za družbenoekonomsko vprašanja in socialno politiko CK ZK Slovenije. Na 7. kongresu ZKS leta 1974 je bil nato izvoljen za člana predsedstva CK in člana izvršnega komiteja predsedstva CK ZK Slovenije, leta 1980 pa je postal še član CK ZK Jugoslavije. V partiji in njeni hierarhiji je Potrč pripadal tako imenovani slovenski frakciji, v kateri so bila sama znana, najvišja imena slovenske in jugoslovanske partije. Poleg njega so ji pripadali France Popit, Lidija Šentjurg, Sergej Kraigher in Vinko Hafner. Nasproti jim je stala t. i. jugoslovanska struja, v kateri so bili Stane Dolanc, Ivan Maček - Matija, Mitja Ribičič in Milan Kučan. Sredi osem-

Potrč je v partiji pripadal t. i. slovenski struji, v kateri so bile same zvezde slovenske partije: France Popit, Lidija Šentjurg, Sergej Kraigher in Vinko Hafner.

Miran Potrč in Milan Kučan, najvišja predstavnika nekdanjega zločinskega režima, ki se danes rada postavljata kot demokrata in zagovornika človekovih pravic.

Nekaj Potrčevih samoupravnih ocirkov

desetih let prejšnjega stoletja so se nasprotja v obeh strujah poglobila, in sicer zaradi vprašanja, kdo bo postal novi šef slovenske partije. Jugoslovanska struja si je želela na tem mestu videti prav tako hitro vzpenjajočega se Kučana, slovenska pa Mirana Potrča. Na koncu je po nekaj zapletih in trenjih prevladala t. i. jugoslovanska struja, kar je pomenilo, da je šef partije postal Kučan, Potrču pa je konec osemdesetih let nekako pripadlo tolažilno mesto predsednika republiške skupščine. Funkcija šefa partije je bila namreč pomembnejša od funkcije v t. i. državnih organih.

Sprenevedanje ob aretaciji četverice

Potrč se na mestu predsednika skupščine, kjer je bilo treba delovati v skladu z državnimi in partijskimi interesi (čeprav so bili ti najtesneje povezani) nekako ni znašel najbolje, saj je bil, ko je šlo za širša državna vprašanja, preveč omahljiv, predvsem pa preveč poslušen partijskemu vrhu. Slednje se je najbolje pokazalo konec osemdesetih, ko je JLA aretirala Janšo, Borštnerja, Tasiča in Zavrla, vojaško sodišče pa jih je obtožilo izdaje vojaške skrivnosti in jih obsodilo na nekajletne zaporne kazni. Namesto da bi se Potrč in skupščina takrat odkrito postavila na stran četverice, s tem pa na prebujajočo se demokratično pomlad v državi, sta se izgovarjala, da bi odkrit nastop skupščine pravosodne organe potisnil v neustaven položaj, da bi bilo treba celotno zadevo še enkrat preučiti in podobno. Takšno sprenevedanje je bilo seveda samo posledica dejstva, da ne Potrč ne drugi

O nezmotljivosti partije

“Najprej moramo biti aktivni sami in šele potem zahtevati aktivnost tudi od drugih. Pomembno je, da pri tem ne kritiziramo napak, storjenih v preteklosti. Potrebno bo sprejeti še mnogo sistemskih rešitev, komunisti pa bomo morali dokazati, da je ZK sama sposobna reševati vse notranje probleme.”

O notranjem sovražniku

“Komunisti Maribor smo spoznali, da revolucija resnično še traja in da razredni sovražnik še ni premagan. Spoznali smo, da je le razredni odnos do vseh problemov in da je le revolucionarno in brezkompromisno delovanje pogoj za nadaljnji samoupravni in socialistični razvoj Jugoslavije.”

“Dokler bodo o položaju neposrednih proizvajalcev odločali posamezniki, bo samoupravljanje brez krivde nosilo odgovornost za neurejene razmere, delovni ljudje pa se bodo nemočno obračali od njega (samoupravljanja, op. A. K.) k posameznikom, ki jim s svojim vplivom in močjo lahko pomagajo. To poudarjam zato, ker lahko nadaljevanje takšnega stanja pripelje do resne idejnopolične krize in do stanja, v katerem bo morala zveza komunistov energično obračunati z njihovimi nosilci, da bi preprečila nekontroliran izbruh delavskega razreda, ki si želi dobiti dejansko oblast nad urejanjem družbenih zadev v svoje roke.”

“Obstoje tudi posamezniki in skupine, ki mnogokrat celo organizirano, doma ali v tujini, delujejo v škodo naših prizadevanj ali se borijo za to, da bi naš družbeni razvoj ustavile ali celo ogrozile našo enotnost, svobodo in neodvisnost. Poznana so nam prizadevanja nacionalistov in njihove težnje razbiti Jugoslavijo, poznane so nam želje po meščanski demokraciji brez komunistov, pa tudi želje po jačanju birokracije in države ter zapostavljanju samoupravljanja. Ob teh spoznanjih vemo, da so nam organi za notranje zadeve, za ohranjanje in nadaljnjo izgradnjo pridobitev revolucije, danes prav tako potrebni kot VOS in narodna zaščita za varovanje slovenskega naroda in njegovega narodnoosvobodilnega boja pred okupatorjevim nasiljem.”

najvišji partiji niso odobraval opozicije, ker so se vedno bolj ali manj držali z najvišjim jugoslovanskim partijskim vrhom in ker so menili, naj demokratizacija v Sloveniji, če se že mora zgoditi, izpelje partija. Odnos Potrča in takratne skupščine mogoče še najbolje razodeva dokument, ki ga je Potrč 16. 6. 1989 poslal nekaterim članom skupščine. V njem je poleg napotkov,

kako najučinkoviteje odgovoriti na obtožbe novorevijašev in Odbora za človekove pravice, da se slovenska skupščina v primeru četverice noče odločno postaviti na njeno stran, med drugim zapisal: “Edina trdna podlaga mora biti tudi opredelitev, da se hkrati enako odločno borimo na dveh frontah (Milošević in njegova koncepcija Jugoslavije ter opozicija v Sloveniji).”

Potrčeva ironija

Čeprav sta torej partija in Potrč menila, da je opozicija v Sloveniji podobno kot Milošević v Jugoslaviji in da se je proti njej treba najodločneje bojevati, se kljub temu nobeden od njiju ni upal odkrito postaviti proti njenim prizadevanjem. V partiji so namreč kmalu spoznali, da se je, potem ko je postalo jasno, da je osamosvojitve neizbežna in da bo večino zaslug zanjo vendarle pobral Demos, najbolje potuhiniti in čakati na novo priložnost. Slednje so dočakali že leta 1992, ko je predsednika tedanje vlade Lojzeta Peterleta, ki ga je na to mesto imenoval Demos, zamenjal Janez Drnovšek. Takrat se je Potrč znova prebudil, tokrat kot visok član ene izmed strank (ZLSD), v kateri je le nadaljeval svoje komunistično poslanstvo. Tako sta on in njegova stranka skušala dolga leta s številnimi predlogi popravkov zakona o denacionalizaciji doseči, da bi se izvajanje zakona, s katerim bi popravili krivice, ki jih je številnim ljudem z odvzemom zemlje po drugi svetovni vojni povzročila partija, čim bolj upočasnilo ali celo ustavilo. Bolj ali manj odkrito sta nastopila tudi proti zakonu o popravni krivic, kjer sta želela doseči, delno jima je to tudi uspelo, da bi se ljudem, ki jih je po drugi svetovni vojni iz ideoloških razlogov pobil ali zaprl takratni sistem, popravil čim manjši delež krivic. Glede na to je danes prav ironično, da se skuša Potrč v zadnjem letu v primeru t. i. izbrisanih in istospolnih partnerjev predstavljati kot nekakšni dežurni varuh človekovih pravic, medtem ko je za njim bogata kariera funkcionarja režima, ki jih je skoraj petdeset let v Sloveniji množično in sistematično kršil. Če bi Potrč premogel vsaj malo samokritičnosti, bi se že zdavnaj zamislil in se po hitrem postopku upokojil.

Aleš Kocjan

Danes Potrč v združenih listih predstavlja skrajno levo radikalno krilo, ki dlje od gozdov, pušk in revolucije v zadnjih letih ni prišlo.

V zadnjem letu je Miran Potrč postal nekakšen dežurni zagovornik človekovih pravic, medtem ko mu je za popravilo krivic, ki jih je ljudem storil “njegov” režim, malo mar.

Fotografije: Dama-Konstrik

Vlada je sestavljena

Kot kaže, bo Slovenija vendarle v kratkem dobila novo vlado. V minulem tednu so namreč vse politične stranke, ki so sprejele povabilo Janeza Janše za vstop v koalicijo, potrdile svoje sklepe, da se pridružijo zaveznitvu s SDS in s tem prevzamejo odgovornost vladanja za naslednja štiri leta.

Tako je dokončno znana tudi sestava koalicije, za katero so analitiki že dlje časa napovedovali, da bo sestavljena iz treh pomladnih strank in Demokratične stranke upokojujencev Slovenije (DeSUS), ki je sodelovala že v dosedanji vladni koaliciji z LDS, vendar je imela samo obrobno vlogo. Predvidena sestava koalicije je bila pričakovana, saj je bilo spričo dejstva, da SDS, NSi in SLS same ne bodo mogle vladati, mogoče pričakovati, da bo morala pomagati tudi ena od nepomladnih strank, pri čemer se je zdela stranka upokojujencev še najbolj fleksibilna partnerica v nasprotju z nepredvidljivo SNS, dogmatično ZLSD in "užaljeno" LDS, ki je

kot zadnja izmed povabljenih sporočila Janezu Janši, da v koalicijo ne namerava vstopiti. To pa je bil seveda samo formalen korak, ki je dokončno razbistril politično sliko v državi in razbil mit o Janši kot destruktivnem in zaprtem politiku. Zadnja javnomnenjska raziskava Ninamedie je pokazala tako rekoč zrcalno podobo razmerja LDS-SDS v primerjavi z novembrom pred štirimi leti, tudi sestavljanje koalicije ima očitno dovolj veliko javnomnenjsko podporo, kar pomeni, da je dosedanja mitična podoba Janeza Janše dokončno premagana in da Slovenija ne more zaiti v krizo samo zato, ker ne vlada več LDS. Slednja ima skupaj z združeno listo še vedno težave zara-

di nekaterih afer, na primer s ponarejanjem diplome višjega uslužbenca na Slovenskih železnica ter neugodnim poročilom računskega sodišča glede financ v mestni občini Ljubljana. LDS je zdaj napovedala svoj kongres za 11. december, na njem pa naj bi odstopil njen dosedanji predsednik Anton Rop. Z odstopom je pohitel predsednik SMS Dominik S. Černjak, saj se njegovi stranki tokrat ni uspelo prebiti v parlament.

DeSUS obrambno ministrstvo

Kljub napovedanemu vstopu DeSUS v koalicijo pa je bilo znotraj te stranke kar precej vročih polemik, saj sta temu nasprotovala ljubljanski in mariborski odbor stranke – slednji

je celo terjal odstop Antona Rousa in to poskušal izvesti tudi na seji sveta stranke, vendar mu to ni uspelo. Znotraj DeSUS je namreč prevladalo mnenje, da je bolje "biti zraven", medtem ko so nasprotniki vstopa v koalicijo trdili, da bo stranka za svoj vstop v koalicijo na naslednjih volitvah kaznovana. Na koncu je vendarle prevladala t. i. pragmatična struja, saj je za vstop v koalicijo glasovalo 29 članov sveta stranke, 12 pa jih je bilo proti. Kot kaže, se je upokojujenska stranka že odrekla zahtevi za prevzem dveh resorjev. Minister iz vrst DeSUS naj bi namreč postal Karel Erjavec (ki je bil pred vstopom v DeSUS član SLS, še prej pa SKD), ki naj bi prevzel obrambno ministrstvo.

Predsednik vlade Janez Janša bo imel pri pogajanjih glede kadrovske sestave vlade še veliko dela.

Predsednik NSi Andrej Bajuk naj bi postal finančni minister, njegovi stranki pa naj bi pripadli še trije ministrski sedeži.

Ne smemo pa zanemariti dejstva, da bo verjetno imel na vodenje obrambnega ministra precejšen vpliv predsednik vlade Janez Janša, ki je bil doslej minister za obrambo v štirih vladah, in sicer v Peterletovi, prvi (1992) in drugi Drnovškovi (1992–1994) ter v Bajukovi vladi (2000).

SLS kot najšibkejši člen?

Ob pogajanjih o vstopu v vladno koalicijo se je pokazalo, da je najšibkejši člen v verigi SLS, katere glavni odbor je sicer potrdil sklep o vstopu v vladno koalicijo, vendar je med drugim zahteval, da se v koalicijski pogodbi uredi tudi vprašanje lastnjenja bank, zavarovalnic in drugih podjetij v večinski državni lasti, na koncu pa se je zadovoljil s konceptom soglasnega odločanja v vladi. Zaplet zaradi zahtev SLS je seveda pripomogel k odložitvi podpisa koalicijske pogodbe, kar je spravilo v slabo voljo predsednika vlade Janeza Janšo. Nervoza zaradi pomislekov SLS je še toliko večja zaradi spomina na Bajukovo vlado, ko je tedanja SLS+SKD podprla Potrčev predlog ustavnega zakona, s katerim je bil v ustavo zapisan proporcionalni volilni sistem, da seveda ne omenjamo upora finančnega ministra Zvonka Ivanušiča tedanjemu predsedniku vlade Andreju Bajuku. Janša SLS sicer ni ponudil finančnega ministrstva, ampak ministrstvo za okolje in prostor, ministrstvo za promet in ministrstvo za regionalni razvoj in lokalno samoupravo, čeprav ni rečeno, da bi SLS prevzela prav ta tri ministrstva, saj so bila v igri tudi ministrstvo za šolstvo in šport (tega bi lahko prevzela Metka Zevnik, ki je bila v igri že ob izvolitvi Bajukove vlade, medtem ko naj bi bila visoko šolstvo in znanost združena v poseben resor), ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pa tudi ministrstvo za zdravje in ministrstvo za kmetijstvo. Glede na dosedanje informacije pa je veliko vprašanje, kakšne kadre lahko ponudi SLS, saj se je doslej govorilo o Francu Kanglerju in Darinki Mravljak (le-ta naj bi postala ministrica brez listnice za lokalno samoupravo), eno od ministrstev, najverjetneje ministrstvo za okolje in

Med ministri naj bi bil tudi Janez Podobnik, predsednik SLS.

Bo SLS tako kot v Bajukovi vladi znova najšibkejši člen?

prostor, pa naj bi zanesljivo prevzel predsednik SLS Janez Podobnik, medtem ko naj bi ministrstvo za promet prevzel dosedanj direktor Darsa Janez Božič. Obstaja pa nevarnost, da bi lahko SLS izsilila imenovanje kakšnega spornega kandidata glede na to, da je leta 2000 Marjan Podobnik postal direktor Telekomu, kar je povzročilo v javnosti zgražanje, znotraj Bajukove vlade pa veliko slabe volje. Kot kaže, čakajo predsednika SDS in vlade Janeza Janšo še naporna pogajanja s SLS glede kadrovskih zadev, saj si ne more privoščiti, da bi SLS sredi mandata izstopila iz koalicije in morda pripomogla k izglasovanju nezaupnice vladi. Ena od varovalk proti preveč očitnemu političnemu kadrovanju naj bi bil tudi etični kodeks, pod katerega naj bi se podpisal vsak minister.

Na kaj računa NSi?

Velika uganka koalicijskih pogajanj je tudi Nova Slovenija (NSi), ki naj bi po prvotnem scenariju prevzela mesto predsednika državnega zbora, vendar ga je zasedel France Cukjati iz SDS, zaradi česar se je znotraj NSi pojavil nekakšen občutek drugorazrednosti. Tako prevladuje prepričanje, da bi morala NSi v novi vladi prevzeti najmanj štiri resorje, kar je ta čas povsem mogoče, vendar pa je vprašanje, kakšne bodo zahtevne NSi po nekaterih drugih funkcijah, kot so na primer državni sekretarji, ki bodo po novem namestniki ministrov in se bo njihovo dosedanje številce precej skrčilo. Od ministrov iz vrst NSi se do sedaj omenja Jure Zupan (na Zbo-

ru za republiko je predstavil referat o šolstvu z naslovom Trop brez zvoncev), ki bi lahko prevzel ministrstvo za šolstvo in šport, še verjetneje pa novo ministrstvo za visoko šolstvo in znanost. Med kandidati se omenja tudi Janez Drobnič (ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve) in Lovro Šturm (ministrstvo za pravosodje). Obstaja realna možnost, da bi NSi prevzela še ministrstvo za kmetijstvo, vendar je le malo verjetno, da bi ga vodil Alojz Sok, ki bi ob imenovanju Janeza Drobniča za ministra ostal edini poslanec NSi, ki je bil izvoljen že v prejšnjem mandatu. Zanesljivo pa naj bi finančno ministrstvo prevzel Andrej Bajuk.

Skrivnostna imena ministrov

Kakor koli že, imena ministrov v novi vladi v času, ko nastaja ta članek, še niso znana. Precej je tudi ugibanj v zvezi z ministri iz vrst SDS. Kot je znano, naj bi resorje, ki naj bi pripadli tej stranki, večinoma vodili

dosedanji predsedniki komisij v strokovnem svetu SDS. Tako naj bi ministri postali Vasko Simoniti (kultura), Gregor Virant (javna uprava), Milan Zver (šolstvo) in Andrej Bručan (zdravje), medtem ko je glede ministrstva za gospodarstvo nekaj neznank, saj se v igri pojavljata tako Tomaž Toplak kot Bojan Starman, tako rekoč v zadnjem trenutku pa se je pojavil še en kandidat, in sicer Andrej Vizjak, ki pa bo moral, če bo res postal minister, odstopiti kot župan Brežic. Kot kaže, naj bi ministrstvo za zunanje zadeve vendarle prevzel Dimitrij Rupel, ki pa ga čaka odgovorna naloga: popraviti bo moral nekatere zunanjepolitične zablode v zvezi z mejo s Hrvaško, ki so bile storjene še v času Drnovškove in Ropove vlade, med drugim bo treba zavzeti nova pogajalska izhodišča glede meje in pozabiti na propadli sporazum Drnovšek-Račan. Tako rekoč v zadnjem trenutku se je pojavilo ime Marije Lukačič, ki je v strokovnem svetu SDS vodila odbor za kmetijstvo. Še vedno pa ostaja neznanka ministrstvo za notranje zadeve; najverjetneje naj bi ga prevzel nekdo iz SDS. Obstaja celo možnost, da bi to mesto prevzela Polonca Dobrajc (s tem bi se povečal delež žensk znotraj vlade), ki je v strokovnem svetu SDS vodila odbor za pravosodje, enkrat pa je že kandidirala za notranjo ministrico, in sicer po volitvah leta 1996 (tedaj kot članica SNS), ko je Drnovšek poskusil neuspešno sestaviti vlado iz LDS, ZLSD, SNS in DeSUS (kasneje ga je "rešila" SLS).

Tik pred zaključkom redakcije smo izvedeli, da bo najverjetnejši notranji minister Dragutin Mate, ki je do zdaj delal na ministrstvu za obrambo.

Gasper Blazic

Predsedniku DeSUS Antonu Rousu je očitno uspelo prepričati strankarske organe, da se spleča vstopiti v koalicijo.

Mesec dni po volitvah smo v Sloveniji dočakali konstituiranje državnega zbora v celoti. Imamo predsednika, vse tri podpredsednike in ustanovljena so delovna telesa, ki so potrebna za nemoteno delovanje državnega zbora (DZ). Poslanci in poslanke se lahko lotijo svojega dela.

Predsedniku DZ Francetu Cukjatiju je uspela še ena izmed nalog, ki jih ima kot prvi mož zakonodajne oblasti – to je konstituiranje DZ do tiste mere, ki je potrebna za njegovo nemoteno delovanje. Brez od-

fotografije: Gregor Pohleven in Dane Kostrič

V znamenju funkcij

borov in komisij si delo DZ težko predstavljamo oziroma sploh ni mogoče. Na ramenih predsednika DZ je bilo, da pripravi osnutek odloka o ustanovitvi in nalogah parlamentarnih teles. Precej nevhvaležna naloga, še posebej če pomislimo, kakšni so apetiti strank po vodenju teh teles. Vsaka od njih bi si želela čim več predsedniških in podpredsedniških mest in jasno je, da želje vseh ne morejo biti izpolnjene. Zato je potrebno dogovarjanje in usklajevanje med poslanskimi skupinami, da se doseže kar se da sprejemljiv dogovor za vse.

Štiri delovna telesa več

Med parlamentarna telesa DZ spadajo komisije in odbori. Poslovnik DZ predvideva pet stalnih komisij. Prva je mandatno-volilna komisija, ki jo je DZ ustanovil že na prvi izredni seji, predseduje pa ji poslanec Slovenske demokratske stranke (SDS) Franc Sušnik. Stalne parlamentarne komisije, ki jih določa sam poslovnik, so še komisije za poslovnik, za narodne skupnosti, za nadzor proračuna in drugih javnih financ ter komisija za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb.

Poslanska večina pa je odločila, da se bodo petim stalnim komisijam pridružile še tri, in sicer komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki se je že v preteklem mandatu izkazala kot potrebna in koristna, komisija po zakonu o preprečevanju korupcije in komisija za peticije, človekove pravice in enake možnosti.

Poleg vseh osmih komisij bo v mandatu 2004–2008 delovalo tudi štirinajst odborov. Številka je nekoliko višja kot v preteklem mandatu, ključni razlog za to pa je v preoblikovanju ministrstev in razdelitvi vladnih resorjev. Poleg tega se je parlamentarna večina odločila, da pride do razdelitve preobremenjenih in

prevelikih odborov, predvsem zaradi zagotavljanja učinkovitejšega dela DZ. Do razlik v primerjavi z mandatnim obdobjem 2000–2004 je prišlo pri nekdanjem odboru za infrastrukturo in okolje. Slednji se je razdelil, in sicer na odbor za promet ter odbor za okolje in prostor. Zaradi preobsežnega področja in dela je prišlo do razdelitve nekdanjega odbora za notranjo politiko. V prihodnje bosta to področje pokrivala dva odbora, in sicer odbor za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje, ter odbor za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Tretji odbor, ki se je razdelil na dva dela, je odbor za zdravstvo. Tako bomo v prihodnje

imeli odbor za zdravstvo ter odbor za delo, družino, socialno politiko in invalide. Tako kot se je razdelilo šolsko ministrstvo na dva dela, se je razdelil tudi odbor za kulturo in šolstvo, in sicer na odbor za kulturo, šolstvo in šport ter odbor za visoko šolstvo, znanost in tehnološki razvoj.

Pomisleki LDS in ZLSO

Čeprav so bile predlagane spremembe med poslanci in poslankami sprejete, je bilo slišati nekaj pripomb glede na število delovnih teles. Glasni so bili poslanci iz vrst Liberalne demokracije Slovenije (LDS) in Združene liste socialnih demokratov (ZLSO). Zagovarjali so stališče, da bi

Vodja največje poslanske skupine v DZ Mirko Zamernik (SDS) meni, da so parlamentarna telesa oblikovana s ciljem kakovostnejšega dela, kot je bilo v preteklosti.

LDS je kot glavnega akterja pri razdelitvi funkcij postavila Milana M. Cvikla, novince v državnem zboru, ki pa se, so deč po nezadovoljstvu LDS nad končnim izidom, ni najbolje izkazal.

Poslanski skupini ZLSO, ki jo vodi Miran Potrč, v parlamentarnih delovnih telesih pripadajo tri predsedniška mesta.

bilo treba ustanoviti posebno komisijo, ki bi se ukvarjala izrecno s človekovi pravicami, s tem pa bi skrbela tudi za zagotavljanje enakih možnosti žensk in moških, za uresničevanje pravic Romov, narodnosti itd. Njihov predlog ni bil sprejet, saj se je večina poslancev odločila, da bo področje človekovih pravic vključeno v komisijo za peticije. Tako je bila sprejeta odločitev, da bodo v odbor za peticije v prihodnje vključene tudi človekove pravice in temeljne svoboščine.

Manjšinca in njuno mnenje

Poslanca italijanske in madžarske narodne skupnosti menita, da bi morala sedeti v več parlamentarnih odborih. Marija Pozsonc

NSi bo v mandatnem obdobju 2004–2008 predsedovala trem parlamentarnim delovnim telesom.

ob sprejemanju predloga o delitvi mest v parlamentarnih telesih dejala, da bi morala manjšinca delovati tam, kjer sama menita, da je to potrebno, ne pa da ponižno prosita vodstvo državnega zbora za dovoljenje, da lahko sodelujeta v nekaterih delovnih telesih. Vendar končna odločitev večine ni odstopala od te-

ga, naj bi vsak poslanec sedel v največ treh parlamentarnih telesih, in tako bo veljalo tudi za Pozsončev, poslanko madžarske narodne skupnosti, in Roberta Battellija, poslanca italijanske narodne skupnosti.

Želje po predsedovanju

Težave, do katerih je prišlo pri oblikovanju parlamentarnih teles, se niso pojavljale samo ob vprašanju, katere odbore in koliko komisij naj bi imeli v mandatu 2004–2008. Bolj kot to je v ospredje prihajala težnja po njihovem vodenju. Predvsem v največji opozicijski stranki LDS so se težko sprijaznili (nekateri se verjetno niso in se še nekaj časa ne bodo) s številom predsedniških in podpredsed-

Marija Pozsonc, poslanka madžarske narodnosti, predseduje komisiji za narodne skupnosti, rada pa bi sedela v čim več odborih in komisijah.

niških mest. Pa pogledimo, kako bodo ta razporejena. SDS, zmagovalka letošnjih volitev, bo predsedovala šestim parlamentarnim delovnim telesom, v treh bo zasedla podpredsedniška mesta. LDS bo kot stranka, ki je dosegla drugi izid na volitvah, imela pet predsedniških mest in sedem podpredsedniških. Po tri predsednike v parlamentarnih delovnih telesih bodo imele NSi, SLS in ZLSD, enega bo imela SNS. Brez predsedniškega mesta bo ostala stranka upokojencev, a bo zato imela dve podpredsedniški mesti. Zdaj ko je že znana vladna kolicija oziroma katere stranke jo sestavljajo, lahko pogledamo, kakšno je razmerje predsedniških mest med pozicijo in opozicijo. Vladne stranke (SDS, NSi, SLS in DeSUS) skupaj zasedajo 12 predsedniških mest, stranke opozicije (LDS, ZLSD in SNS) pa 9 predsedniških mest.

Mihaela Praprotnik

Marko Pavliha izvoljen za tretjega podpredsednika

Na prvi izredni seji državnega zbora 22. oktobra je bilo izvoljeno vodstvo državnega zbora, vendar ne v celoti, saj ni prišlo do izvolitve njegovega tretjega podpredsednika. Kot določa poslovnik, je mesto enega podpredsednika rezervirano za največjo opozicijsko stranko. Vse do nedavnega ni bilo jasno, katera stranka bo to. Čeprav je kazalo, da bo LDS ostala v opoziciji (tako se je tudi zgodilo), na prvi izredni seji, ko so poslanci volili novo vodstvo državnega zbora, ni predlagala svojega kandidata. To je storila minuli teden, ko je bilo dokončno odločeno, da bo v mandatu 2004–2008 LDS opozicijska stranka. Ker je glede na število poslancev najštevilčnejša, ji pripada eno od treh podpredsedniških mest. V stranki so se odločili, da na to mesto predlagajo Marka Pavliho, novinca v državnem zboru, ki je v času Ropove vlade (po izključitvi SLS) vodil prometno ministrstvo. Za kandidata za podpredsednika državnega zbora se je potegoval tudi Jozef Školč, ki pa znotraj poslanske skupine LDS očitno nima najboljšega ugleda, saj so poslanci presodili, da ne bi bil primeren za podpredsednika državnega zbora. Marko Pavliha je dobil široko podporo poslanskih glasov, saj ga je kot kandidata za podpredsednika podprlo 73 poslank in poslancev. Državni zbor ima sedaj celotno vodstvo. Predsednika Franceta Cukjatija (SDS), tri podpredsednike Saša Pečeta (SNS), Vasjo Klavoro (DeSUS) in Marka Pavliho (LDS) ter generalnega sekretarja Lovra Lončarja (SDS).

Marko Pavliha, tretji podpredsednik državnega zbora

Državni zbor bo imel v mandatu 2004–2008 22 delovnih teles.

Komisije državnega zbora in njihovi predsedniki

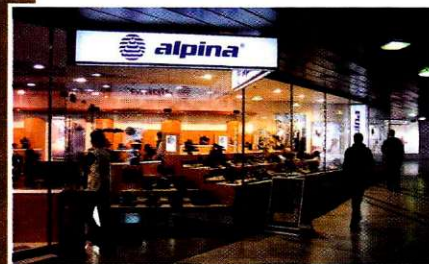
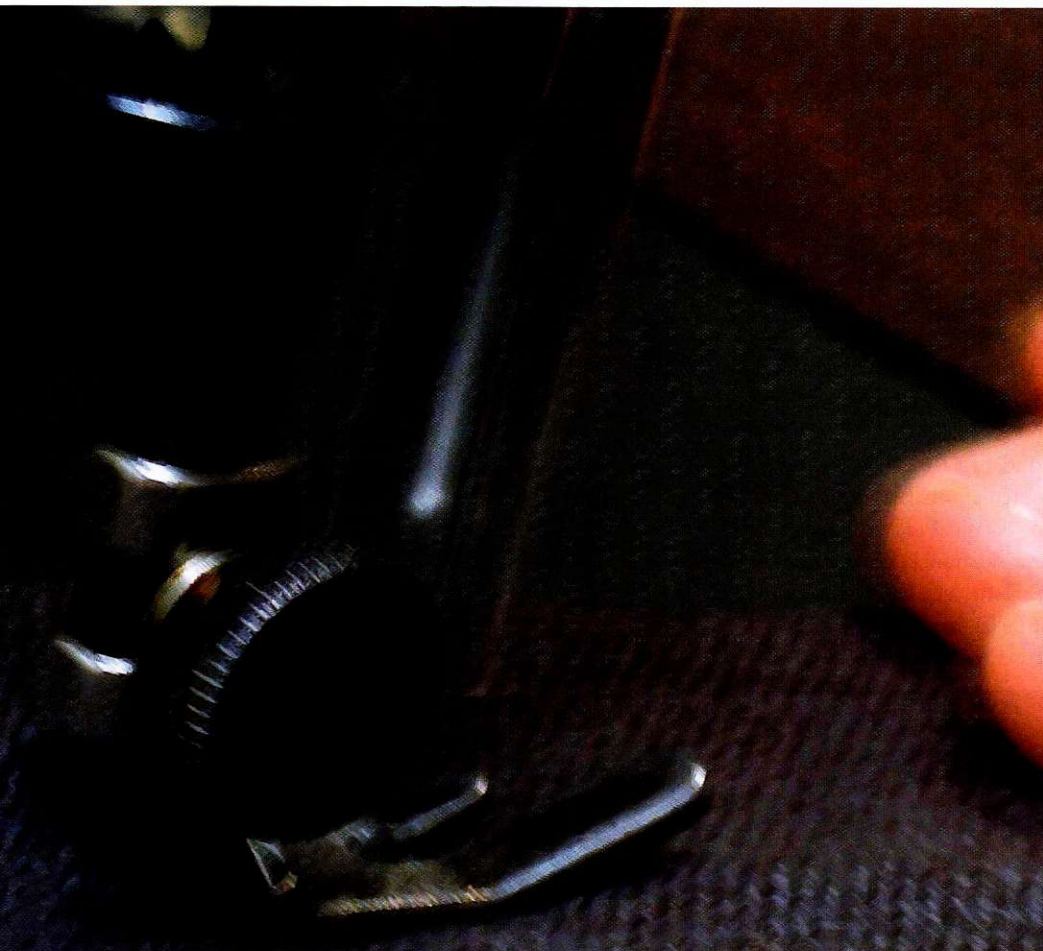
Mandatno-volilna komisija: **Franc Sušnik**, SDS
 Komisija za poslovnik: **Bojan Kontič**, ZLSD
 Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu: **Janez Kramberger**, SLS
 Komisija za narodne skupnosti: **Marija Pozsonc**, poslanka madžarske narodnosti
 Komisija po zakonu o preprečevanju korupcije: **Barbara Žgajner Tavš**, SNS
 Komisija za nadzor varnostnih in obveščevalnih služb: **Davorin Terčon**, LDS
 Komisija za nadzor proračuna in javnih financ: **Milan M. Cvild**, LDS
 Komisija za peticije, človekove pravice in enake možnosti: **Majda Potrata**, ZLSD

Odbori državnega zbora in njihovi predsedniki

Odbor za gospodarstvo: **Feri Horvat**, ZLSD
 Odbor za promet: **Franc Kangler**, SLS
 Odbor za okolje in prostor: **Rudolf Petan**, SDS
 Odbor za kmetijstvo: **Alojz Sok**, NSi
 Odbor za finance in monetarno politiko: **Bojan Starman**, SDS
 Odbor za zunanjo politiko: **Jozef Jerovšek**, SDS
 Odbor za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje: **Mojca Kucler Dolinar**, NSi
 Odbor za lokalno samoupravo in regionalizem: **Pavle Rupar**, SDS
 Odbor za obrambo: **Anton Anderlič**, LDS
 Odbor za zdravstvo: **Ljubo Germeč**, LDS
 Odbor za delo, družino in socialno politiko: **Stanislav Brenčič**, SLS
 Odbor za kulturo, šolstvo in šport: **Jože Tanko**, SDS
 Odbor za visoko šolstvo, znanost in tehnološka raziskovanja: **Rudolf Moge**, LDS
 Odbor za zadeve Evropske unije: **Anton Kokalj**, NSi

Tako predsednik SNS Zmago Jelenc Plemeniti kot vodja poslanske skupine SLS Jakob Presečnik sta s konstituiranjem državnega zbora zadovoljna.

Alpina je že zaprla obrata na Colu in v Gorenji vasi, sicer pa zatrjuje, da je poslovanje družbe kot celote razmeroma dobro.

Planika je bila nekoč paradno gorenjsko podjetje, nato je zašla v težave. Pred šestimi leti je ekipa družbo očistila, novo vodstvo pa jo je spet spravilo na kolena in v stečaj.

Tržiški Peko se počasi dviga iz pepela zaradi dobrega dela zaposlenih in uspešnega vodenja.

Fotografije: Gregor Pohleven in Dane Koštrič

Žrtve slabega nadzora

Temeljna napaka za stečaj kranjske Planike je nadzor, ki ga ni bilo. Zaradi pomoči države je bilo v posameznih obdobjih zadnjih let v Planiki celo preveč denarja, zato naj bi poslovodstvo pozabilo na dnevno proizvodnjo.

Planika naj bi bila v zadnjih šestih letih slabo vodena. Za primer lahko vzamemo Alpino, kjer se na trgu soočajo s podobnimi težavami, pa ne tonejo, ampak so pri svojem poslovanju uspešni. Slovenska tekstilna industrija se že dolga leta otepa z velikimi težavami, prihodnje leto pa vse tekstilce čaka še naval indijskih in kitajskih izdelkov, ki ne bodo več obremenjeni s kvotami in kontingenti. Leta 2005 bo namreč Evropska zveza odpravila kontingente in kvote na kitajske izdelke.

Skrb zbujaajoče je še, da ta dejavnost v preteklosti zaradi izčrpanosti ni veliko vlagala v novo tehnologijo in kadre, zato je zdaj še toliko težje. Težava je v konkurenčnosti, kar velja za slovensko državo nasploh, še težje pa je v tekstilni dejavnosti, kjer sta poslovno zelo agresivni zlasti Kitajska in Indija, kjer cena za urno postavko dela ne presega treh evrov. Samo za primerjavo navedimo, da je ura v Sloveniji trikrat dražja.

Tekstilna podjetja na tleh

Na Dolenjskem, kjer je bila tekstilna dejavnost včasih ena vodilnih panog, je v tej dejavnosti le še 2.500 zaposlenih, kar je manj, kot jih je bilo v zlatih časih za tekstilno dejavnost zaposlenih samo v novomeškem Labodu in Novoteksu. V slednjem bo od nekdanjih 1.300 zaposlenih kmalu imele delo le še 100 ljudi, v Labodu

ima delo le še tretjina nekdanjih zaposlenih. Število zaposlenih zmanjšujejo tudi v metliški tovarni Beti, slabo kaže metliškem Kometu. Zaprtih manjših obratov omenjenih družb, na primer obrata na Vinici, pa nihče niti ne šteje več. Podobno je na Gorenjskem, kjer je Okrožno sodišče v Kranju novembra letos že potrdilo pred-

log glavne razdelitve stačajne mase med upnike za radovljiško Almiro, stečaj pa bo formalno končan do spomladi leta 2005. V Almiri je bilo včasih zaposlenih skoraj tisoč ljudi, njihovi izdelki pa so bili pojem kakovosti pletenin. Podobno se dogaja tudi z blejsko tovarno Vezenine; družba je v postopku likvidacije. Po naj-

Na vodstvo Planike v zadnjih letih, predsednik uprave je bil Milan Bajželj, letijo številni očitki. Družba naj bi šla v stečaj zaradi slabega vodenja.

Bojan Starman (v sredini) je Planiko vodil pred več kot šestimi leti. Za Gorenjski glas je dejal, da je bila družba pred njegovim prihodom v stečajnem postopku; če ne bi bila finančno očistena in njena proizvodnja ne bi pokrivala stroškov, potem verjetno stečaja ne bi umaknili. O zdajšnjih dogodkih v Planiki pa ne želi govoriti.

novejših podatkih naj bi šlo 119 zaposlenih na zavod za zaposlovanje, delo naj bi bilo zagotovljeno le še za 30 zaposlenih, kar je prava katastrofa, saj so bili tudi izdelki Vezanine včasih pojem kakovosti v slovenskem prostoru. Slabo je v sevniški Jutranjki, tovarni otroških oblačil, saj je družba tik pred zlomom. Poleg oblačilne oziroma tekstilne industrije v zadnjem času precej odmevajo tudi slabe razmere v obutveni industriji. Pri tem je na prvem mestu kranjska Planika, medtem ko se tržiški Peko zaradi dobrega dela zaposlenih in uspešnega vodenja očitno počasi "pobira".

Planika spet na tleh

Zaposleni v kranjski Planiki do konca preteklega tedna še niso prejeli plač za oktober, vodstvo pa je objavilo podatek, da je na Okrožnem sodišču v Kranju za Planiko vložilo predlog za stečaj. Milan Bajželj, zdaj že nekdanji generalni direktor Planike, je sredi novembra letos izjavil, da za reševanje podjetja ni bilo dovolj politične volje niti volje lastnikov, da bi družbo zares rešili. Novico o stečaju in razlogih zanj pa je komentiral z besedami, da gre za kaos med lastniki in da za Planiko ni bilo drugega izhoda. Stačaj se mu je zdel vedno boljša rešitev od prisilne poravnave, črni scenarij pa naj bi bil po lastnih besedah napovedoval že poleti. S tem je zavrnil namige, da je vodstvo družbe z objavo slabih novic čakalo na čas po volitvah. Poleti naj bi bila namreč Planika tik pred podpisom pogodbe o črpanju državnega poročstva z Banko Celje in Probanko, vendar vlada očitno ni dala več dovoljenja za izpeljavo tega poročstva v vrednosti nekaj več kot milijarde dolarjev. Bajžljev odgovor se zdi nekoliko iz trte izviti, saj se je v zadnjih dneh izkazalo, da vodstvo že najmanj leto dni ni plačevalo prispevkov za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje zaposlenih. Po vseh pravilih bi morala Davčna uprava Republike Slovenije transakcijski račun Planike že zdavnaj blokirati, v resnici pa je to naredila šele pretekli teden, pa še to šele potem, ko je vodstvo na sodišče že vložilo predlog za stečaj družbe.

Najprej slabo, nato sanacija in po šestih letih stečaj

Večina gorenjskih delavcev se

spomni, da je bila Planika, potem ko je pred desetletjem zašla v večje gospodarske težave, uspešno sanirana. Sanacija je izvedel Bojan Starman, ki je delo nato nadaljeval v skofjeloski Jelovici. Po informacijah blizu vodstva Planike naj bi bil Starman Planiko novemu vodstvu predal očiščeno starih izgub, podjetje pa je imelo stečajnega upravitelja. To je bil Franci Sladič, lastnik pa so za novega direktorja izbrali Bajžlja. Ta je dejansko posle prevzel od Sladiča. Po prepričanju nadzornega sveta (in zaposlenih) je Milan Bajželj Planiko v teh šestih letih vodil slabo. Samo v letošnjem prvem polletju naj bi bilo izgube v višini več kot 1,2 milijarde dolarjev, lani je je bilo na primer v višini 200 milijonov dolarjev. Zaradi tega so Bajžlja lastniki na seji skupščine v začetku novembra letos odstavili s položaja. Bajželj je odločitev lastnikov komentiral z besedami, da ga ta ni presenetila, čudno pa je, da so razrešnico za lansko poslovanje dobili člani nadzornega sveta, člani uprave pa ne. Pri tem se je skliceval na to, da je uprava udejanila prav vse sklepe nadzornega sveta, po nekaterih informacijah pa naj bi bil Bajželj svojo odstopno izjavo podal že nekaj mesecev prej. Nasprotno temu zaposleni in lastniki Planike menijo, da je vodstvo sprejemalo nekatere slabo podprte poslovne odločitve, med katerimi naj bi bila prevelika vlaganja v lastno trgovsko mrežo, previsoko zadolževanje ter slabosti pri zniževanju t. i. viškov števila zaposlenih. Kljub vsem zapletom pa je skupščina nekaj dni pozneje razrešnico za lansko poslovanje podelila tudi članom uprave. Dodajmo, da je večinska lastnica Planike Slovenska odškodninska druž-

Slovenska odškodninska družba je 57-odstotna lastnica kranjske Planike, kot lastnica pa je za družbo slabo skrbela.

Napačna poslovna politika

Planika je leta 1999 zaposlovala približno 2.000 delavcev in ustvarila približno 30 milijonov evrov prometa, leta 2002 pa je zaposlovala 900 delavcev, ki so ustvarili približno 35 milijonov evrov prometa. Zdaj je v Planiki 698 zaposlenih, letošnja izguba v prvem polletju pa presega 1,2 milijarde dolarjev. V istem lanskem obdobju je Planika poslovala s pozitivno ničlo. V zadnjih letih so v Planiki končali izvedbo programa trajnih tehnoloških presežkov. Teh je bilo 320. Še lani sta oba člana uprave Bajželj in Bojana Princič napovedovala, da je "recept za uspeh družbe predvsem nadaljevanje tehničnega razvoja in krepitev maloprodajne mreže". V okviru teh prizadevanj naj bi razumeli tudi "pohod" Planike v Srbijo in Črno goro, saj so želeli pridobiti nazaj vse tiste prodajalne, ki jih je Planika izgubila ob razpadu Jugoslavije. Družba naj bi na tem trgu prodala približno polovico celotne prodaje. Prodaja na slovenskem trgu je približno desetina vseh proizvodov Planike. Precejšen del proizvodnje prodajo tudi na Zahod, predvsem v Nemčijo in Francijo. Poleg proizvodnih obratov v Kranju ima Planika še obrat v Turnišču, hkrati pa še šest hčerinskih družb. Dodajmo, da je Planika maja lani v Srbiji in Črni gori odprla deset novih prodajal, vrednost naložbe pa je bila okrog 150 tisoč evrov. Skupaj s temi je imela družba na tem trgu lani v lasti 18 prodajal, hkrati pa je ustanovila še fransizno linijo maloprodajnih mest na Kosovu. Družba približno 50 odstotkov celotne proizvodnje ustvari v BiH ter Srbiji in Črni gori. Poslovanje teh družb naj bi bilo po Bajžljevih zagotovilih pozitivno.

ba (SOD), ki ima v lasti 57-odstotni delež družbe, njen predstavnik v nadzornem svetu pa je Tadej Tufek.

5 milijard dolarjev neporavnanih obveznosti

Čprav je država v vseh teh letih Planiki izdatno pomagala, ima družba danes dobrih pet milijard dolarjev neporavnanih obveznosti. Bankam je dolžna 1,5 milijarde dolarjev, državi pa od 800 do 900 milijonov dolarjev. Večino tega naj bi predstavljali neplačani davki in prispevki. Poleg tega bi morala Planika poravnati nekaj sto milijonov dolarjev obveznosti do dveh državnih skladov, to je do Jamstvenega sklada in Slovenske razvojne družbe (SRD) v likvidaciji. Poleg tega je dobaviteljem dolžna več kot 2,6 milijarde dolarjev. V Planiki je zaposlenih 698 ljudi, novo vodstvo pa napoveduje, da se bo njihovo število v prihodnjih mesecih še zniževalo. Novačasna uprava naj bi pripravila tudi nove načrte, med morebitnimi rešitvami pa se pojavlja zamisel o združitvi Planike s tržiškim Pekom, ki je tudi v večinski, to je 82-odstotni državni lasti. Po nekaterih informacijah naj bi tako v Planiki kot v Peku to idejo zavračali.

Še pred letom dni nastop v Srbiji

Ob vsem tem moramo opozoriti na dejstvo, da je imela Planika še lani novembra zelo drzne načrte. Med drugim je z beograjskim Inštitutom

politehniko, ki deluje v okviru Gospodarske zbornice Srbije, podpisala pogodbo o ustanovitvi razvojnega centra RC-CO. Glavni nalogi centra naj bi bili skrb za razvoj usnjarsko-predelovalne industrije v Srbiji in dostop do sredstev, ki jih Evropska zveza namenja za prestrukturiranje celotne industrije državne skupnosti SČG. Bajželj je takrat izpostavil, da tehnološko zaostala usnjarskopredelovalna industrija Srbije potrebuje nujne spremembe. Poleg tega je trg SČG za Planiko zanimiv, kranjska družba pa vidi tudi priložnost za višje oblike sodelovanja. Te pa so mogoče le ob obojestranski zainteresiranosti in ustrezni tehnološki opremljenosti obeh partnerjev. Beograjski Inštitut politehniko naj bi tako v okviru ustanovljenega centra RC-CO skrbel za usnjarskopredelovalno panogo na nacionalni ravni, Planika pa si bo zagotovila pogoje za kakovostno navzočnost na trgu SČG kot tudi za siritev na trge Rusije in drugih vzhodnoevropskih držav. Še septembra lani je Planika v Irskem Vencu pri Novem Sadu pripravila poslovno konferenco, na kateri je srbskim izdelovalcem obutve predstavila svoje izkušnje in ponudila poslovno sodelovanje, vključno s skupnim nastopom na trgih Rusije in drugih evropskih držav. Zdaj se je izkazalo, da vodstveni kader stvari ni znal rešiti niti na domačih tleh, kaj šele da bi znanje, ki ga očitno ni bilo prav veliko, izvažal v druge države. Očitno narobe svet!

Vida Kocjan

Državne pomoči v breme proračuna so bile v zadnjih letih izdatne, skupni dolg pa se je v zadnjih nekaj letih skoraj podseteril in sredi letošnjega leta dosegel že slabih 480 milijard tolarjev. Kljub pomočem pa nekatera podjetja svojega poslovanja niso izboljšala, nekatera so pomoč prejela tudi večkrat.

Najbolj znana primera sta kranjska Planika, za katero je sodišče že objavilo sklep o začetku stečajnega postopka, težave so v Industriji usnja Vr-

Foto: Dane Kustric

Državne pomoči

nika (IUV), zapleta pa se tudi v družbi Steklarna Rogaska; neznanka je, kako se bodo stvari razpletle v družbi Novoles iz Straže. Komu in koliko pomoči je vlada dodelila – posebno radodarna je bila v zadnjih dveh letih – je pomembno za vprašanje pokritja prihodnjega proračuna. Dejstvo je namreč, da je morala država letos vrniti dolg namesto 12 podjetij, ki jim je v preteklih letih dala poroštvo.

Do 1. maja letos je komisija za državne pomoči, ki deluje pod okriljem ministrstva za finance, v tem mandatu pa ji je predsedovala državna sekretarka Helena Kamnar, nekatere zahtevke za pomoč odobrila na predlog resornih ministrstev, potrdila pa jih je tudi vlada. Iz pregleda je razvidno, da se je intenziteta podeljevanja stopnjevala do konca aprila letos. Po tem datumu nove pomoči niso bile več odobrene, razlog za to pa je vstop države v Evropsko zvezo. Pri tem so najzanimivejše pomoči za reševanje in prestrukturiranje posameznih podjetij. Lani in letos so bile med njimi odobrene pomoči za program prestrukturiranja Mure, Holdinga Slovenske železnice, družbe Novoteks - Tkanina iz Novega mesta (pomoč je prejela kar dvakrat), družbe Inles, Steklarne Rogaska, družbe IUV z Vrhnike, Marlesa, Planike, Iskre Kondenzatorjev iz Semi-

ča, lesne industrije Javor Pivka in družbe Svea lesna industrija Litija.

Pomoči in razlogi

23,5 milijona tolarjev neposrednega denarnega vložka je februarja letos prejela novomeška družba Novoteks Tkanina. Ob tem je država družbi namenila še posojilo v višini 21,64 milijona tolarjev, odobrila pa je tudi 40 milijonov tolarjev poroštev. V obrazložitvi sklepa je komisija zapisala, "da je prišlo v primeru podjetja do izjemnih okoliščin, na katere podjetje ni imelo vpliva, projekcije poslovnega izida in finančnih tokov pa kažejo, da družba po končanem prestrukturiranju lahko ustvari za tovrstno dejavnost dobre poslovne rezultate in hkrati poravnava tudi vse obveznosti iz postopka prisilne poravnave iz leta 2000, prestrukturiranje pa zaključiti z uspešno finančno in kadrovske sanacijo". Februarja letos je bila pomoč odobrena družbi Inles iz Ribnice. Komisija ji je odobrila slabih 81 milijonov tolarjev dotacije in 55,7 milijona tolarjev posojila, pri tem pa je država v kapitalski vložek spremenila še 7,5 milijona tolarjev terjatev. Tudi v primeru Inlesa naj bi bilo prišlo do nepredvidljivih okoliščin, na katere podjetje ni imelo vpliva, projekcije poslovnega izida in finančnih tokov pa kažejo, da

družba po končanem prestrukturiranju lahko ustvari za tovrstno dejavnost dobre poslovne izide, poravnava vse obveznosti, prestrukturiranje pa konča do konca leta 2004.

Pomoč zaradi naraščajočih izgub

Državno pomoč v višini 130 milijonov tolarjev je februarja letos prejela Steklarna Rogaska. Komisija ji je odobrila 54,6 milijona tolarjev posojila pod ugodnimi pogoji in 450,6 milijona tolarjev poroštev. Pri Rogaski, kjer v zadnjih tednih potekajo zmenjava in prisilni odstopi članov uprave, je zanimiva tudi obrazložitev komisije. V njej piše, da tekoča izguba podjetja skupaj z izgubo preteklih let po podatkih iz revidiranih bilanc za leto 2002 še ne dosega polovice osnovnega kapitala, izguba v letu 2003 (do 31. 10. 2003) pa jo že presega. Izguba skupaj s preneseno izgubo iz preteklih let namreč znaša že 854,5 milijona tolarjev, osnovni kapital pa 1,159 milijarde tolarjev. Podjetje je del skupine Rogaska Crystal. Po pregledu bilance komisija ugotavlja, da skupina brez dodatne pomoči države Steklarne Rogaska, d. d., ni sposobna pomagati in da ni prišlo do izčrpanja podjetja s strani Rogaske Crystal.

Pomoč drugim

Precejšnjo pomoč je prejela tudi

družba Marles iz Maribora. Država ji je dodelila slabih 152 milijonov tolarjev dotacije in 41,5 milijona tolarjev posojila. Razlog za pomoč naj bi bil v tem, da kazalniki podjetja dokazujejo poslabšanje razmer pri njegovem poslovanju že v letu 2002. Posebno poglavje pa je kranjska Planika. Družbi je komisija na predlog ministrstva za gospodarstvo 24. marca letos dodelila 29 milijonov tolarjev dotacije in odobrila 136,8 milijona tolarjev poroštev. Iz obrazložitve izhaja, da je "končni rok izvedbe poslovnega prestrukturiranja leto 2005, ta pa izhaja iz prvotnega programa prestrukturiranja, ki se spreminja in je prestavljen na leto 2007". V zadnjem hipu so pomoč države prejeli tudi v Iskri, tovarni kondenzatorjev iz Semiča. Prejeli so 315,1 milijona tolarjev poroštev in 917 milijonov tolarjev dotacij, država pa jim je odobrila tudi odloge plačil prispevkov v višini 430 milijonov tolarjev. Pomoč je prejela tudi družba Javor iz Pivke, in sicer 556,7 milijona tolarjev, ki jih bodo v Pivki uporabili za kadrovske del prestrukturiranja in tehnološko prestrukturiranje. Ali bodo vsi navedeni denar vrnili in svoje prestrukturiranje uspešno izpeljali ali pa bodo te obremenitve "padle" na ramena davkoplačevalcev, bomo šele videli, zato bomo zadeve spremljali še naprej.

Vida Kocjan

Borut Lenarčič se je, potem ko mu je v mestni občini Ljubljana gorelo pod petami, hitro in s pomočjo vladajoče politike umaknil na mesto generalnega direktorja Javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija Ljubljana.

V mestni občini so revizorji našli zelo veliko napak pri gospodarjenju z zemljišči, pri čemer je imel vidnejšo vlogo prav Lenarčič. Ko so revizorji pregledovali poslovanje JP Vodovod-Kanaliza-

JP Vodovod-Kanalizacija Ljubljana

Domine padajo

cija (VO-KA), so spet našli veliko nepravilnosti. Te so se sicer nanašale na leti 2001 in 2002, ko Lenarčič še ni bil direktor, vendar so revizorji javnemu podjetju naložili odpravo napak in izdelavo tako imenovanega porevizijskega poročila. Prejšnji teden se je izkazalo, da javno podjetje teh napak ni odpravilo in predlaga rešitve, s katerimi bi nadaljevali staro prakso, po kateri bi ljubljanska gospodinjstva še naprej plačevala vodo dražje, kot bi bilo treba. Dejstvo je namreč, da VO-KA nekatere stroške namesto na ustanovitelja, to je mestna občina Ljubljana, prenaša na odjemalce svojih storitev. V javnosti se že pojavljajo informacije, da bodo ustanovitelji na seji konec novembra Lenarčiča odstavili, razlog za to pa naj bi bila tudi izguba v podjetju, ki je v prvem polletju letos že preseгла pol milijarde tolarjev.

Odkrite napake

Revizorji so ugotovili, da javno podjetje kot podlago za obračunavanje stroškov preskrbe s pitno vodo in za zaračunavanje storitev preskrbe s pitno vodo uporablja določila odloka in tarifnega sistema za obračun preskrbe z vodo, ki nista usklajena z novo ureditvijo na tem področju. VO-KA je sicer skupaj z mestno občino pripravil os-

nutek odloka o preskrbi z vodo, sprejeti ga morajo še svetniki mestne občine Ljubljana, vendar pa revizorji menijo, da ta odlok ni pripravljen skladno z zakonskimi določili. Novi predlog VO-KA namreč predvideva, da bodo nekateri stroški tudi v prihodnje vključeni v lastno ceno za porabljeno pitno vodo in da javno podjetje niti v prihodnje uporabnikom ne bo zaračunavalo dejanskih stroškov, ki bodo nastali pri vzdrževanju njihovega vodovodnega priključka in obračunskega vodomera, ampak bodo vsi uporabniki plačevali stroške vzdrževanja posameznih vodovodnih priključkov in obračunskih vodomeroev v ceni za porabljeno pitno vodo.

Stroške prenašajo na odjemalce

Revizorji so še ugotovili, da javno podjetje uporabnikom ni posebej zaračunavalo vseh dejanskih stroškov vzdrževanja vodovodnih priključkov in obračunskih vodomeroev, ti so v dveh letih preseglili 400 milijonov tolarjev, čeprav mu je občina ustanoviteljica z vodo dopustila, da uporabnikom te stroške zaračunava posebej. Podjetje je te stroške vštevvalo v osnovo za izračun priključne moči, stroške vzdrževanja posameznih vodovodnih priključkov in obračunskih vodomeroev pa so vsi uporabniki pla-

čevali v pavšalnih zneskih, namesto da bi plačevali dejanske stroške.

Nepravilnosti pri kanalizaciji in javnih naročilih

VO-KA je za vlaganje v dejavnosti preskrbe s pitno vodo porabilo zbrana sredstva amortizacije od dejavnosti kanalizacije v višini dobre milijarde tolarjev, kar je omogočilo taksa za obremenjevanje voda, ki dejansko sofinancira ceno storitev za kanalizacijo. Denar je bil torej porabljen nenamensko, v podjetju VO-KA pa so zapisali, da so za prerazporejanje zbranega denarja amortizacije imeli soglasje Holdinga Ljubljana. Revizorji takšnemu prerazporejanju denarja nasprotujejo in zahtevajo namensko porabo sredstev iz vira amortizacije. Menijo, da prodajne cene storitev preskrbe s pitno vodo ne zagotavljajo pokritja stroškov lastne cene, vendar mora javno podjetje zagotoviti manjkajoča sredstva za vlaganje v vodovodna omrežja pri lokalni skupnosti in ne pri uporabnikih storitev kanalizacije. Medsebojna razmerja in viri financiranja so namreč predmet pogodbe javnega podjetja z lokalno skupnostjo. Revizorji so odkrili napake tudi pri oddaji javnih naročil. Eno izmed naročil v vrednosti 701 milijon tolarjev so oddali z neposredno pogodbo brez poprejšnje objave, čeprav bi morali naročilo od-

dati po odprtem postopku z javnim razpisom. V nekaterih primerih so javna naročila oddali po opravljenih delih. Nepravilnosti pri smotni porabi javnega denarja je bilo še več, popravljalni ukrepi niso zadostni, zaradi česar so revizorji izdali sklep o hudi kršitvi obveznosti dobrega poslovanja, o njem pa obvestili državni zbor, MOL in Holding Ljubljana. Četudi bo Lenarčič odstavljen, pa je glede na vse predloge pravilnikov in glede na to, da mestne oblasti še naprej vodijo ljudje iz iste politične opcije, vprašljivo, ali se bodo stvari na tem področju zares uredile.

Vida Kocjan

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Pred iztekom mandata ljubljanske županje Viktorije Potočnik je mestna občina z Zavarovalnico Triglav sklenila pogodbo, zaradi katere naj bi Ljubljana izgubila kar 1,1 milijarde tolarjev. Se bo nekdanja županja zdaj znašla na zatožni klopi?

Zgodba se začne v letu 1989. Takrat je mestna občina Ljubljana (MOL) z Zavarovalnico Triglav sklenila predpogodbo o pridobitvi nezazidanega stavbnega zemljišča v območju urejanja CO 5/2 Plinarina. Gre za zemljišče ob Masarykovi cesti blizu ljubljanske železniške

Foto: Gregor Poličev

Vika na zatožni klopi?

postaje. Triglav je nameraval na tej lokaciji zgraditi novo poslovno stavbo za svojo ljubljansko območno enoto. Zavarovalnica je v letih 1989 in 1990 v celoti plačala kupnino za zemljišče v vrednosti približno 2,5 milijona takratnih nemških mark.

Nenavadno ravnanje občine

Kasneje pa so se pravila, kaj je mogoče graditi na tem zemljišču, spremenila. Triglav se je trudil urediti lastništvo zemljišča, še leta 2000 so na MOL poslali predlog pogodbe, s katero bi to uredili, pa jim MOL na to sploh ni odgovorila. Zakaj občina ni odgovorila – iz malomarnosti ali načrtno – verjetno nikoli ne bo znano. Dejstvo je, da do sklenitve končne pogodbe med občino in Zavarovalnico ni nikoli prišlo.

Konec leta 2001, torej kar 12 let po sklenitvi predpogodbe, je prišlo do njene razveze. Občina je zavarovalnici izplačala 1,28 milijarde tolarjev revalorizirane kupnine, Triglav pa ji je vrnil omenjena zemljišča. Odstop od predpogodbe s Triglavom sta na strani MOL podpisala županja Viktorija Potočnik in načelnik oddelka za gospodarjenje z zemljišči Bo-

rut Lenardič, na strani Triglava pa tedanja predsednica uprave Nada Klemenčič. Le dobrega pol leta pozneje je MOL isto zemljišče prodala naprej zasebnemu podjetju Energoplan. Cena je znašala približno 160 milijonov tolarjev. Razlika med zneskom, vrnjenim Triglavu, in kupnino, prejeta od Energoplana, je torej znašala kar 1,16 milijarde tolarjev v škodo ljubljanske mestne občine.

Tudi pogodbo z Energoplanom o prodaji in nakupu sta na strani MOL podpisala županja Viktorija Potočnik in načelnik oddelka za gospodarjenje z zemljišči Borut Lenardič.

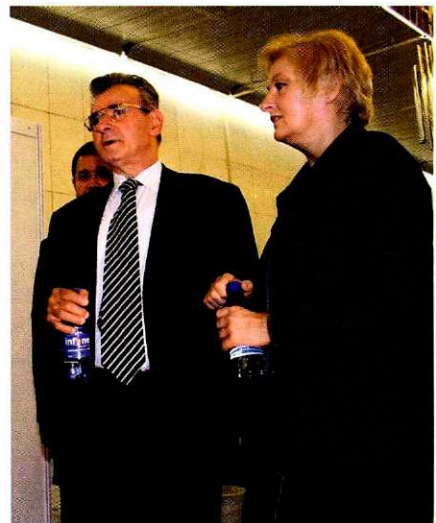
Neutemeljeno vrátilo denarja

Vse te nenavadne poteze občine porajajo več vprašanj. Po mnenju članice nadzornega odbora MOL Romane Logar je sporno že to, da je do odstopa od predpogodbe sploh prišlo. Sodeč po besedilu predpogodbe bi namreč smela Zavarovalnica Triglav od predpogodbe odstopiti v največ enem letu po izročitvi očiščenega stavbnega zemljišča. Zato do razveze pogodbe po toliko letih ne bi smelo priti. Najspornejši od vsega pa je prav gotovo znesek, ki ga je MOL vrnila Triglavu. Če

namreč primerjamo znesek, izražen v nemških markah, ki ga je Triglav plačal za zemljišče, in znesek, ki mu ga je MOL vrnila (prav tako preračunan v DEM), vidimo, da je občina zavarovalnici vrnila vsaj 8,85 milijona mark preveč. Po tečaju konec leta 2001 bi to pomenilo približno milijardo tolarjev neutemeljenega vračila. Za boljšo predstavo – občina je Triglavu vrnila skoraj 2000 evrov kupnine za kvadratni meter, kar naj bi bilo glede na

Tomaž Toplak, predsednik nadzornega odbora mestne občine Ljubljana: "Naša pravočasna opozorila niso bila upoštevana."

Ljubljanske finance so v razsulu.

takratne cene primerljivih zemljišč v Ljubljani vsaj 7- do 8-krat preveč.

Prodaja Energoplanu

Velikost oškodovanja občinskega proračuna je najrazvidnejša iz kupnine, ki jo je za to zemljišče občina pol leta zatem iztržila od novega kupca Energoplanu. Energoplan je še za nekoliko povečano zemljišče v izmeri 3.709 m² plačal le 160 milijonov tolarjev oziroma okoli 190 evrov za m². Cena za m² v tem primeru torej

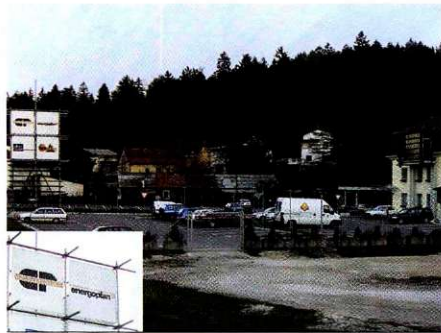
Kazenske ovadbe

Nadzorni odbor MOL je na nedavni seji županji Danici Simšič predlagal, da Zavarovalnica Triglav nemudoma predloži zahtevek za popravke pogodbe o razveljavitvi vseskozi omenjane predpogodbe, uveljavi pravilen in ekonomsko upravičen izračun povrnitve plačil po tej pogodbi in stori vse potrebno za odpravo oškodovanj proračuna MOL iz tega naslova. V primeru nepripravljenosti Zavarovalnice Triglav za posteno ureditev raz-

tudi revizijsko poročilo Računskega sodišča RS o poslovanju ljubljanske mestne občine za leto 2003. Občina je vnovič dobila negativno mnenje vrhovnega revizorja. Če ob tem pomislimo, da v poslovnem svetu že samo revizijsko "mnenje s pridržkom pomeni veliko opozorilo", medtem ko se negativno mnenje izdaja le v najhujših primerih, lahko ugotovimo, da gre za resnično velik ukor občinskemu vodstvu. Računsko sodišče je ugotovilo, da

jarde, če upoštevamo tudi dolgoročne obveznosti iz finančnega najema in zadolževanja javnih podjetij. Ob upoštevanju navedenih obveznosti skupna zadolžitev občine, brez zadolžitve in danih poroštev za financiranje stanovanjske graditve, preskrbe z vodo ter za odvajanje in čiščenje odplak v višini deset milijard tolarjev, znaša 23,8 odstotka realiziranih prihodkov občine v letu 2002.

Poročilo računskega sodišča torej kaže, da so razmere v ljubljanskih

Energoplan je na zemljišču zgradil tri poslovno-stanovanjske objekte in garaže.

Računsko sodišče je tudi letos odkrilo vrsto nepravilnosti.

Zavarovalnica Triglav – poslovna stavba. Triglav je dobil preveč vrnjenih 1,1 milijarde tolarjev.

ni dosegla niti desetine zneska, ki je bil vrnjen Zavarovalnici Triglav. Občina je s tem izgubila že omenjenih 1,16 milijarde tolarjev. Čeprav naj bi podjetje Energoplan sodilo med najvidnejše podpornike letošnje predvolilne kampanje LDS, prenizka prodajna cena zemljišča ni glavni razlog domnevnega oškodovanja občinskega proračuna, temveč naj bi bil za to kriv predvsem mnogo previsok znesek, ki ga je MOL "vrnila" Zavarovalnici Triglav. Res je bila prodaja zemljišča Energoplanu opravljena netransparentno, zaradi česar je bil iztržek nižji, kot bi lahko bil. Z javno licitacijo, izvedeno pod jasnimi pravili in merili, bi MOL zaradi konkurence med kupci zelo verjetno iztržila višjo ceno, ampak še vedno ne toliko denarja, kot ga je vrnila Triglavu. Kupnina za zemljišče bi bila glede na cene primerljivih zemljišč lahko do 30 odstotkov višja, vendar bi bilo treba za ugotovitev dejanske vrednosti zemljišča zadevo poprej podrobno raziskati, zato je to le groba ocena. Kot že rečeno, do velike večine domnevnega oškodovanja ljubljanskih mestnih financ ni prišlo zaradi te prodaje, temveč zaradi odstopa od predpogodbe z Zavarovalnico Triglav.

merij iz te pogodbe pa naj županja vrnilo preveč izplačanega zneska po mnenju nadzornega odbora izterja od Zavarovalnice Triglav po sodni poti.

Nadzorni odbor mestne občine je izrazil sum, da je bil proračun MOL oškodovan za več kot 1,1 milijarde tolarjev zaradi ravnanja odgovornih oseb MOL, ki je bilo v nasprotju z načeli vestnega, gospodarnega in zakonitega izvajanja javnih funkcij in nalog uprave. Po mnenju nadzornega odbora MOL je bilo ravnanje take narave, da v zvezi z njim obstaja sum, da bi lahko bili pri tem vsebovani elementi znakov posameznih kaznivih dejanj. Nadzorni odbor MOL je tako tožilstvu in Uradu kriminalistične policije izročil celotno dokumentacijo, da ugotovita morebitno kazenskopravno odgovornost posameznih odgovornih oseb, ki so v teh poslih sodelovale. Predsednik nadzornega odbora MOL Tomaž Toplak je ob teh sklepih izrazil zadovoljstvo, ker se je organ, ki ga vodi, sedaj očitno zavedel svoje odgovornosti, na katero je on brezuspešno opozarjal skoraj dve leti.

Vnovič negativno mnenje računskega sodišča

Minuli teden je bilo objavljeno

je MOL v bilanci prihodkov in odhodkov za 191 milijonov tolarjev pre nizko izkazala prihodke in odhodke, odplačila dela blagovnih posojil v skupnem znesku 201 milijon tolarjev pa je evidentirala v bilanci prihodkov in odhodkov, namesto da bi jih v računu financiranja. Poleg tega so vrhovni revizorji opozorili na vrsto drugih napak, opredeljena osnovna sredstva so bila tako na primer precenjena za 1,1 milijarde tolarjev, obveznosti pa podcenjene za 1,8 milijarde.

Nakupi brez javnih naročil

MOL je ravnala tudi v neskladju s predpisi, saj je šest javnih naročil v skupnem znesku 930 milijonov tolarjev oddala brez javnega razpisa, izvedena investicijska dela, vredna 169 milijonov tolarjev, je plačala brez ustrezne podlage na proračunski postavki in podobno. Zaradi vsega navedenega mora MOL v 90 dneh predložiti odzivno poročilo s popravljivimi ukrepi, poleg tega pa ji je računsko sodišče dalo tudi nekaj dodatnih priporočil. Računski sodniki so ugotovili, da je občina dolgoročno zadolžena v skupnem znesku 9,05 milijarde tolarjev oziroma celo 17,7 mili-

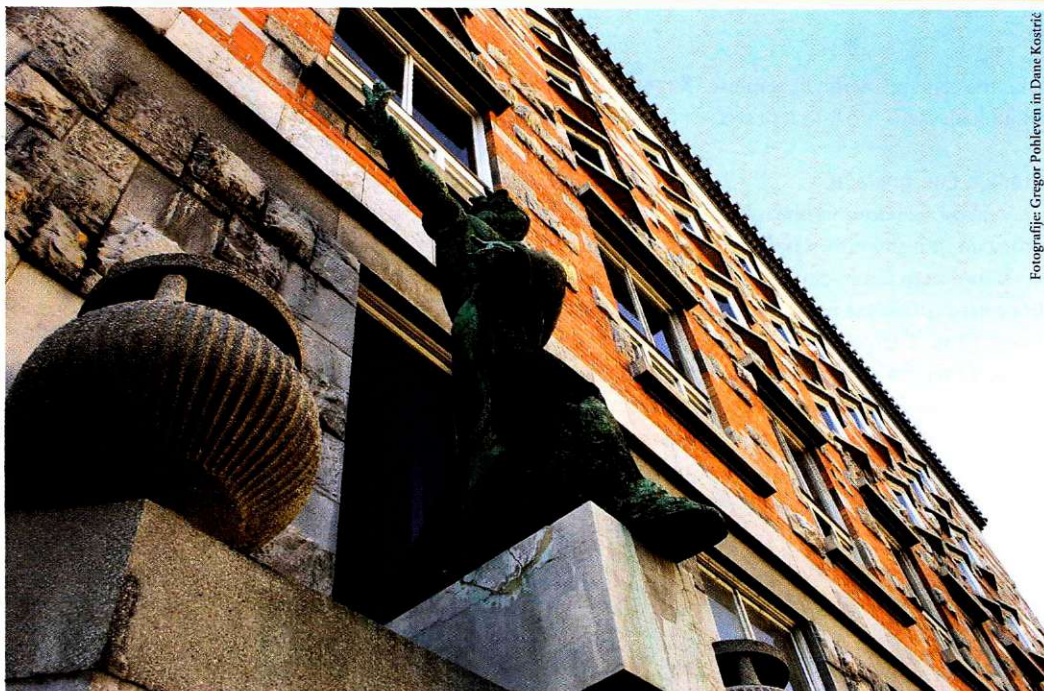
jestnih finančnih čedalje bolj katastrofalne, in pritrjuje temu, kar smo o tem na tem mestu pisali pred nedavnim. Predsednik nadzornega odbora MOL Tomaž Toplak je objavil poročila računskega sodišča dejal, da je nadzorni odbor pravočasno opazil in tudi opozoril na nevzdržen trend rasti zadolževanja mestne občine, vendar županja tega ni upoštevala. Če bi namreč opozorila vzele v zakup, se po Toplakovem trdnem prepričanju s proračunom ne bi zgodilo to, kar se je. Tomaž Toplak je tudi dejal, da je nadzorni odbor lani izdelal obvezno priporočilo, po katerem bi moralo občinsko vodstvo zadolženost občinskega proračuna sporočiti še pred sprejetjem proračuna za leto 2004, vendar se to ni zgodilo. Županinja neodzivnost je po Toplakovem mnenju velik problem, saj lahko nadzorni odbor le opozarja na nepravilnosti, ne more pa prevzeti reševanja krize v svoje roke.

Veliko indicev kaže, da nekdanja županja Viktorija Potočnik ni obvladovala razmer v mestu, podobno pa se zdi tudi za sedanjo županjo Danico Simšič in njeno armado načelnikov oddelkov. Očitno bo moral nekdo trdneje prijeti zadeve v svoje roke.

Denis Vengust

Začetek graditve Univerzitetne knjižnice Ljubljana (UKL), bolj znane kot NUK II, ki naj bi dopolnila potrebe hitro rastoče univerze in mesta, to je od časov postavitve Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) preraslo v prestolnico slovenske države, se po zadnjih zapletih čedalje bolj oddaljuje.

Mestna občina Ljubljana (MOL) je namreč zaradi zamude pri vpisu v zemljiško knjigo izgubila večji delež kupnine od zemljišča nekdanje tovarne Angora, kjer naj bi

Fotografije: Gregor Pohleven in Dane Kostrič

Bo hram učenosti zgrajen?

stala UKL. Poleg tega nakup objekta na Rimski 7 a, ki bi ga morala zagotoviti država, po novem spet bremeni MOL. A pojdemo po vrsti in si na hitro osvežimo spomin.

Deset let obljub

Že davnega leta 1994 so poslanci državnega zbora sprejeli zakon o graditvi nove univerzitetne knjižnice v prestolnici. Poslanci so tedaj gradnjo označili kot "projekt nacionalnega pomena". Le-ta naj bi pod svojim okriljem vključeval funkcije NUK, Centralne tehniške knjižnice, Slovanske knjižnice in informacijskega programa univerze. Za ta namen naj bi iz državnega proračuna štiri zaporedna leta odteklo po nekaj manj kot sedem milijard tolarjev. Po določilih zakona bi se morala graditev začeti leta 1995, dela pa naj bi se po tedanjih, žal preveč optimističnih, napovedih končala leta 1999. Zakon je predvidel tudi prenovo obstoječe knjižnice, kar je bilo izvedeno.

Leta 1994 je omenjeni zakon naložil MOL pridobitev zemljišča, rušenje objektov in izvedbo arheoloških raziskav do oktobra 1995, do junija naslednjega leta pa naj bi občina poskrbela za

nadomestna stanovanja. Arheologi so svoje delo že zdavnaj opravili, vmes pa je MOL (točneje v letih 1995 in 1996) pridobila posojilo ministrstva za znanost in tehnologijo (danes spada to področje pod šolsko ministrstvo) v višini 238 milijonov kot premostitvena sredstva, saj je nakup zemljišč stal občino več, kot je imela predvidenih sredstev. Vse to v prizadevanju, da ne bi zamujali z deli!

Vlada ni vedela, kaj bi

Graditev UKL dejansko že leta stoji. Nazadnje je bil NUK zaradi pomanjkanja denarja iz proračuna prisiljen iskati posojila za graditev, zadnjo besedo pa naj bi (govorimo o letošnjih razpravah) imela vlada, ki bi

morala dati poročstvo za omenjena posojila. Vendar dosedanja vlada očitno ni bila več tako prepričana o potrebi po novi knjižnični stavbi. Vprašanje o smiselnosti naložbe je menda postavilo finančno ministrstvo, ki je predlog glede posojil usklajevalo skupaj s šolskim in kulturnim ministrstvom. Zaradi nacionalnega pomena projekta in sredstev, ki so bila doslej vložena (gre za več kot pet milijard tolarjev), so pomisleki seveda nesmiselni. NUK je poleg tega že leta v hudi prostorski stiski, vsakoletna sredstva za najetje nadomestnih prostorov za NUK in Centralno tehniško knjižnico, katere funkcije bi delno prav tako prevzel UKL, pa dosegajo 210 milijonov tolarjev. Če bodo gra-

ditev še naprej v nedogled prelagali, v NUK pravijo, da bo treba najeti še dodatne nadomestne prostore, kar bo še povečalo porabo, predvidoma tudi do dodatnih sto milijonov letno.

14,6 milijarde za graditev leta 2010

Kazalo je že, da bo s sprejetjem zakona o državnem poročstvu za najetje posojila začetek graditve vendarle stekel. Po besedah ravnatelja NUK Lenarta Šetince bi ob zagotovitvi sredstev do konca prihodnjega leta lahko pridobili vsa zemljišča in dovoljenja, uredili dokumentacijo in komunalne priključke ter naposled začeli z graditvijo, tako da bi bila stavba vseljiva leta 2010. Za predlagano dolgoročno posojilo iz tuji-

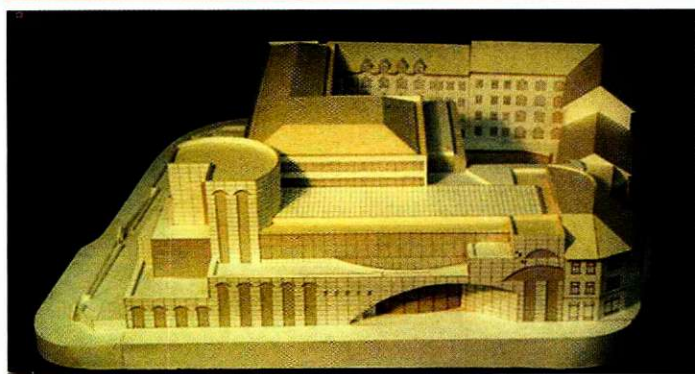
Županja MOL Danica Simšič: kdo na občini je kriv za to, da zemljišče za novo knjižnico ni bilo vpisano v zemljiško knjigo?

Dosedanji minister za šolstvo Slavko Gaber: ministrstvo terja od MOL vračilo 238 milijonov tolarjev premostitvenih sredstev.

Verjetni novi kulturni minister Vasko Simoniti: težave z graditvijo NUK II, ki bi omogočil normalno delovanje te ustanove, bo na svoja pleča prevzela nova vlada.

Maketa za UKL: če bi zadeve stekle na optimalen način in bi začeli graditi naslednje leto, bi nova univerzitetna knjižnica zagledala luč sveta leta 2010.

ne, ki bi po Šetinčevem mnenju odpravilo nenehne bitke za proračunska sredstva, ne nazadnje pa bi predstavljal manjši strošek v primerjavi z drugimi kratkoročnimi rešitvami, bi bilo treba vseeno nameniti 14,6 milijarde tolarjev. Žal pa niti ta rešitev ni videti več tako preprosta.

MOL dodatno zapletla stanje

Kot smo uvodoma zapisali, je zdaj prišlo do novih zapletov. MOL namreč zemljišč, namenjenih UKL, ni vpisala v zemljiško knjigo in je zato izgubila večji del kupnine. Hkrati je ministrstvo za šolstvo odstopilo od terjatev v višini 279 milijonov tolarjev in s tem plačilo že sklenjenih pogodb o prodaji in nakupu stanovanj na Rimski 7 a preneslo na občino. Po dolgih letih se je ministrstvo spomnilo tudi posojila MOL za pridobitev zemljišč, tako da zdaj zahteva vračilo 238 milijonov tolarjev.

Za kaj pravzaprav gre pri kupnini zemljišča nekdanje Angore? Postopek za izterjavo kupnine od enega od dveh denacionalizacijskih upravičencev zemljišča nekdanje tovarne je še v teku, saj je sodišče izreklo ničnost pogodbe. MOL je zemljišče leta 1995 sicer odkupila za

389 milijonov, zdaj pa na občini menda razmišljajo o vložitvi kazenske ovadbe zoper prodajalce zemljišča iz podjetja Angora, ki so jim v nasprotju s pogodbenimi določili prodali s hipoteko obremenjene nepremičnine. Da ne bi bila izgubljena celotna kupnina, si MOL zdaj želi doseči kompromis s stečajno upraviteljico; občina naj bi se vpisala kot lastnica 37 osemintiridesetin zemljišča, za katere so rešeni denacionalizacijski postopki. Za dodatna pojasnila glede slepe ulice, v katero je zašel projekt UKL, smo povprašali tako ministrstvo za šolstvo kot mestno občino, a do zaključka redakcije odgovorov nismo prejeli.

Kaj bo naredila nova vlada?

V tej zapleteni zadevi, ki ne le da se ne premika z mrtve točke, temveč se celo poslabšuje, daje nekoliko upanja nova vlada, kjer bo imela Slovenska demokratska stranka (SDS) osrednjo vlogo. To trdimo zato, ker je odbor za kulturo pri strokovnem svetu SDS že julija letos med predlogi sprememb na omenjenem področju za naslednje mandatno obdobje (2004–2008) izpostavil tudi graditev Narodne in

Simbol slovenske kulture

Narodna in univerzitetna knjižnica ali krajše NUK je z leti postala razpoznavni znak prestolnice in eno od središč slovenske kulture. Kako je do njene ustanovitve prišlo, pa je dolga zgodba. Knjižnica ljubljanskega liceja, v katero so 1774 prenesli knjige, ki so jih rešili ob požaru jezuitskega kolegija, in jih namenili splošni uporabi, je 1807 dobila pravico do obveznega izvoda vseh tiskov z območja Kranjske. Leta 1850, po odpravi liceja, se je knjižnica preimenovala v Deželno študijsko knjižnico, leta 1919 pa je s preimenovanjem v Državno študijsko knjižnico postala osrednja knjižnica za vso Slovenijo. Leta 1921 je dobila status državne biblioteke, s čimer so v njen fond začeli pritekati obvezni izvodi iz vseh predelov nekdanje Jugoslavije. Ob ustanovitvi ljubljanske univerze 1919 je knjižnica prevzela še funkcije in naloge osrednje univerzitetne knjižnice, kljub temu pa je bila prostorsko omejena na lokacijo gimnazije ob Poljanski cesti, kjer je bilo na voljo komaj 18 čitalniških sedežev. Na podlagi zakona o univerzah in splošne univerzitetne odredbe se je leta 1938 preimenovala v Univerzitetno knjižnico.

Stavbo današnje knjižnice je zasnoval Jože Plečnik v letih 1930–1931 in si jo zamislil na mestu poznorenesančnega knežjega dvorca, ki je bil močno poškodovan v potresu leta 1895 in ga je čakalo rušenje. Težave pri graditvi je tako kot "NUK II" imela tudi njegova predhodnica, saj so takratne jugoslovanske oblasti nasprotovale njeni graditvi; popustile so šele po množičnih protestih študentov in številnih demonstracijah. Knjižnica se je končno vselila spomladi 1941, med vojno pa je doživela tudi tragičen dogodek, saj je nemško letalo konec januarja 1944 treščilo v stavbo. V požaru, ki je sledil, se je za vedno izgubilo 60.000 knjig. Leta 1945 so univerzitetni knjižnici priznali status slovenske nacionalne knjižnice, tako da se od tedaj kiti z nazivom Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani.

Načrt za stavbo NUK je delo slavnega Jožeta Plečnika, ki je načrte za njo ustvaril že v letih 1930–1931.

univerzitetne knjižnice II. "To bi nas uvrstilo med moderne evropske narode, ki se zavedajo pomena izobrazbe in dostopnosti do informacij, hkrati pa bi z novim NUK Ljubljana, ki ima ne nazadnje 57.000 študentov, dobila bolj urbano podobo, ki si jo kot prestolnica zasluži," so

zapisali. Predsednik strokovnega odbora in verjetni prihodnji kulturni minister dr. Vasko Simoniti se zavzema za revalorizacijo narodne kulture po zgledu programa, ki ga je v kratkem obdobju Bajukove vlade predložil Rudi Šeligo. V tem se močno razlikuje od dosedanje kulturne ministrice Andreje Rihter. Poleg tega je Simoniti brzkone tudi sam večkrat zašel v NUK zaradi potreb svojega znanstvenega dela in se zato zaveda pomena tovrstne ustanove, česar za omenjeno ministrico ne bi mogli trditi. Zaradi tega lahko končno računamo na to, da se bo Simoniti dejansko zavzel za realizacijo NUK II. Drugo vprašanje pa seveda je, koliko bodo h graditvi objekta prispevali drugi akterji v tej zgodbi, saj tako pomemben projekt ni odvisen le od posamičnega ministrstva.

Mitja Volčanšek

Gradbišče za Univerzitetno knjižnico Ljubljana kaže klavno podobo. Od konca devetdesetih let se dela niso premaknila z mrtve točke.

Stanovanjski objekt na Rimski 7 a še čaka na konec denacionalizacijskih postopkov; MOL je bilo že pred leti naloženo, da poskrbi za odkup nepremičnine.

Fotografija: Dane Kostrič

Kupljeno znanje

Primer generalnega sekretarja Slovenskih železnic Igorja Šimenca in njegove ponarejene diplome je odprl širše vprašanje, to je, koliko diplom, s katerimi se ponasajo t. i. diplomanti, je ponarejenih in kakšen je sploh nadzor nad izdajanjem diplom.

Šimenčev primer ni prvi, ko se je razkrilo, da je visok uslužbenec kakšne pomembnejše ustanove ob zaposlitvi svojim delodajalcem predložil ponarejeno diplomu. Že pred časom je v javnost prišla informacija, da ima ponarejeno diplomu tudi voditeljica urada Višjega tožilstva v Ljubljani, odgovorna za vodenje in razporejanje dela in zbiranje podatkov o delu višjega državnega tožilstva, Zorica Andjelkovič. Andjelkovičeva se je na tožilstvu zaposlila leta 1972, v naslednjih letih pa je od tipkarice počasi napredovala vse do voditeljice urada državnega tožilstva.

Temeljni problem njenega napredovanja je bil v tem, da je leta 1977 kadrovske službe tožilstva predložila visokošolsko diplomu, ki je v resnici sploh ni imela – končala je namreč le triletno strokovno solo. No, njene prevare vse do lani ni opazil nihče. Ponarejeno diplomu so na tožilstvu odkrili čisto po naključju. Lani junija so namreč na tožilstvu izvedli reorganizacijo, v okviru katere so odpravili višja državna tožilstva in jih priključili vrhovnemu državnemu tožilstvu. Na vrhovnem tožilstvu so se zato odločili pregledati vse osebne mape vseh novih uslužbencev, pri tem pa ugotovili, da je diploma Andjelkovičeve ponarejena.

Mencinger: Večji problem so kupljene diplome

Ker Andjelkovičeva in Šimenc verjetno nista edina visoka državna uslužbenca, ki jima je na podlagi ponarejenih listin o izobrazbi uspelo zasesti položaj, ki ga z njuno

dejansko izobrazbo ne bi mogla zasedeti, se seveda postavlja vprašanje, koliko državnih pa tudi drugih uslužbencev svojim delodajalcem ob predložitvi listine o izobrazbi predloži ponarejeno diplomu. Podatka o tem verjetno nima oziroma ne more imeti nihče, saj se vedno velja, da le redko katero podjetje ali državna ustanova preverja, ali priloženi podatki o izobrazbi ustrezajo dejanskemu stanju. O problematiki ponarejenih diplom

smo povprašali na vse tri slovenske univerze. Žal smo do zaključka redakcije dobili samo odgovor rektorja ljubljanske univerze Jožeta Mencingerja. Kot pravi Mencinger, je težko reči, koliko diplom je ponarejenih, saj na rektoratu v zadnjih letih, kolikor je rektor, niso odkrili nobene (enako pravijo na ljubljanski in mariborski univerzi), večji problem pa se mu zdijo tako imenovane kupljene diplome. Oglasov zanje je, kot pravi, na internetu polno, podobno kot je oglasov za posojila, ure ali viagro. Podobno je kupovanje pomoči pri pisanju diplom in nostrifikaciji tujih diplom. S tem problemom se je, kot pravi Mencinger, tudi sam že nekajkrat srečal. "Vse prošnje za nostrifikacijo tujih diplom gredo na ustrezno članico, ki imenuje komisijo za pregled, tej sledi odločba dekana in končno nostrifikacijska klavzula, ki jo

Rektor Univerze v Ljubljani Jože Mencinger pravi, da so t. i. kupljene diplome večji problem kot ponarejene.

podpišeta dekan in rektor. Tu sem imel dva primera, pri katerih sem podvomil. Enostavno se mi je zdelo neverjetno, da bi Italijan študiral v Nišu. Zato sem obvestil tamkajšnjega rektorja in zahteval originalni diplomski deli, ki sta bili povsem solidno napisani. Seveda ju je lahko napisal nekdo drug, a za zavrnitev nisem imel nobene pravne podlage, čeprav se zdaj nisem prepričan, da je bilo vse v redu," pravi Mencinger.

Na ljubljanski univerzi so prepričani, da ponarejene diplome, kot so se v zadnjem času pojavile na trgu, niso mogoče. Mogoče pa je njihov optimizem pretiran.

Od 150.000 do 200.000 za diplomu

Kar se tiče diplom, so najverjetneje, kot ugotavlja Mencinger, še največji problem t. i. kupljene diplome, posebej zato, ker so ponavadi zelo dobri posnetki originalov, zaradi česar je njihovo ponaredbno zelo težko odkriti. Slednje najbolje dokazuje primer "diplom", ki jih je bilo mogoče do nedavnega kupiti na črnem trgu. Od prodajalca si lahko kupil diplomu katere koli visokošolske ali univerzitetne smeri v Sloveniji. Edini pogoj za pridobitev takšne diplome je bil, da si o tem skrbno molčal in da si prodajalcu odštel od 150.000 do 200.000 tolarjev (cena je bila odvisna od smeri študija in fakultete). Za molk in nekaj desetisočakov si dobil menda originalno diplomu, prodajalec pa je uredil tudi vse formalne podatke, kot je vpis v diplomski register ipd., kar je pomenilo, da te je zavaroval tudi v primeru, če bi podjetje, pri katerem bi se zaposlil, preverjalo tvojo diplomu. Ker je ponudba trajala le kratek čas, nekaj mesecev, in ker je prodajalec uredil tudi vpis v diplomski re-

gister fakultete (v njem so zapisani vsi podatki o študentu in njegovi diplomu), lahko sklepamo, da je diplomu prodajala oseba, ki je na univerzi (katera od treh slovenskih univerz je to bila, ne vemo) imela dostop do spreminjanja podatkov v registru. Tiskovna predstavnic Univerze v Ljubljani Mojca Repež zanika, da bi bilo to kdaj mogoče. Pravi, naj bi bil postopek za izdelavo diplome tako zavarovan, da poneverbe skoraj niso mogoče. "Postopek izstavljanja diplomske listine poteka tako, da znana oseba – referent na univerzi – pošlje podatke za diplomsko listino v tiskarno univerze, kjer jo nato natisnejo na nekajkrat zaščiteni papir, narejen posebej za Univerzo v Ljubljani. Natisnjeno listino nato podpišeta dekan fakultete in rektor univerze, znana oseba na univerzi pa jo nato vnese v register diplomantov, do katerega nepooblaščen osebe nimajo dostopa," pravi Repeževa.

No, to, kar pravi Repeževa, drži, problem pa utegne nastati takrat, ko referent (ali pa dva, ki se povežeta), ki ima dostop do registra in izdelave diplom in je navzven čisto zaupanja vredna oseba, to zaupanje izrabi. Prav mogoče je, da se je to zgodilo tudi v primeru, ki smo ga opisali zgoraj. Zanimivo namreč je, da je prodajalec za "izdajo" diplome v prej opisanem primeru potreboval prav takšne podatke, kot nam jih je v dopisu navedla Repeževa in naj bi bili sestavni del diplome in diplomskega registra; to so ime in priimek študenta, spol, datum, kraj in občina rojstva, država rojstva, stalno in začasno prebivališče, enotna matična številka občana, državljanstvo, poprejšnja izobrazba, način študija ter podatki o napredovanju, dokončanju študija in opravljenih izpitih (slednjega verjetno ni težko napisati, če poznaš posamezne fakultete). Samo oseba, ki vpisuje podatke v register, namreč lahko ve, katere podatke je treba imeti.

Kakor koli že, dejstvo ali velika verjetnost je, da je ponarejanje diplom, katerih verodostojnosti skoraj ni mogoče preveriti, povsem mogoče. Vprašanje je le, koliko Šimenčev in Andjelkovičevih bo potrebnih, da si bodo na univerzi pred tem problemom nehali zatiskati oči.

Aleš Kocjan

Foto: Dane Kostrič

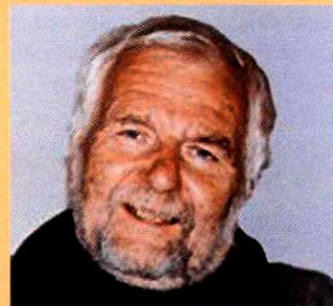
Za možnost izbire

Društvo Pobuda za šolo po meri človeka je na Državno predmetno komisijo za slovenščino za splošno maturo poslalo pismo, katerega vsebina se nanaša na kritike izbire literarnega dela za esej na maturi 2005. Sporen se jim zdi roman Menuet za kitaro.

V društvu menijo, da imajo v sodobni pluralni družbi starši pravico do vzgoje svojih otrok v skladu s svojimi vrednostnimi nazori, kulturnimi merili in navadami. Društvo Pobuda za šolo po meri človeka zato meni, da je treba staršem to pravico priznati bolj kot do sedaj. Zaradi tega društvo odločno podpira tiste starše in njihove otroke dijake, ki jim ni vseeno, o čem razpravljajo, kaj vrednotijo in interpretirajo v maturitetnem esaju. Mnenja so, da nihče nima pravice siliti otrok k branju literarnega dela, ki je proti volji njihovih staršev ali proti njihovi vesti. Ker je pravica do izbire danes temeljna demokratična pravica državljanov, Društvo Pobuda za šolo po meri človeka Državni predmetni komisiji za slovenščino za splošno maturo predlaga, da že za šolsko leto 2004/2005 razširi seznam literarnih del za maturo, vključni več tematsko različnih del, izbiro pa prepusti dijakom in njihovim staršem.

Kot je očitno, kritike letijo na literarno delo za esej na maturi 2005. Gre za roman Menuet za kitaro avtorja Vitomila Zupana. Ne-

kateri starši otrok, ki morajo v tem letu prebrati ta romam, menijo, da ni primeren za mladostnike. Takšnega mnenja je tudi strokovnjak Jože Zadravec, ki je v svojem mnenju zapisal, da Jakob Bergant-Berk, junak romana Menuet za kitaro, ni miselni konstrukt, temveč človek nekega časa, nenehni upornik zoper nezdravi čas, nevaren skeptik pa tudi magnetično privlačen odkritež – direkten kot nož, zmeraj nekaj svojega, a se zagrizeno sprašuje o smislu vseh poti, v vseh poskusih se hoče odrešiti nekam, kjer bi mu bilo manj sile, čuti se kot v nakovalu večno istega sredi izročnosti na milost in nemi-

Društvo Pobuda za šolo po meri človeka, ki mu predseduje Hubert Požarnik, podpira tiste starše, ki menijo, da izbira literature za esej ni primerna.

lost dogodkom, pravi Zadravec in dodaja, da je v tem dogajanju veliko prizorov in situacij, ki niso po meri dobrega, plemenitega, poštenega človeka, tenkočutni človek jih ne prenese. Zato se Zadravec sprašuje, zakaj bi bilo treba to za vsako ceno mlademu človeku razgaljati. Prepričan je, da ima literatura magično moč in po nepotrebnem lahko pusti v mladi duši neizbrisne sledove. **Mihaela Praprotnik**

Ostreje tudi v Angliji

Tudi britanska vlada bo začela z letom 2006 postopoma uvajati prepoved kajenja na javnih krajih v Angliji. Delovna mesta, restavracije, kavarne in pubi, v katerih je mogoče naročiti hrano, naj bi do leta 2008 postala območja, kjer bo veljala prepoved kajenja. Še naprej pa bo mogoče kaditi v gostilnah, v katerih gostom postrežejo samo s preprosto hrano, kot so npr. čips, sendviči ali arašidi. Takšen predlog izhaja iz bele knjige javnega zdravstva, ki jo je spodnjemu domu britanskega parlamenta predložil britanski minister za zdravje John Reid. S tem ukrepom naj bi britanska vlada v naslednjih petih letih poskusila prepričati Britance, da bi opustili kajenje, saj v državi ta čas kadilo okoli 26 odstotkov odrasle populacije oziroma 12 milijonov ljudi. Ob tem je tudi Škotska že napovedala popolno prepoved kajenja na vseh ograjenih javnih mestih, veljati pa bo začela leta 2006. Po uradnih statistikah v Veliki Britaniji za posledicami uživanja tobaka vsako leto umre več kot 106.000 prebivalcev.

Amurski tiger

Ruski in ameriški znanstveniki že nekaj časa preučujejo obnašanje amurskih tigrov v narodnem parku Sihote-Alinski blizu Vladivostoka na ruskem Daljnem vzhodu. Cilj ekspe-

rimenta je odkriti vzrok bolezni, ki je krivec za smrt 50 odstotkov mladičev te ogrožene živalske vrste v prvem letu starosti. V središču zanimanja znanstvenikov so tigrica Galja in njeni trije petmesečni mladički. Vsi imajo okoli vratu ogrlice z oddajniki, s pomočjo katerih spremljajo njihovo gibanje. Mladiči amurske tigrice se lepo razvijajo in v družbi skrbne mame skupaj prehodijo tudi do deset kilometrov na dan. Prvi tovrstni poskus

z amurskimi tigri je stekel avgusta letos, ko so strokovnjaki tigrom, starih komaj šest tednov, namestili t. i. pametne ogrlice. Te se namreč prilagajajo, ko žival raste. Prihodnje poletje, ko bodo mladiči zrasli in se bo poskus počasi bližal koncu, bo do ogrlice z vratov same odpadle.

Iznajdljivost

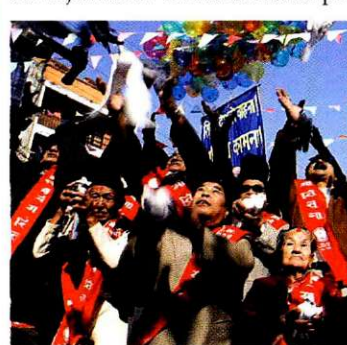
Šolarji v Italiji so pripravljeni narediti že prav neverjetne stvari, samo da bi se izognili pouku. V neko gim-

nazijo v Bologni so učenci prinesli na tisoče črvov, ti pa so se hitro razširili po učilnicah. Zaradi potrebnega čiščenja so šolo zaprli, pouk pa je odpadel. Do podobnega primera je prišlo tudi v neki šoli v Rimu. Nasploh domišljija italijanskih lenob, ki se jim ne da v šolo, ne pozna meja. V Milanu so učenci pred tremi tedni poplavalili celotno šolo in povzročili škodo v višini 300.000 evrov – in vse to le zato, da bi se izognili testu iz grščine.

Brez cigaret

Kraljevina Butan v Himalaji, ki ima 734.000 prebivalcev, bo 17. decembra postala prva država na svetu, kjer bo prepovedana prodaja cigaret. Ministrstvo za trgovino in industrijo je s sporočilom opozorilo trgovce, hotele, restavracije in bare, da morajo do 17. decembra prodati zaloge cigaret. Prepoved so v parlamentu sprejeli julija letos, vendar se ni nanašala na prestolnico Timpu, od decembra pa bo veljala tudi v tem mestu. Sicer pa

količine sadja in zelenjave, bo odpornost organizma večja, kar zmanjšuje možnost prehladov, zlasti v zimskem času. Otroci imajo zjutraj zelo nizko raven glikogena, nujnega za pridobivanje glukoze, ki celice oskrbuje z energijo. Zato je treba raven glikogena zvišati. To pa se lahko doseže z zajtrkom.

Neredni obroki so namreč glavni razlog za debelost, pitje vode pa je enako pomembno kot zajtrk. Izsledki raziskave kažejo, da otroci v Nemčiji pri zajtrku le redko pijejo, skoraj nikoli pa tega ne počnejo v šoli.

Redkosti na dražbi

Dražbena hiša Christie's bo 2. decembra v Londonu med redkimi knjigami in rokopisi iz 20. stoletja na dražbi ponudila tudi nekatera besedila izpod peresa Sigmunda Freuda, Herberta Feigla in Ludwi-

poslanci niso izglasovali le prepovedi prodaje cigaret, temveč tudi 100-odstotni davek na cigarete, ki jih uvažajo za osebno uporabo. Za vse, ki ne bodo spoštovali prepovedi, bo kazen znašala 225 dolarjev, kar ni malo glede na dejstvo, da je povprečna plača približno 16 dolarjev.

Učinek zajtrka

Strokovnjaki za prehrano z univerze v nemškem mestu Paderborn starem svetujejo, naj otroci pred odhodom v šolo zajtrkujejo, ker si bodo tako bolj zapomnili snov, najbrž pa se tudi izognili debelosti. Če se otroci navadijo na zajtrk pred odhodom v šolo in če se njihovi prehrani dodajo tudi ustrezne dnevne

ga Wittgensteina. Dražba bo ponudila naprodaj izbrane primerke izrednih izdaj, avtografij, signiranih spisov in risb s področja umetnosti, književnosti, znanosti in politike, med drugim avtorjev, kot so Winston Churchill, Pablo Picasso, James Joyce in Albert Einstein. Na dražbi bodo med drugim štiri Wittgensteinova na roko napisana pisma, ki pričajo o srečanju filozofa in njegove ameriške učenke Alice Ambrose – od Wittgensteinovega voščila ob njeni pridobitvi stipendije pa do spora med učiteljem in učenko ter nazadnje, dve leti kasneje, poskusa pomiritve. Posamezno pismo je ocenjeno na 2.500 do 8.000 funtov (3.578 do 11.450 evrov).

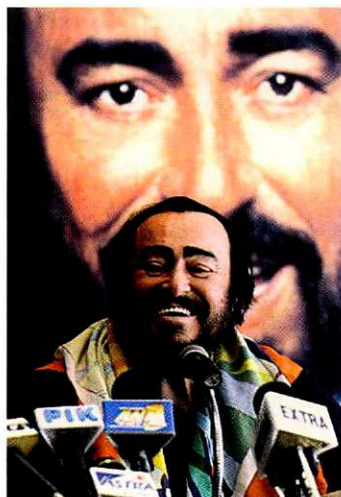

Kaznovana

Mehiške oblasti so kaznovale svojo someščanko Guadalupe Madrigal, ker je slabo zapela nekaj verzov nacionalne himne pred začetkom nogometne tekme v Guadalarari. Mehikanka bo morala plačati 40 dolarjev kazni, ker je zamešala besede pesmi, ki jo je zapela 30. oktobra na nogometnem stadionu, in sicer pred začetkom tekme med moštvoma Guadalarare in Monterreya. Na srečo pa se je Madrigalovi uspelo izogniti kazni v višini 950 dolarjev, ki jo predvideva mehiški zakon o grbu, zastavi in himni. Sodišče je namreč upoštevalo njeno skromno gnotno stanje in dejstvo, da se je opravičila. Mehika je 15. septembra praznovala 150-letnico svoje himne.

Poslovilni koncert

Vodilni svetovni tenorist Luciano Pavarotti se je v okviru poslovilne koncertne turnee ustavil tudi v Sankt Peterburgu. Dejal je, da ne bi bilo pravično, če bi svojo umetniško pot končal, ne da bi imel vsaj en koncert v tem mestu. Pavarotti je spomnil, da je maja lani, ko je potekala proslava 300-letnice mesta, v Sankt Peterburgu prebil dve uri, le toliko, da je na-

stopil v Konstantinovskem dvorcu na prazničnem srečanju voditeljev držav. Pel je arije iz 37 oper. Sicer pa se Pavarotti od svoje kariere poslavlja s koncerti v štiridesetih državah po svetu.

V pokoju se želi posvetiti svoji dveletni hčeri in pedagoškemu delu.

Ogrožen izvoz

Bolgarsko državno elektrogospodarsko podjetje, ki je med vodilnimi izvozniki električne energije na Balkanu, je opozorilo, da se zaradi kraje kablov in opreme sooča z nezmožnostjo izpolnitve dogovorjenih obvez izvoza električne energije. Izgube družbe zaradi kraj električnih kablov v prvih desetih mesecih letos znašajo 140.000 levov ali okoli 70.000 evrov. V družbi poudarjajo, da je v zad-

njem času zaradi višjih cen železa vse več tudi kraj železnih elementov v konstrukcijah električnih drogov.

Zavestno širijo aids

Precejšnje število splitskih narkomanov, okuženih z virusom HIV, zavestno in načrtno širi aids po Splitu. To je pred dnevi sporočil direktor Zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije dr. Mladen Smoljanović, novico pa so potrdili tudi v Zagrebu. Moški in ženske, okuženi z virusom HIV, se zavestno ukvarjajo s prostitucijo, pogosto menjajo partnerje, vendar pa proti njim pravno ni mogoče ukrepati, ker jih varuje zdravniška poklicna molčečnost. Edino, kar zdravstveno osebe lahko stori, je poziv ljudem k razumu in moralnemu obnašanju.

Nov rekord

Ameriška vesoljska agencija NASA je postavila nov hitrostni rekord z nadzvočnim letalom. Letalo X-43A brez posadke je nad Tihim oceanom doseglo hitrost 9,7 macha oziroma

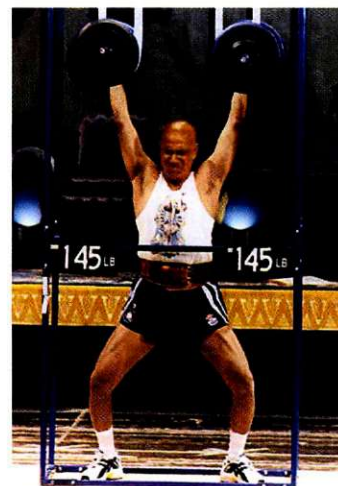

Letalo X-43A je doseglo končno hitrost 9,7 macha.

približno 11.000 kilometrov na uro, s čimer je presegllo hitrost, ki jo je doseglo marca. Takrat je letalo doseglo hitrost 6,83 macha oziroma skoraj 8.000 kilometrov na uro. Dobrih 3,6 metra dolgo plovilo je rekordno hitrost doseglo na višini 30 kilometrov nad Tihim oceanom pred obalo Kalifornije. Letalo je najprej v zrak ponesel predelani ameriški bombnik B-52, nato pa so ga katapultirali z raketo pegasus, ki mu je dala začetno hitrost in ga ponesla na 30.000 metrov višine. Letalo je nato začelo pospeševati do končne hitrosti. Vse to pomeni, da bi lahko letalo s to hitrostjo razdaljo med New Yorkom in Berlinom preletelo v samo pol ure.

Dviga slone

73-letni Sri Chinmoy je nedavno v New Jerseyu tri dni razkazoval svojo fizično moč. Pri tem je dvignil tri letala, helikopter, tri slone in skupino dobitnikov olimpijskih zlatih

metra in težak 84 kilogramov, je dejal, da mu to uspeva zaradi uma in da je skrivnost v srcu in ne v telesu.

Državljanca sveta

Združeni narodi bodo decembra za državljanko sveta razglasili z oskarjem nagrajeno avstralsko igralko Nicole Kidman, in sicer za njeno človekoljubno delo v imenu svetovne organizacije. Priznanje, ki ga je lani prejela ameriška igralka Angelina Jolie, bo zvezdi filma Moulin Rouge izročil generalni sekretar ZN Kofi Anan. Nicole Kidman je letos na sedežu ZN v New Yorku posnela film Prevajalka, ki je sicer prvi film, ki so ga do zdaj posneli v prostorih ZN. Med snemanjem se je slavna Avstralka zblizala z veleposlaniki in visokimi predstavniki ZN. Film bodo v ZDA začeli predvajati decembra.

Napoleon

Nizkorasli francoski vojskovodja, začetnik sodobne Francije, še naprej razburja duhove. Praznovanje dvestote obletnice Napoleonovega kronanja, ki bo potekalo drugega decembra v notredamski cerkvi v Parizu, kaže, da je imperator Francije, kakor se je poimenoval tistega dne, še vedno zelo privlačen za ljudske množice. V Pariz se je že v teh dneh zbrala množica zbiralcev z vsega sveta, da bi menjavala Napoleonove stvari iz svojih zbirk. Prodaja več kot 800 predmetov v Fontenbleuju, kjer se je Napoleon prvič odrekel prestolu, je prinesla dva milijona funtov, in to predvsem zaradi zbiralcev iz Rusije, Avstralije in Amerike. Za posodico rožne vode, ki jo je Napoleon nosil s seboj v svojem kovčku, je neki navdušen zbiralec plačal kar 1.100 funtov. V letošnjem letu je bilo Napoleonovemu spominu posvečenih 50 novih knjig, še nekaj novih dokumentarnih filmov in na desetine razstav v Louvru ter drugih galerijah, čeprav ga imajo nekateri zgodovinarji tudi za začetnika totalitarne policijske države in katalizator nacionalističnega gibanja, iz katerega sta izšla Hitler in Stalin.

Boj za dediščino

Kitajci nameravajo obnoviti, predelati in celo privatizirati znameniti Džingiskanov mavzolej, ki leži na ozemlju Notranje Mongolije. Ta načrt je izzval jezo Darhadov, potomcev mongolskega vojaškega plemena, ki so prepričani, da izhajajo iz rodu samega Džingiskana. Protest Darhadov izziva nove nemire zaradi nasilne kitajske politike do etničnih manjšin. Darhadi živijo na ozemlju vse Notranje Mongolije, na ozemlju Mongolske narodne republike in na delu ruskega Zabajkalja. Skrbi jih dejstvo, da bodo mavzolej, kjer hranijo celo Džingiskanovo sedlo, lesen lok in oljno svetilko, obnavljali Kitajci, ki jih zanima samo dobiček od turizma. Kitajska vlada je takoj onemogočila protestne akcije, tako da je prepovedala koncert mongolske rokvske skupine, ki je bila na gostovanju v glavnem mestu kitajske Notranje Mongolije Hohhot. Mavzolej stoji na planoti Ordos in je sestavljen iz treh kupolastih stavb. Po izročilu je mesto, kjer stoji, leta 1227 dočel sam Džingiskan, ko je bil na svojem zadnjem vojaškem pohodu.

Nevarni ozon

Kratkoročno povečanje ravni ozonskega onesnaženja vodi k povešanju smrtnosti v velikih mestih. Ozon na zemeljskem površju se v nasprotju z varovalnim ozonskim slojem atmosfere tvori zaradi dejavnosti človeka, od leta 1900 pa se je njegova količina podvojila. Tako je pokazala zadnja raziskava, ki bo nemara le vplivala na politiko ozonskih standardov. Ozon nastaja ob reakciji izpušnih plinov na sončno svetlobo, še posebej če so temperature dovolj visoke. Ozon lahko pri ljudeh izzove pljučnico in večjo obolevnost za astmo. Michelle Bell in njena ekipa z Univerze Yale je analizirala raven smrtnosti v 95 ameriških mestih, ki imajo 40 odstotkov prebivalcev starejših od 14 let. Odkrili so, da se smrtnost poveča za 0,52 odstotka, če se je raven ozona v tednu pred tem povečala. Številka postane veliko višja, če se šteje samo smrti zaradi respiratornih in srčno-žilnih bolezni.

Glasbeni posluš

Psihologi Univerze v San Diegu so ugotovili, da imajo otroci, ki se v zgodnjem otroštvu učijo kitajščine, odlični ali celo absolutni posluš za glasbo. Absolutni posluš, značilnost vseh velikih skladateljev, je pri ljudeh, ki živijo v Evropi ali ZDA, izredno redek. Po zadnjih podatkih ima absoluten posluš samo eden na 10 tisoč prebivalcev Evrope in Amerike. Diana Deutsch, ki je naredila to raziskavo, meni, da je vzrok tega pojava v različnem načinu sprejemanja glasbenih tonov v kitajskem in v evropskih jezikih. Pomen angleške besede se ne spremeni, če se spremeni intonacija, medtem ko beseda v kitajščini, tajščini in japonščini ob spremembi intonacije lahko pomeni čisto nekaj drugega. V kitajščini ima beseda MA stiri pomene – odvisno od tega, v kakšnem tonu je izrečena, lahko pomeni mati, konj, konoplja ali očitek. Profesorica Diana Deutsch je odkrila povezavo med razvojem glasbenega poslušja in tonskim sistemom jezika, ko je primerjala slušne sposobnosti kitajsko govorečih študentov prvega letnika pekinskega konservatorija in angleško govorečih študentov v prestižni glasbeni šoli Eastman.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln student ali dijak

S te naročilnice se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

V normalnih demokracijah je po predsedniških volitvah jasno, kdo bi moral biti predsednik. V Ukrajini je očitno drugače. Po podatkih, ki jih je sporočila volilna komisija, je sedanji premier Viktor Janukovič v tekmi za predsedniško mesto za tri odstotke porazil opozicijskega kandidata Viktorja Juščenka, ki pa tega izida ne priznava in svoje privrženice poziva k protestom in državljski nepokorščini. Zdi se, da težava ni v

Volilna manipulacija?

opoziciji, ki ni pripravljena priznati volilnega poraza, ampak v oblasti, ki ni sposobna izvesti korektnih volitev.

Izid volitev ni nepomemben, saj obstajajo med Juščenkoma in Janukovičem globoke politične razlike glede prihodnjega razvoja 48-milijonske Ukrajine in njenega mesta v svetu. Poleg tega je predsedniška funkcija pomembna, saj ima pomembne pristojnosti pri sestavljanju vlade in zadevah, povezanih z dnevno politiko.

Vzhodna in zahodna vizija

Domnevni uradni zmagovalec volitev Janukovič zagovarja vzhodno usmeritev svoje države tako navznoter kot navzven. Navznoter to pomeni močno vlogo države v gos-

krita težnja po delnem obnavljanju Sovjetske zveze oziroma vsaj po jasnem umeščanju Ukrajine v rusko vplivno območje. V to smer bi lahko vodila pogodba o skupnem gospodarskem prostoru, podpisana med Rusijo, Ukrajino, Belorusijo in Kazahstanom. Predviden je tudi delen prenos suverenosti na organe te zveze, kar je Janukovič kot premier odločno podpiral. Kot svojega političnega zaveznika in učenca je Janukoviča pred volitvami zelo neposredno podprl tudi ruski predsednik Vladimir Putin, ki je nato kljub spornim volitvam pohitel tudi s čestitkami.

Juščenkova politična usmeritev je bistveno drugačna, saj meni, da se Ukrajina ne bi smela zgledovati po

cijo. V nasprotju z Janukovičem, ki zagovarja povezovanje z Rusijo, Juščenko poudarja ukrajinsko nacionalno zavest kot jasno ločeno od ruske. Kot nekdanji premier si je Juščenko pridobil velik ugled med zahodnimi državniki, težave pa je imel z domačo politično podporo, saj njegova vlada ni vzdržala do konca mandata – padla je aprila leta 2001. Zahodne vlade so tudi danes bolj naklonjene Juščenko, čeprav ga podpirajo veliko bolj sramežljivo kot Putin Janukoviča.

Razlike med Janukovičem in Juščenkoma, ki sta si po volilni podpori sicer blizu, kažejo tudi na globoko razdeljenost same ukrajinske družbe, ki se ujema z njeno regionalno delitvijo na prevladujoč uk-

dijev, korupcija, prodaja radarske opreme Huseinovemu Iraku in celo resen sum vpletenosti v umor kritičnega novinarja. Še tik pred volitvami je Kučma zavrnil podpis v parlamentu sprejetega zakona, ki bi onemogočil nekatere volilne manipulacije.

Manipulacij in zastraševanja – tudi po ugotovitvah mednarodnih opazovalcev OVSE – že v prvem krogu predsedniških volitev ni manjkalo. Med njimi so bili pristranost velike večine medijev in državnih uradnikov v korist Janukoviča, namerno oteževanje in onemogočanje opozicijskih predvolilnih prireditev, neustrezen odnos volilne komisije do pritožb in manjkajoča imena v volilnih seznamih, zaradi česar mnogi državljani niso mogli voliti. Po drugem krogu je opozicija opozorila še na številne druge napake in sumljive okoliščine: v vzhodni Ukrajini je število oddanih glasov ponekod presegalo število volivcev. Sumljiv je bil tudi nenaden skok volilne udeležbe v zadnjih treh urah glasovanja v vzhodni Ukrajini. Zanimivo je, da je imel po mednarodni izhodni anketi (vzpostrednih volitvah) Juščenko kar desetodstotno prednost pred Janukovičem, prednost slabih štirih odstotkov pa mu je pripisala tudi druga (sicer metodološko manj ustrezna) raziskava.

Če temu dodamo še oceno opazovalcev OVSE, da so tokratne volitve v primerjavi s parlamentarnimi leta 2002 predstavljale korak nazaj glede korektnosti izvedbe, lahko ugotovimo, da je šibka ukrajinska demokracija danes resno ogrožena, kar menijo tudi predstavniki EZ in ZDA.

Gjyle Vishaj

• Viktor Janukovič, sporni zmagovalec uradnih izidov volitev, vidi prihodnost Ukrajine v tesni zvezi z Rusijo.

• Vladimir Putin, ruski predsednik, je

• Viktor Juščenko, zahodno usmerjeni opozicijski očitni Janukovičev vzornik in zaveznik, je svoje privrženice pozval k protestom.

podarstvu, čim šibkejši zasebni sektor in trden državni nadzor nad mediji. V zunanji politiki pa to pomeni tesno navezavo na Rusijo, omogočanje dvojnega rusko-ukrajinskega državljanstva, priznanje ruščine kot drugega uradnega jezika v Ukrajini in podobno. V ozadju je komaj pri-

Rusiji in Belorusiji, ampak po svojih zahodnih sosedah, ki so že članice Evropske zveze ali pa to nameravajo postati v bližnji prihodnosti. Skladno s tem zagovarja gospodarsko liberalizacijo, tržne reforme, privatizacijo in odpiranje države za zahodni kapital, odločno pa napada korup-

rajinski zahod, ki večinsko podpira Juščenko, in prevladujoče rusko govoreči vzhod, ki večinoma stoji za Janukovičem. To pa predstavlja tudi dolgoročno nevarnost za prihodnost države, ki jo je mogoče premagati samo z veliko sposobnostjo sklepanja kompromisov in s popol-

Novi predsednik evropske komisije je pokazal veliko sposobnost sklepanja kompromisov, ne da bi pri tem izgubil politično avtoriteto.

Fotografije: Reuters

Močnejše evropske institucije?

Nova evropska komisija, ki jo vodi José Manuel Barroso, je v ponedeljek končno prevzela posle. Potem ko je evropski parlament prvič v zgodovini Evropske zveze tako odločno posegel v kadrovske sestavo evropske izvršilne oblasti, se postavlja vprašanje, kaj to pomeni za evropske institucije. So iz zapleta izšle oslabiljene in se v prihodnosti napovedujejo nove krize ali pa so zdaj dejansko močnejše?

Do zapleta ob primeru Buttiglione je veljal evropski parlament za verjetno najbolj podcenjeno evropsko institucijo. Vsaj v primerjavi z mogočno bruseljsko birokracijo, zbrano okrog evropske komisije, in s predstavniki evropskih vlad, zbranimi v evropskem svetu. Problem pa je bil po eni strani v tem, da so parlament v začetku do neke mere podcenjevali celo izkušeni voditelji, kot je Barroso, in po drugi strani v tem, da so imeli parlamentarni poslanci tudi sami občutek, da so nekoliko podcenjevani.

Prav iz občutka evropskih poslancev, da jih predstavniki drugih vej evropske oblasti ne jemljejo dovolj resno, je verjetno nastal problem s prvo ekipo, ki jo je ponudil Barroso. Povedano z drugimi besedami, če Buttiglioneja ne bi bilo, bi si ga bilo treba izmisliti, da bi parlament dokazal svojo težo drugim evropskim institucijam, evropskim državljanom in končno tudi samemu sebi. Kljub temu verjetno ni naključje, da se je konflikt v prvi fazi osredinil na prvotni italijanski predlog za komisarja.

Stare zamere in politične razlike

Poleg ideoloških delitev, ki so bile v tem primeru najbolj v ospredju, so bile v ozadju še nekatere stare zamere. Spomnimo se lahko na lansko precej težavno italijansko predsedovanje EZ,

ko sta se za začetek verbalno spopadla italijanski premier Silvio Berlusconi in nemški poslanec in voditelj socialistov v evropskem parlamentu Martin Schulz. Konfrontacija, ki je potekala deloma na strankarski ravni, deloma pa na ravni mednacionalnih stereotipov (o italijanskih "mafijaših" in nemških "čuvajih v koncentracijskih taboriščih"), je očitno pustila svoje sledi.

Toda tako resno, kot se je pri prvem Barrosovem predlogu zapletlo pri Buttiglioneju, bi se lahko zapletlo tudi pri nekaterih drugih kandidatih. Podobno kot je bil sporen konservativni Buttiglione, je bil sporen tudi madžarski socialistični kandidat Laszlo Kovacs, le da mu je bilo mogoče poleg problematične preteklosti v vrhu komunističnega režima očitati tudi izrazito nestrokovnost na področju energetike, za katerega se je prvotno potegoval. Verjetno se je lahko Barroso kot pripadnik Evropske ljudske stranke za-

hvalil le solidarnosti svojih strankarskih kolegov, da niso – iz podobnih razlogov kot socialisti in liberalci Buttiglioneja – spodkopavali tudi tega dela njegove kadrovske ponudbe. Očitno so se poslanci Evropske ljudske stranke ob tem zavedali, da Barroso, podobno kot ni bil "kriv" za Buttiglioneja, ni mogel biti "kriv" niti za Kovacs, saj sta bila oba del ponudbe vlad držav članic. In niti ena od vlad ni pustila mandatarju evropske komisije toliko maneverskega prostora, da bi mu ponudila več kot enega kandidata.

Na svojevrsten način se je ob teh problemih izrazila tudi raznolikost nacionalnih političnih kultur, ki jih mora EZ kljub skupnim temeljnim vrednotam upoštevati. Izrazito sklicevanje na nekatera katoliška načela v politiki je vsaj za del italijanske po-

litike popolnoma samoumevno. Podobno kot je za Nizozemce samoumevno usklajevanje med politiki in poslovneži, kakršno posebej nizozemska komisarka Neelie Kroes, in kot je za velik del Madžarov (pa tudi na primer Slovencev) samoumevno, da jih zastopajo politiki s

Evropski parlament je pokazal, da ga je treba jemati resno.

komunistično preteklostjo. Toda kar je za nekatere Evropejce samoumevno, je lahko za druge globoko problematično, to pa seveda zahteva izjemne sposobnosti za medsebojno razumevanje in iskanje kompromisov.

Barrosov kompromis

Barroso je to sposobnost pokazal. Odločnost evropsolancev je nekoliko podcenjeval le v začetku, ko jim je sicer ponudil skoraj vse – razen kadrovskega zamenjav. Toda že v naslednjem trenutku mu je bilo jasno, da mislijo resno in da so časi, ko je bila sestava evropske komisije predvsem stvar dogovora med vlada, dokončno minili. Listo komisarjskih kandidatov je bilo treba pred imenovanjem prvič v zgodovini EZ resnično temeljito preurediti.

Buttiglione se je sam umaknil, potem ko je tudi italijanski premier Berlusconi presodil, da se ne izplača vztrajati za vsako ceno. Nadomestil ga je veliko bolj pragmatičen in diplomatski politik, dosedanji zunanji minister Franco Frattini. Izpraznjeno mesto zunanjega ministra pa je prišlo prav tudi Berlusconiju pri urejanju včasih napetih odnosov v vladni koaliciji, saj ga je lahko prepustil svojemu najmočnejšemu koalicijskemu partnerju Finiju, voditelju Nacionalnega zavezništva, za katerega je to pomemben del zahtevnega prehoda od nekdanje stranke z neofašističnim pečatom k normalni evropski konservativni stranki.

Oditi je morala tudi Latvijka Ingrida Udre, ki s svojimi evroskeptičnimi stališči prav tako ni navdušila večine evropsolancev. Tudi njo je zame-

njal kandidat, ki je bolj etabliran v evropskih institucijah: Andris Piebalgs, ki je (podobno kot Slovenec Potočnik) vodil latvijska pristopna pogajanja z EZ, nato pa kabinet začasne latvijske komisarke v Prodijevi komisiji. Laszlo Kovacs je kljub pomisle-

siji solidno politično zaledje: 449 glasov za, 149 proti in 82 vzdržanih.

In kakšne so končne posledice teh dogodkov za evropske institucije? Vsaj za zdaj je mogoče reči, da je minula politična "križa" te institucije dejansko bolj okrepila, kot oslabila. Barro-

so dogodki utrdil kot institucija, ki jo je treba jemati zelo resno. To pa ni toliko pomembno zaradi občutkov samih evroparlamentarcev, kot je bistveno z vidika razvoja demokracije na evropski ravni in občutkov samih volivcev, ki se bodo po teh dogodkih lah-

• Silvio Berlusconi: evropski socialisti imajo z italijanskim premierjem še nepopravne račune – posredno jih je moral plačati tudi Barroso.

• Laszlo Kovacs, madžarska "levičarska" različica Buttiglioneja: ostal je v novi komisiji, vendar so ga iz energetskega resorja premestili v davčnega.

• Franco Frattini: italijanski zunanji minister se je preselil v evropsko komisijo in doma odprl pot ambicioznemu Berlusconijevemu zavezniku Finiju.

• Rocco Buttiglione, nesojeni italijanski komisar: bi si ga bilo treba izmisliti, če ga ne bi bilo?

• Ingrida Udre: evroskeptične latvijske kandidatke ni v novi komisiji.

kom sicer ostal tudi v drugem Barrosovem predlogu, vendar je bil s področja energetike (ki ga je prevzel Latvijec) premeščen na področje davkov. Tudi nizozemska komisarka za področje konkurence je kljub pomislekom glede konflikta interesov in morebitne pristranosti ostala Kroesova.

Spodbuden epilog

Ta kompromisna rešitev je prejšnji teden pridobila krepko podporo v evropskem parlamentu, saj so jo podprle vse tri največje politične skupine: ljudska stranka, socialisti in liberalci. Nasprotovali so predvsem komunisti, zeleni in evroskeptiki. Temu primeren je bil tudi končni izid glasovanja, ki daje novi komi-

so je bil sicer prisiljen v kompromis, vendar zaradi tega verjetno ni trpela niti kakovost kadrovske sestave njegove komisije niti njegova politična avtoriteta. Pokazal je kvečjemu precejšnjo sposobnost sklepanja kompromisov, kar pa je za vodenje tako raznolike politične skupnosti, kot je Evropska zveza, vsekakor zelo zaželena lastnost.

Največji zmagovalac je nesporno evropski parlament, ki se je z zadnji-

ko zavedeli, da ni vseeno, kdo sedi v evropskem parlamentu, in da se je zato tudi vredno udeleževati evropskih volitev. Prvič se je jasno pokazalo, da sestavljanje evropske komisije ni več le diplomatski proces, ki poteka med šefi vlad, ampak je tudi demokratični politični proces, na katerega lahko posredno vplivajo vsi, ki se udeležujejo volitev v evropski parlament.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografiji: Dane Kostric

Rojen je bil leta 1956 v Novem mestu. Aktiven v ZSMS, nekaj časa je bil sekretar, nato tudi predsednik njene republiške konference. Njegov mandat so označevale politične pobude, ki so močno presegale domet takratne jugoslovanske politike in so postale znane kot "slovenske iniciative". Prelomno leto 1990 je pričakal kot slovenski delegat v zboru republik in pokrajin, nekaj časa je bil poslanec v družbenopolitičnem zboru prve večstrankarske slovenske skupščine. Vse od tedaj je poslanec LDS in zdaj njen podpredsednik.

Ob razpravi v državnem zboru, kjer se je odločalo o imenovanju Janeza Janše za predsednika vlade, vas nisem videl med govorniki. Zakaj se niste priglasili k besedi?

Nekako se mi je zdelo, da je to nekaj logičnega in normalnega. Ni bilo razlogov, da bi ga hvallil, niti nisem čutil potrebe, da bi pretirano oporekal njegovemu imenovanju. Midva drug o drugem veva praktično vse in verjamem, da bo po vseh teh letih političnega delovanja sestavil vlado in začel z delom. Glede na rezultat volitev je bilo njegovo imenovanje pričakovano.

Je vaše "neoglašanje" na tej seji morda tudi posledica dejstva, da niste postali vodja poslanske skupine LDS vi, ampak Anton Rop, kar je po svoje nekoliko nenavadno, saj sta na primer v prejšnjem opozicijskem mandatu tako Janša kot Bajuk, ki sta predsednika strank, vodenje svojih poslanskih skupin odstopila drugim?

Sam vedno nastopam samostojno in v trenutku, ko presodim, da je prav, se oglašim. Tako je bilo vedno. Tudi takrat, ko nisem bil vodja poslanske skupine in smo bili v vladi ali v času Demosa oziroma leta 2000, ko smo bili v opoziciji. Vedno presodim, kdaj naj nastopim, in če imam kaj povedati, se oglašim, ali če čutim, da je prav, da kaj povem. Včasih se je preprosto treba oglašiti. Včasih pa je bolje, da se ne oglašiš, sploh če gre samo za to, da se oglašiš.

Strinjam pa se z vami glede vodenja poslanske skupine, da bi bilo najbrž bolj logično, da dokler se

kazalo na volitvah. Sam sem se po volitvah, ko je bila ocena nekaterih, da je prav, da predsednik stranke vodi tudi poslanski klub, odločil, da ne kandidiram za to mesto, kajti nisem želel, da se naredi še večja razpoka, kot se mogoče zdi na prvi pogled.

Nekako se zdi, da so po volitvah v vaši poslanski skupini postali njeni nosilci dosedanja ministri Matej Lahovnik, Milan M. Cvikl, Pavel Gantar in Slavko Gaber. Vi ste, mislim, kmalu po volitvah izjavili, da vas mladci, ki so prišli v stranko za vami, že ne bodo izrinili. Sedaj je očitno, da se vam je to že delno zgodilo, pa čeprav ste prekaljen politik še iz časov, ko ste v osemdestih letih prejšnjega stoletja vodili slovensko ZSMS in, mislim, celo jugoslovansko.

Ne. Kandidiral sem tudi za predsednika zveze jugoslovanske mladine, pa me niso izvolili, ker sem bil nezaželen oziroma sem bil "nepodoban".

Kdaj je bilo to?

Leta 1987, 1988 so se te stvari odvijale. Takrat smo vodili nekatere aktivnosti, ki niso bile pogodu ne zvezni oblasti ne republiški in tudi ne Jugoslovanski ljudski armadi. Takrat sem bil predsednik ZSMS.

Pri trditvi še zmeraj vztrajam. Jasno je, da je delo v državnem zboru povsem drugačno kot tisto v vladi ali v drugih službah in tudi način dela je drugačen. Leta 1986 sem se odločil, da bom parlamentarec, saj sem menil, da mi je to pisano na kožo. Takrat so se v nekih obrisih že kazali znaki, da

lucije o družbenoekonomskem razvoju, kar bi danes pomenilo proračun za prihodnje leto. Nastala je tako rekoč izredna situacija. Menim, da delo, ki ga opravljam že kar dolgo, obvladam. Mislim pa, da tisti, ki mislijo, da so sposobni zdaj za vlado, zdaj za parlament ali kaj drugega, malce pretiravajo. Ko sem to izjavil, nisem mislil toliko na zadolžitve v državnem zboru, ampak predvsem na delo v stranki. Stranka je živ organizem, je nekaj, kar mora povezovati vse, ki so opredeljeni za približno iste cilje, isti program, za stvari, ki jih neka stranka počne. Sam imam LDS za pravo in edino stranko, ki mi je blizu. Od prvega dneva sem tukaj in bom tudi do takrat, dokler se bom šel politiko. Prostora mora biti dovolj za vse. Mislim, da bom vedno v LDS, tudi če ne profesionalno. Bojim pa se, da je članstvo v stranki za nekatere predvsem priložnost za kakšno funkcijo ali napredovanje ali kar koli. Sam mislim, da je to trdo in naporno delo. To vem, ker sem v teh letih to že pogostokrat doživljal, da so mnogi prihajali in mislili, da bodo kar v trenutku ne vem kaj postorili, vendar so potem kmalu omagali. Drugo je, če se zgodi, da bi me izključili, vendar mi lahko verjamete, da jim te priložnosti ne bom dal.

Mislím, da ste rekli, da boste kar sami odšli, če se boste tako odločili.

Samo če bi se sam odločil, da bi šel, bi šel. Sicer pa mislim, da ni razlogov za to.

Boste prevzeli vodenje kakšne komisije v državnem zboru?

Ja. Predvčerajšnjim (pogovor je bil v petek, op. p.) je bil določen razpored in sem za zdaj zadolžen za odbor za obrambo.

Veljali ste za nekakšnega "carja parlamenta". Ali je mogoče reči, da so se vaše težave začele leta 1999, 2000, ko ste kot vodja poslanske skupine LDS kljub želji takratnega predsed-

Priložnosti za izključitev jim ne bom dal

Pogovor s
Tonetom Anderličem

stvari ne konsolidirajo, dokler se ne konstituira državni zbor, dokler stranka ne opravi temeljite analize, da bi bila ta funkcija ločena od predsedniške, mogoče tudi potem. Vzpon SDS ocenjujem tudi sam tako; gospod Janša si je vzel ta "luksus", da je vodil samo stranko in prišel v državni zbor takrat, ko je ocenil, da je to potrebno, in nastopil. Drugače pa so bila tudi obdobja, ko ga pravzaprav sploh ni bilo. Očitno je bila ta taktika uspešna, kar se je po-

bo prišlo do spremembe režima in da bo postala takratna socialistična skupščina zaresen demokratičen parlament, kjer se bodo različna stališča predstavljala, kresala in na koncu se bo to pokazalo tudi v skupnih rezultatih. Od leta 1986 do leta 1990 sem bil član družbenopolitičnega zbora in se je to že marsikje kazalo. Delegati ZSMS smo si recimo nakopali kar veliko problemov, s tem ko smo eno leto v republiški skupščini blokirali sprejetje reso-

nika stranke Janeza Drnovška po uvedbi večinskega volilnega sistema temu nasprotovale? Ste se mu takrat nekako zamerili?

Teško bi rekel, da je bilo to prelomno obdobje. Vseskozi sem veljal za nekega "upornika", vedno sem poskušal povedati to, kar sem mislil, da je prav, kar sem mislil, da bo koristno tako za stranko kot državo. Kar je koristno, dobro za državo, je dobro tudi za stranko in obratno. To je marsikoga jezilo, pred- »

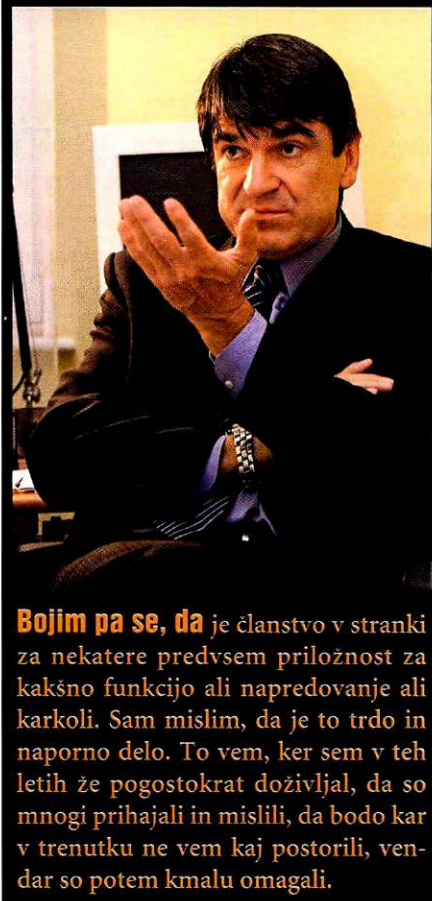
» vsem seveda tudi predsednika, ampak na koncu se je vendarle tudi v stranki navdušenje za večinski sistem ohladilo, čeprav ni bilo toliko navdušenje kot iskanje širšega konsenza, kar je gospod Drnovšek vedno počel. Šel je preko sredine v levo in desno. Vseskozi se je opredeljeval za "sredinca", kar tudi je. Prepričan pa sem, da dokler se ne bo parlamentarna demokracija zares "prijela", dokler se ne bo preseglo to, da moraš biti avtomatsko proti, če neki projekt zagovarja nekdo, ki ni iz tvoje opcije, ali obratno, da pričakuješ, da bodo vsi podprli tisto, kar ti misliš, da je dobro, ne da bi iskali skupne rešitve, kompromise, ki bodo pomagali vsakemu posamezniku, da se bo čutil svobodnega, varnega in da bo občutil svoje možnosti, da mu bo država omogočila, da se bo lahko razvijal. Proporcionalni sistem je po mojem mnenju najboljši, kajti v parlamentu je prav, da se odražajo različna stališča, različna mnenja. Seveda lahko diskutiramo, ali je štiriodstotni volilni prag dovolj visok ali bi moral biti višji. To govorim z vidika stabilnosti in sestavljanja koalicij. Laže je sicer sestavljati koalicije iz dveh strank kot iz štirih. No, kljub vsemu mislim, da je dobro, da so ti avtentični interesi v parlamentu čim širše zastopani. Skratka, prepričan sem, da je za Slovenijo proporcionalni volilni sistem ustrežnejši. To sem na glas zagovarjal, zaradi česar sem si nakopal nekaj zamer. In sedaj sem še bolj prepričan, da je to bolje, pa čeprav bi LDS takrat še prepriljiveje zmagala, a to bi bilo očitno samo za štiri leta.

Konec leta 2002 je Janez Drnovšek postal predsednik države. Preden je zapustil stranko, je želel, da bi Anton Rop postal predsednik vlade, Gregor Golobič pa predsednik stranke. To se potem ni zgodilo. Se vam zdi, da bi bilo za stranko bolje, če bi obveljala Drnovškova volja?

Ne. Mislim, da ne, še posebej pa ne v tem času, kajti v Sloveniji in tudi v večini držav drugod se je uveljavila praksa, da je predsednik stranke, ki je nosilka vlade, tudi predsednik vlade. Tedaj je bilo to še toliko bolj pomembno, ker je bila dinamika političnega življenja tako huda; veliko stvari se je dogajalo. Morda bo sedaj po vstopu v EU, ko smo večinoma prilagodili naš sistem in ko so nekatere stvari dokončno urejene, lažje. Če bi šli v delitev funkcij leta 2002, bi vgradili neki latentni konflikt med predsednikom vlade in predsednikom stranke. No, ne gre samo za to, da bi si stališča predsednika stranke in predsednika vlade a priori nasprotovala, ampak preprosto zaradi tega, ker je toliko stvari, ki se dogajajo v enem dnevu in se vidijo iz enega zornega kota povsem drugače, kot iz drugega. Usklajevanje bi bilo prenaporno in bi verjetno predolgo trajalo.

No, v Nemčiji pa je prav ta primer. Kancler Gerhard Schröder je prepustil vodenje socialdemokratske stranke Mötzeringu, da se je lahko bolj posvetil vodenju vlade.

Saj pravim, ponekod so funkcije ločene, a ko je Schröder nastopil svoj mandat, je bil oboje in sele v

Bojim pa se, da je članstvo v stranki za nekatere predvsem priložnost za kakšno funkcijo ali napredovanje ali karkoli. Sam mislim, da je to trdo in naporno delo. To vem, ker sem v teh letih že pogostokrat doživljal, da so mnogi prihajali in mislili, da bodo kar v trenutku ne vem kaj postorili, vendar so potem kmalu omagali.

drugem mandatu je vodenje stranke prepustil drugemu. To razumem kot ukrep, s katerim naj bi rešil socialdemokratsko stranko pred upadanjem podpore. Novi predsednik stranke se lahko bolj posveti stranki in podpori vladi, kancler pa bolj vladanju. Če bi bila pri nas analiza narejena na tak način, pa ni bila, bi bilo mogoče to smiselno. Mi skoraj do konca nismo vedeli, ali bo predsednik vlade in predsednik stranke gospod Janez Drnovšek kandidiral za predsednika države ali ne. To se verjetno spomnite, da je trajalo več kot pol leta, da je bilo že gotovo, da bo kandidiral, pa potem spet ni bilo gotovo in tako da-

Mnogokrat ko je kaj zaškripalo, se je reklo, saj bo prišel Drnovšek in stvari rešil.

lje. Relativno hitro je bilo treba reagirati in to je bil hud poseg. Drnovšek je bil avtoriteta in je postavil vladanje kot predsednik vlade in kot predsednik stranke tako visoko, da so bila tudi pričakovanja visoka. Mnogokrat ko je kaj zaškripalo, se je reklo, saj bo prišel Drnovšek in stvari rešil. Ko je g. Drnovšek kar nenadoma odšel, je bilo treba funkcionirati drugače.

Brez velikega vodje?

V Mladini so pisali brez ljubljeneja vodja, brez dotedanjega desetletnega vodje. V odnosih to pomeni veliko, kajti treba je začeti funkcionirati drugače. Zato sem takrat pred volilnim kongresom, čeprav nisem imel resnega namena kandidirati, opozarjal na stvari, za katere sem mislil, da bi jih bilo treba spremeniti, da bi še naprej uspešno delovali kot stranka, ki je najodgovornejša za stanje v državi.

Govorite o tem, da ste v začetku leta 2003 nameravali poleg Ropa kandidirati za predsednika stranke in ste zaradi tega doživeli pravi medijski napad, deležni ste bili številnih pritiskov. Takrat je nastalo tudi tisto znamenito sporočilo SMS, ki vam naj bi ga bila poslala novinarka z nacionalne televizije: "Šef je obljubil pomoč Ropu. Povej, kaj naj storim." Kako ste takrat doživljali na neki način lustracijo s strani svojih strankarskih kolegov?

Mene je bolelo to, da o tem, kar sem ugotavljal sam, o čemer sem prej govoril, ni bilo mogoče odkrito govoriti in najti boljše rešitve za delovanje stranke. Treba je vedeti, da so se interesi lokalnih odborov, organov stranke, poslancev in članov vlade razlikovali. Želel sem opozoriti, da bi s spremembo načina delovanja, z okrepitevijo nekaterih funkcij zunaj same vlade, zunaj čistega "vrha" stranke, angažiranjem oziroma vključevanjem različnih struktur v delanje politike stranko okrepili. To se ni zgodilo na tak način. Sam se nisem dal, ampak sem si rekel: dobro, gremo naprej na volitve in bomo videli, kako se bodo stvari odvile. Na žalost sedaj se ni opravljena analiza, upam pa, do bo mogoče iz nje ugotoviti, kje so vzroki za tak rezultat; morda tudi v tem, da takrat ni bilo posluha za odkrito besedo.

Kako pa komentirate ravnanje medijev v tistem času? V bistvu so se izrazito postavili na eno stran?

Tako je življenje.

LDS je na volitvah nedvomno doživela poraz, saj ne bo več na oblasti. Je za poraz kriv predsednik vlade in stranke Anton Rop?

Tega se ne da tako preprosto zatrditi. Seveda je tu splet okoliščin. Že nekajkrat sem javno izjavil, da s tem ko je prišlo do zamenjave samo na mestu predsednika vlade in ko je nadaljeval delo s kadrovske zasedbo, ki je bila vnaprej znana, ni mogel uvesti

drugačnega stila vodenja, kot je bil pod Janezom Drnovškom. Tukaj gre za objektivno odgovornost, seveda pa smo odgovorni tudi drugi, ki smo bili nosilci funkcij v DZ, v stranki in tudi še kje drugje. Ni mogoče reči, da je za poraz krivo samo zadnje dveletno obdobje, ampak so korenine, vzroki precej nazaj in zelo različni. Vprašanje je, zakaj se z nekaterimi vprašanji nismo temeljiteje ukvarjali že prej.

Je eden glavnih vzrokov za poraz tudi vpletenost nekaterih članov vaše stranke v korupcijo in klientelizem? Vam so očitali nakup poceni parcele v Strunjanu in to, da ste na splošno v parlamentu nastopali zelo arogantno. Je to vse povezano?

Kar se tiče prvega vprašanja, je zanimivo, da se ni noben novinar, pa čeprav so bili tudi objektivni prispevki, recimo na nacionalni televiziji, v Delu in

tudi v nekaterih drugih medijih, v zadevo poglobil; če bi se, bi lahko ugotovil, da parcele sploh nisem kupil, da sem bil pravzaprav prikrajšan, da nisem mogel kupiti zemlje, čeprav je šlo za ureditev poti ali za služnostno pravico. Sicer pa je dejstvo, da nihče ne more kupiti zemlje, če je prodajalec noče prodati ali če želi za njo dobiti več denarja, kot ga je kupec pripravljen dati. Do zemlje zaradi vmešavanja nekoga drugega sploh nisem prišel.

Zaradi predkupne pravice domačina – kmetaj?

Gre za kmetijsko zemljišče, delno za neplodno zemljo, prodajala se je tudi pot. Lahko vam pokazem zemljiškoknjžni izpisek; tu je bila storjena napaka, saj so prodajali po prednostni pravici kot kmetijska zemljišča tudi zemljišča, ki niso bila kmetijska. Bili smo delno zavedeni, saj je bila v mapni kopiji zarisana služnostna pot tako kot do vsake parcele. Hišo smo kupili leta 1999–2000 in potem smo želeli urediti parkirišče oziroma dovozno pot, saj sedaj to ni urejeno, ampak lahko parkiramo samo na cesti. Zadeva je silno preprosta, treba je zagotoviti služnostno pot, kar je mogoče, vendar je lahko precej zapleteno, ali pa to, kar so ponudili prodajalci: kupite parcelo in imeli boste dostop do objekta. Vsak tolar, ki ga porabiš, da si urediš pot do parcele, ki si jo kupil v dobri veri, da ima tudi pot, je stran vržen denar, ne pa prepoceni kupljeno. S tega vidika imam absolutno čisto vest. Verjemite mi. Kmetu je bilo namesto tega zemljišča ponujeno drugo, vendar ni želel sprejeti zamenjave.

Kaj pa arogantno nastopanje?

Zelo težko boste ugotovili, da sem kdaj arogantno nastopal. Čeprav sem takrat predstavljal štirideset odstotkov glasov, se je od drugih poslanskih skupin, celo od najmanjše, pričakovalo, da ne bom ali da ne bi smeli uveljaviti svojih programskih izhodišč, sprejemati zakonov. Kako naj to izvedem drugače, če argumenti ne zaležejo, kot da rečem, naj glasujemo in vsak šteje toliko, kot je njegova poslanska skupina "težka". In tako bo tudi sedaj. Verjemite mi, da bo sedaj bistveno bolj učinkovito funkcioniralo. Ko bo koalicija rekla, da se zavzema za to in to, bo to izglasovala ne glede na ne vem kaj. So že pokazali, da so pripravljene celo kršiti polovnik. V redu. To je pač tako. Drugega, kot da sem zagovarjal stališče štirideset odstotkov glasov (34 poslancev predstavlja tak delež moči v parlamentu), in koalicije, ki je štela skoraj dve tretjini parlamenta, mi ni ostalo. In če sem sam nekaj zagovarjal, sem bil aroganten, če pa so drugi vpili, zmerjali, da sem baraba in ne vem kaj, je bilo to prav? Bil sem v vlogi, ko sem moral nekatere stvari narediti. Nikoli – in že sedaj ste lahko opazili –, čeprav sem vaju opozicije, ne grem iz tega, kar je na dnevnem redu.

Vrniva se še k volilnemu izidu. V svoji zadnji knjigi Prezem zgodbe o uspehu vaš nekdanji član dr. Dimitrij Rupel piše, da se je stran-

ka preveč pomaknila v levo in s tem izgubila sredino. Se strinjate s tem?

Ne. Sredina je točna nula, vendar mi nikoli nismo bili točna nula, ampak smo s svojo politiko segali tako v levo kot desno. Seveda je vprašanje, kako je kdo doživljal to politiko v zadnjem času. Dejstvo je, da se je po Janezu Drnovšku stvar drugače pozicionirala, da so nekateri ljudje zagovarjali stališča, ki so bila morda drugačna, ki so bila morda videti zgolj levičarska, pa to niso bila. Temu Ruplovemu stališču – ne da mu ugovarjam, vendar mu ne pritrujem. Verjetno pa se je v tem zadnjem obdobju s Forumom 21, ki je dajal signale, da pokriva levi

Veliko pa je tudi takih, ki so novinarjem neuradno pripravljene veliko povedati, javno pa nič. Jaz sem drugačen...

prostor, in tudi s komunikacijo, ki so jo imeli nekateri naši predstavniki s Forumom 21, ustvaril ta vtis. Ta vtis je bil očitno alibi g. Ruplu, da je vse sile usmeril v formiranje Zbora za republiko.

V zagorskem občinskem odboru LDS pod vodstvom poslanca Matjaža Švagana, ki je bil izvoljen za poslanca z največjo podporo v državi, zahtevajo oziroma menijo, da bi moral Rop ponuditi svoj odstop takoj po porazu na volitvah in da bi moral biti kongres sklican čim prej. Podobno sta za medije izjavila tudi Bandelj in Školč. Se strinjate z njimi?

V istem članku sem nastopil s stališčem, da je odstop vprašanje vsakega posameznika, na katerega se zahteva nanaša. Če on presodi, da je treba prej ali slej odstopiti in to tudi naredi, potem je to prav. Ukvarjam pa se z vprašanjem, kaj narediti, če se to ne zgodi. Z današnjega vidika je o tem govoriti skoraj nesmiselno. Odstop se ni zgodil, pripravljala pa se je kongres, na katerem se napovedujejo spremembe. Vprašanje je, kako stranko prenoviti, obnoviti in jo pozicionirati v političnem prostoru. Postavlja se vprašanje, ali sedanjega predsednika znova izvoliti, če bo odstopil na kongresu in znova kandidiral, ali izvoliti nekoga drugega.

Kongres vaše stranke naj bi bil decembra. Verjetno razmišljate o tem, ali naj na njem kandidirate za predsednika stranke?

Razmišljam na tak način, da ne razmišljam. Bil sem predsednik predhodnice te stranke in nimam posebnega motiva, da bi moral biti predsednik še sedanje stranke. Absolutno pa sem pripravljen sodelovati in utrjevati stranko naprej v okviru programskih izhodišč. Mogoče tudi zaradi preteklih izkušenj, in če ste morda opazili, so se po volitvah nekatere zgodbe v medijih pojavile skoraj na identičen način kot pred volitvami v stranki 2003, ampak bolj blago kot takrat. Pustimo času čas.

Je mogoča rešitev za stranko po zgledu iz leta 1992, ko je takratni predsednik stran-

ke Jožef Školč za predsednika stranke pripeljal (povabil) Janeza Drnovška?

Po moje so vsi scenariji odprti. Takoj ko bo svet stranke začel postopke za kongres, bodo odprte vse možnosti. Od tega, da Rop znova kandidira in je izvoljen, do tega, da pride nekdo drug ali pa da se zgodi kakšno presenečenje, kot pišejo v časopisih. Berem, kaj naj bi jaz počel, vsaj devetdeset odstotkov tega je netočno, se pa vsekoli pojavljajo neke teze s ciljem, da se ustvarja konflikt. Pišejo na primer, da je Anderlič v sporu z Gabrom za vodenje poslanske skupine, da Anderlič dela to in ono. Večina teh stvari nastane insajder-

ske. Teh stvari se ne izmišljajo novinarji, ampak dobijo namig, dobijo neko informacijo, iz katere nastane zelena zgodba. In potem se napiše: "izvedeli smo iz virov blizu vodstva stranke". Ne moreš reči, da ni nič res, vendar se v članku vse potencira z namenom, da se nekdo "namoči". Veliko pa je tudi takih, ki so novinarjem neuradno pripravljene veliko povedati, javno pa nič. Jaz sem drugačen in na glas povem tisto, kar mislim, in za tem stojim.

Verjetno veste, kdo lansira te informacije. Če sem vas prav razumel, gre za to, da informacije o vas "razširjajo" ljudje iz vaše stranke.

Tako je. Iz naše stranke. Gre za povezave s "kao" našimi ljudmi, vendar to škoduje naši stranki, keristi pa le drugim. Seveda določene informacije lansirajo tudi drugi, pa še koliko.

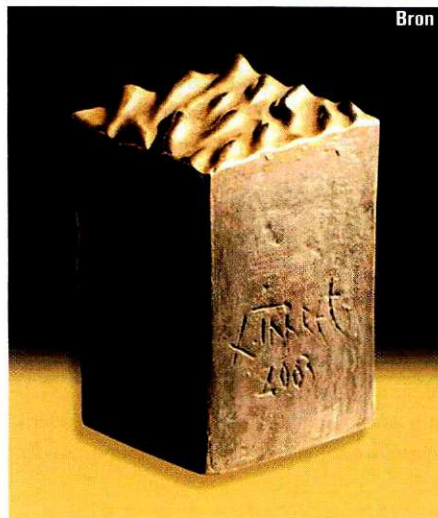
Je mogoče, da stranka razpade na dva dela? Govori se o liniji ZSMS, ki ji pripadate tudi vi, in neki drugi, bolj menedžerski liniji.

Sam ne vidim takih linij. Sedaj smo priče iskarnju odgovorov na različna vprašanja in ne verjamem, da bi prišlo do razkola na tej ločnici. To govorim zato, ker vem, kakšno je stanje v stranki.

Še zadnje vprašanje. Vam je kaj žal, da se LDS ni dogovorila s SDS o sestavi vlade?

V končni fazi mi za to ni žal. Žal mi je podobe, ki se je v javnosti ustvarjala po volitvah. Sam sem bil leta 1996 prepričan, da bi bilo za Slovenijo najboljše, če bi v vlado vstopila SDS in ne npr. SLS. V tistih štirih letih bi laže naredili vse stvari, ki so bile povezane z vključevanjem Slovenije v EU in NATO. Laže bi uredili stvari, povezane z denacionalizacijo in privatizacijo. Takrat sem to mislil, res je, da smo bili takrat prva stranka, sedaj smo druga, čeprav smo izgubili določene mandate. Nobena stranka pa do sedaj kot druga ni bila tako močna, kot smo mi. S tega vidika bi bili mogoči pogovori in različne kombinacije. Ker po volitvah stvari niso bile takoj jasne, se je pač zgodilo, kot se je, in je tako prav. Bomo videli, kako bo v prihodnje.

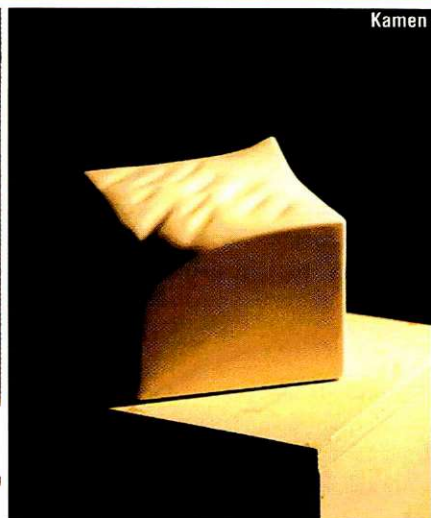
Metod Berlec

Bron

Val

Kamen

Umetnost je okno v druge svetove

V galeriji Kralj v Ljubljani si lahko ogledate umetnostne skulpture Lovra Inkreta. Gre za kiparsko razstavo male plastike, ki nedvomno ponuja svojevrstne estetske užitke.

Umetnik Lovro Inkret se je rodil leta 1949 v Ljubljani. Leta 1976 je diplomiral na Akademiji za Likovno umetnost v Ljubljani pri prof. Slavku Tihcu. Živi in dela v naši prestolnici. Nekaj let je delal

kolonijah. Do letos je samostojno razstavljal na približno 20 razstavah doma in v tujini. Sodeloval je tudi na več kot 16 skupinskih razstavah in simpozijih.

Razvojna pot njegovega kiparstva - male plastike obsega dve kronološki obdobji, ki ju sestavlja več ciklusov. V prvem obdobju svojega ustvarjanja (1977-1990) se je posvečal figuraliki, izhajajoči iz človeške figure, in figuraliki, izhajajoči iz živalske figure. V obdobju od leta 1990 do danes njegovo umetniško pot zaznamuje abstraktna mala plastika (na zgornjem delu geometrijskega nosilca se manifestirajo vitalistične forme, valovanja, kot izraz - simbol kiparjevih emocij; ciklus je v celoti poimenovan Va-

le kot poskus slediti istim ciljem kakor pri reliefih. Lovro Inkret v svojih slikah izpostavi barvo in obliko ter njene možnosti.

Razstava v galeriji Kralj

Kipi in reliefi, ki jih Inkret predstavlja na tokratni razstavi, so nastali med letoma 1997 in 2004. Po besedah umetnostnega zgodovinarja Leva Menašaja, je v obeh primerih (kipih in reliefih) temeljni likovni jezik minimalističen, pri čemer pa so dokončni poudarki drugačni. "V primeru kipov strogost osnovne forme nadgrajuje značilno (gre za - nedvomno upravičeno - avtorjevo oznako) vitalistično oblikovanje zgornje ploskve; tako se ustvarja za umetnika značilna, v tem primeru predvsem taktilno dražljiva medigra, najprej med posameznimi elementi skulpture in potem

še med njo in gledalcem." Menašaja dodaja, da se "s podobno medigro srečujemo tudi v primeru reliefov, le da je v tem primeru predvsem vizualna: na prvi pogled prazna ploskev (ob robovih sicer manj strogo oblikovanega reliefa) na gledalca učinkuje kot hipnotično 'barvno polje'. Tu se torej srečujemo s problematiko, ki jo najbolj poznamo iz slikarstva in s katero se je Inkret v slikarstvu dejansko tudi že ukvarjal. Prenos te problematike v skulpturo pa je tako zanj kakor v širšem umetniškem okviru nov: ena tistih novosti, ki, kakor rečeno, kažejo, da je v minimalističnih okvirih mogoče odkriti še marsikaj novega."

V galeriji Kralj (na Krizevniški ulici 4 v Ljubljani) se vam torej ponuja priložnost, da pogledate skozi okno umetnosti v svet Lovra Inkreta. Ne izpustite je! **B. K.**

Relief

kot grafični oblikovalec, nato pa kot likovni pedagog. Sedaj ima status svobodnega likovnega umetnika in poučuje kot likovni pedagog na SVŠG v Ljubljani. Sad njegovega ustvarjanja so izjemni eksponati, ki jih je predstavil na številnih samostojnih in skupinskih razstavah ter likovnih

lovanje; način izraza kipar poimenuje "lirični minimalizem"), reliefi (v minimalističnih reliefnih ploščah želi kipar s preciznostjo, tako rekoč izpraznjeno ploskvijo narediti prostor za umestitev gledalčevih čustev; kipar pravzaprav poudari samo mejne robove reliefa) in slike, ki so nasta-

www.radiovelenje.com

Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax. 03/ 5869 263

Med 1. in 5. decembrom bo v Cankarjevem domu v Ljubljani potekal jubilejni, 20. knjižni sejem, ki s svojim letošnjim geslom "Kdor bere, je car!" vztraja pri pomenu knjig in vseh dobrodošlih stvarih, ki jih le-te prinašajo. Knjige niso za na podstrešje!

Knjižni sejem bodo slovesno odprli v torek, 30. novembra, v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma s podelitvijo nagrad: Schwentnerjeve, nagrade za najlepšo knjigo, za najboljši prvenec,

Še nekaj dni in vrata bo odprl 20. knjižni sejem.

Kdor bere, je car!

krilati lev in nagrado za mladega prevajalca. Naslednjih nekaj dni bodo vrata knjižnega dogajanja odprta od 9. do 20. ure za vse, ki se želijo seznaniti z zadnjimi domačimi založniškimi novostmi; te lahko v času sejma tudi kupijo s sejmskimi popusti. Na sejmumu bo letos sodelovalo približno 100 razstavljalcev, program pa bodo, kot je že v navadi, obogatile zanimive in privlačne debatne kavarnice za najširši krog bralcev, založniške akademije za strokovno javnost, razstavi faksimilov in korespondence med Edwardom Kocbekom in Heinri-

chom Böllom, 19. dražba starih knjig in tiskov, predstave za otroke in mladino, literarni večeri, bazar malih založnikov, podelitev nagrad in šolski knjigosled, ki se mu bo letos prvič pridružila še strokovna različica za vse, ki se poklicno ukvarjajo s knjigo.

Nekaj iz dogajanja

Med najbolj priljubljenimi točkami srečevanj so Debatne knjigarne, ki jih v skladu s svojim knjižnim programom prirejajo posamezne založbe. Teme kavarn so zanimive in aktualne, saj se na njih razčenjujejo vsebi-

ne, povezane s knjigami, ustvarjanjem, branjem in življenjskimi nazori. Med letošnjimi naslovi Debatnih kavarn, ki potekajo vsak dan od jutra do večera, se zdijo še posebej zanimivi: Nepriemerno je brati, Kaj je s slovensko dramatikom v današnji slovenski zavesti, Vloga ženske poezije na Slovenskem, Platon in naš čas, Dnevnik Edvarda Kocbeka – osebni ali javni?, Knjige, o katerih vemo vse, pa jih nismo nikoli razumeli, nikoli prebrali in Preberite – preden posamejo film. Razstava slovenskih faksimilov 1909–2004 bo na ogled

ponudila 13 slovenskih faksimilov, od najstarejšega sodobnega slovenskega faksimila, cenzurno tiskanega rokopisa, Prešernovih Poezij do Trubarjevega Katekizma, Abecedarijev, Balantičeve poezije in Kocbekove prve pesniške zbirke Zemlja. Avtor razstave je tudi letos Martin Žnideršič. Novost letošnjega sejma je poleg šolskega knjigosleda, ki pomeni vodenje mlajših obiskovalcev po sejmumu, tudi strokovni knjigosled. Strokovna javnost se bo lahko dan pred odprtjem sejma v navzočnosti založnikov podrobneje seznanila s posameznimi knjižnimi programi. Strokovnemu knjigosledu bosta na ta dan dali dodatno težo še predavanji Mance Košir na temo S knjigo v glavo in srce in Mihe Kovčar Slovenija in knjiga v Evropi.

Vabljeni!

Lanski knjižni sejem je obiskalo kar 21 tisoč prijateljev knjig, poleg tega pa so bile razprodane vse prireditve za otroke in mladino. Organizatorji pričakujejo, da bo tudi letošnji sejem prijeten in živahen kulturni dogodek, ki bo znova dokazal, kakšna je vrednost pisane besede. **B. K.**

Napovedano je bogato knjižno dogajanje

Mi nad knjigami (še) nismo obupali!

Fotografije: Dama Koprnič

Carmina Burana Carla Orffa je scenska kantata, ki skozi 24 tekstov pripoveduje zgodbe o ljubezni in smrti, sreči in nesreči ter rojstvu in smrti v večno vrtečem se kolesu življenja. Nemški skladatelj, dirigent in režiser Walter Haup je iz nje napravil spektakularno operno postavitev, s katero že devet let navdušuje občinstvo po vsem svetu. Z njo bo poskušal očarati tudi slovensko občinstvo 10. decembra v ljubljanski Hali Tivoli.

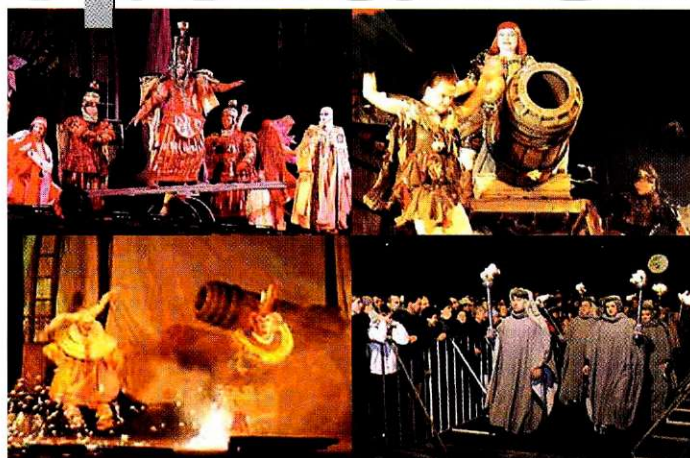
Režiser in dirigent Walter Haup že 37 let deluje v münchenski Bavarski operi, njegovo najuspešnejše delo pa je gotovo Klangwolke iz leta 1973, ki ga je videlo več kot 5 milijonov gledalcev. Za razstavo Documenta 8 v Kasslu je zložil opero Pier Paolo (Pasolini), njegova revolucionarna opera Marat pa je bila izvedena tudi ob 200. obletnici francoske revolucije pred 150 tisoč gledalci v Münchnu.

Bogata opera

Opera Carmina Burana, ki bo decembra gostovala pri nas, temelji na monumentalni scenografiji (z osrednjim babilonskim stolpom, visokim kar 22 metrov, v dvoranah do 17 metrov, kakršen bo tudi v dvorani Tivoli), z odrskimi, svetlobnimi in pirotehničnimi efekti. Operni spektakel uprizarjajo trije solisti, šestdesetčlanski zbor, 45 igralcev, žonglerji, akrobati, 33 baletnih plesalcev (preoblečejo kar 300 kostumov) in 70-članski orkester. Vseh nastopajočih je okrog 250. Walter Haup je projekt snoval več let, pri tem pa ga je usmerjal skladatelj Carl Orff osebno.

Skladateljevo veliko željo, da bi na oder postavil Carmino Bura-

Prihaja največji operni spektakel!

Walter Haup na tiskovni konferenci

no, mu je uspelo uresničiti šele sedem let po njegovi smrti, ob stoti obletnici njegovega rojstva.

Besedila za to veličastno vokalno-instrumentalno delo je Orff vzel iz istoimenskega srednjeveškega rokopisa, ki ga je našel v samostanu blizu Münchna. Po re-

žiserjevih besedah gre za posamezne pesmi, ki med seboj prvotno niso bile povezane, toda avtor sam mu je pojasnil, da mora biti Carmina Burana postavljena v srednjeveški čas, da mora predstavljati življenjsko radost in veselje do življenja. Veliko vlogo

Citati iz ocen svetovnega tiska

"Ta Carmina Burana je polnokrvna gledališka uprizoritev, ki pa vendar učinkovito izkorišča možnosti spektakularnega in gigantskega."
(Der Tagesspiegel, Berlin)

"Klasika vpisanem slikovitem opoju"
(Rheinische Post)

"... čute prevzemajoč optični spektakel ..."
(Süddeutsche Zeitung)

"Nazadnje se je sprostil čaroben ognjemet z raketami in bengaličnim ognjem, ki so stebrišče v auditoriju odeli v predirno rdeče žarenje. Dvajset tisoč gledalcev je vzdihnilo!"

(Frankfurter Allgemeine Zeitung)

"Carmina Burana: un triomphe"
(Lundi-Matin, Luxembourg)

"... neverjetno in spektakularno. Senzacija, ne le za glasbene občudovalce."

(Journal do Brasil)

"Kraljevi par je sodil med častne goste, ko je prestolnica ob svojem 1.000-letnem jubileju doživela še en vrhunec z bleščečo izvedbo opere CARMINA BURANA na prostem pred mestno hišo."

(VG, Oslo)

"Razprodana dvorana z 12.000 gledalci in velik aplavz za to produkcijo, ki dosega nadčutne vizualne efekte ..."

(Púplico, Lissabon)

"We were promised monumental and that's what we got."

(The Daily Star, Beirut)

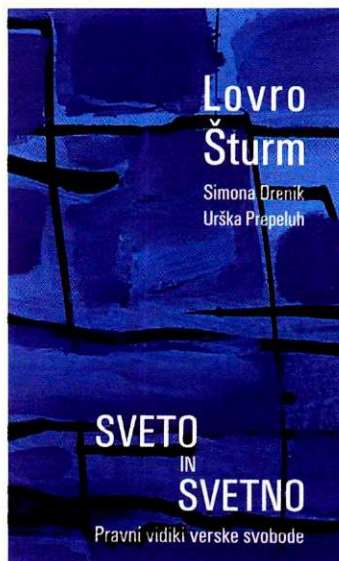
igra zlo za človeštvo, kot sta lakota in kuga, dramaturški elementi so tudi letni časi ter življenje in smrt. Nad vse to pa je Orff postavil boginjo sreče – Fortuno. S Carmino Burano je Orff ustvaril genialno glasbo, ki z minimalnimi sredstvi doseže velik učinek.

Predstavo, ki ji bomo pričeli, ima rekordno število uprizoritev in gledalcev. V Riu de Janeiru jo je videlo kar 250.000 ljudi, v Sao Paulu na nogometnem stadionu pa 50.000. Doslej jo je videlo skoraj milijon gledalcev. **B. K.**

Sveto in svetno

Mohorjeva družba Celje

Knjiga *Sveto in svetno* je nastala najprej kot spremna študija in teoretska utemeljitev osnutka novega zakona o verskih skupnostih, ki ga je s svojimi sodelavci sestavil dr. **Lovro Šturm**. V knjigi je prispeval najprej uvodni del *Laična država in verska svoboda* ter v sodelovanju s Simono Drenik poglavje *Primerjalno pravni prikaz ureditve*

v Evropi in z Urško Prapeluh poglavje *Pregled veljavne slovenske pravne ureditve*. Simona Drenik je napisala poglavji *Mednarodni in evropski standardi varstva svobode veroizpovedi ali prepričanja* ter *Evropska unija in razvoj evropskega prava o verstvih*, Urška Prapeluh pa poglavje *Nova ureditev svobode religije v Sloveniji*. Slednje je bistveno za razumevanje nekaterih aktualnih "problemov" pri nas v zadnjem času, zlasti povezanih z osnutkom novega zakona o verski svobodi in verskih skupnostih.

Angleška slovnica

Založba Mladinska knjiga

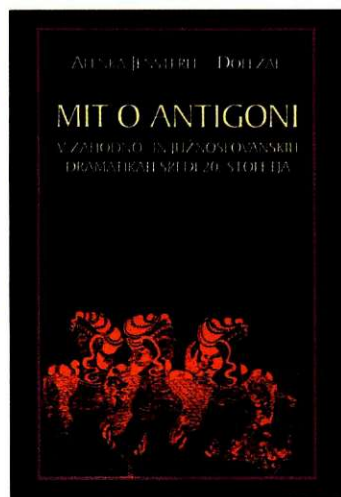
Sodobni in praktični priročnik *Angleška slovnica* avtorice **Irene Samide** obravnava najpomembnejša poglavja angleške slovnice in se pri tem posebej posveča tistim področjem, ki pri učenju angleščine povzročajo največje težave. Teme so predstavljene pregledno in razumljivo. Kratak uvod na začetku vsakega poglavja ponuja temeljne informacije o vsakokratni slovnčni temi. Poleg

pravil angleške slovnice ponuja tudi veliko primerov in koristnih nasvetov.

Mit o Antigoni

Slovenska matica

Knjiga **Alenke Jensterle - Doležal** *Mit o Antigoni v zahodno- in južnoslovanskih dramatikah sredi 20. stoletja* je razdeljena na več poglavij. V predgovoru je avtorica osvetlila teoretične in metodološke predpostavke svojega dela. V drugem poglavju je analizirala Sofoklovo Antigono. Med filozofskimi interpretacijami Sofoklovega mita prevladuje Heglova analiza Sofoklove Antigone, najodmevnejše analize različic mita o Antigoni v 20. stoletju pa so napisali Hasenclever, Anouilh in Brecht.

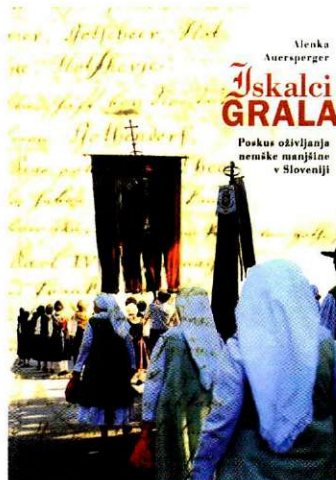

V tretjem poglavju je obdelala zgodovino mita o Antigoni v književnosti. Tu je analizirala Smoletovo Antigono, ki je bila razpeta med humanostjo in zvestobo državi. V zadnjem poglavju, kjer je razgrnila sintezo spoznanj, je ugotovila, da je Antigonin mit lahko simbol za eksistencialno napeta stanja ali pa je mitološka drama skoraj zgodovinski dokument o stanju podjarmljenega duha.

Iskalci grala

Založba Modrijan

Že podnaslov knjige *Iskalci grala Alenke Auersperger* *Poskus oživljanja nemške manjšine v Sloveniji* napove obravnavano temo. Avtorica kaže vzvode, argumente in prizadevanja nemških društev, da pridobijo svoj del prostora pod slovenskim soncem, pa tudi posredovanje avstrijskih uradnih, pol-

uradnih in zasebnih dejavnikov v ta namen. Pri tem se seveda ni mogla izogniti zgodovinskim reminiscencam, preteklosti, ki je bila njihova spodbuda in hkrati tudi obremenitev. Veliko je govora o kočevskih Nemcih. Pripoved se giblje med sedanostjo, zgodovino in celo prihodnostjo, skozi izjave in pričevanja razglablja o resnici in mitih, opozarja na politične, družbene in povsem človeške motive, ki poganjajo ta proces. Delo tako bralca v esejističnem slogu in hkrati z natančnim dokumentiranjem seznanja s celotno problematiko obnove nekdanje nemške manjšine v letih po osamosvojitvi Slovenije. Knjiga je tudi bogato ilustrirana.

Heraldika Pirana

Skupnost Italijanov, Piran

Skupnost Italijanov "Giuseppe Tartini" Piran je izdala zanimivo knjigo v italijanski *Corpo araldico Piranese*. V njej je avtor **Rino Cigui** predstavil številne grbe, ki se pojavljajo na pročeljih zgradb in na drugih mestih v Piranu. Grbi govorijo o izredno bogati zgodovini tega lepega obmorskega mesta, ki je v socializmu po drugi svetovni vojni precej nazadovalo in se danes le počasi razvija v privlačno turistično mesto.

Knjiga o Primožu

Cankarjeva založba

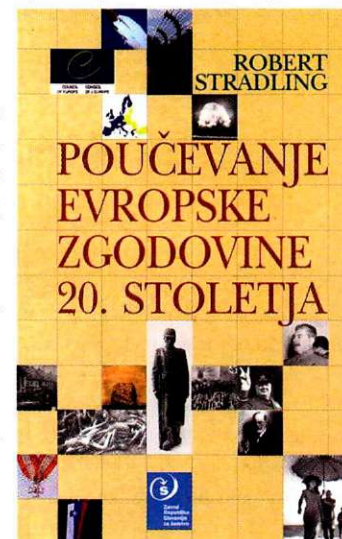
Aleš Bebler je bil komunist, revolucionar, politik in diplomat. Bil je mladoleten begunec pred italijanskim narodnostnim zatiranjem, politično aktiven dijak v Celju, študent levčar v Ljubljani, doktor prava na pariški Sorboni, komunistični politični emigrant v Stalinovi Sovjetski zvezi, prostovoljec v republikanski armadi med špansko revolucijo in državljansko vojno,

eden od voditeljev upora in revolucije med vojno v Sloveniji, član prve "narodne vlade" Slovenije, jugoslovanski diplomat, prvi Slovenec, ki je predsedoval varnostnemu svetu OZN, ustavni in mednarodni sodnik, dolgoletni predsednik svetovnega združenja za OZN in jugoslovanskega gibanja za varstvo okolja. V *Knjigi o Primožu Alešu Beblerju* o njem govorijo številni njegovi soborci med vojno in revolucijo. Uredil jo je njegov sin Anton Bebler. Izrazito pozitivistična knjiga, brez trohice problematiziranja komunistične revolucije.

Evropska zgodovina

Zavod za šolstvo

Zavod Republike Slovenije za šolstvo je izdal prevod knjige britanskega zgodovinarja dr. **Roberta Stradlinga** *Poučevanje evropske zgodovine 20. stoletja*. Namen priročnika je spodbuditi učitelje zgodovine po vsej Evropi k razširitvi pogleda na poučevanje zgodovine 20. stoletja, še posebej k uvajanju širše evropske dimenzije, ki upošteva pogloblitve, gibanja in dogodke, ki so v zadnjih sto le-

tih oblikovali vso celino. Knjiga poskuša učiteljem ponuditi več stališč in zamisli, ki jim lahko koristijo pri poučevanju, ter gradiva o temah in dogodkih, ki so še posebej pomembni za Evropo kot celoto. Avtor ponuja praktične nasvete, ki temeljijo na izkušnjah učiteljev, kako pri pouku učinkovito uporabiti nekatere bolj inovativne učne aktivnosti, med drugim tudi nove komunikacijske tehnologije.

Spominske plošče z imeni žrtev vojne in revolucije v Slovenj Gradcu, pritrjene na župnijski cerkvi

Objavljamo še zadnji del ustavne pobude, ki so jo na ustavno sodišče poslali člani študijskega krožka Moč preživetja za začetek postopka za presojo ustavnosti dveh t. i. vojnih zakonov, zakona o žrtvah vojnega nasilja in zakona o popravu krivic, s predlogom za razpis javne obravnave.

4. Določbe ustave, ki so kršene z izpodbijanima zakonoma ZPKri in ZZVN. Z izpodbijanima zakonoma so kršene določbe 2., 14., 34., 35. in tretjega odstavka 50. člena Ustave RS.

5. Razlogi za izpodbijanje ZPKri in ZZVN

Neskladnost z ustavo

Zakon o popravu krivic v prvem odstavku 1. člena ureja pravico do povrnitve škode in pravice iz pokoj-

goci povzročitelj vojnega nasilja. Ker je določba 1. člena splošni pogoj za uveljavljanje statusa žrtve vojnega nasilja, našega pravnega položaja ne ureja nobena določba ZZVN, vključno z določbo osmega odstavka 2. člena ZZVN. Ker nam ZZVN ne daje statusa žrtve vojnega nasilja, nismo upravičeni do varstva v smislu določbe 7. člena ZZVN in do uživanja pravic, ki jih opredeljuje določba 8. člena navedenega zakona. Pobudniki oz. naši pobiti svojci ne sodimo v kategorijo oseb iz 6. člena ZZVN, t. j. med osebe, ki so prostovoljno ali poklicno sodelovale na strani agresorja. Pobiti svojci so bili namreč civilisti ali celo pripadniki partizanskih vojaških enot. Zakonodajalec ni imel nobenega razumnega razloga za izključitev kategorije oseb, kateri pripadamo pobudniki oz. naši pobiti svojci. Očitno je zakonodajalec izhajal iz napačne predpostavke, da partizanske vojaške NOB v vojnem času niso povzročale vojnega nasilja. Takšen namen in razlogi zakonodajalca nimajo stvarne zgodovinske podlage. Nasprotno, številne zgodovinske študije dokazujejo, da je nasilje nad civilnim prebivalstvom s stra-

Žrtve revolucije

3. del

ninskega in invalidskega zavarovanja nekdanjim političnim zapornikom in svojem po vojni pobitih oseb, postopek za uveljavljanje teh pravic in organe, ki odločajo o teh pravicah.

Zakon razmejuje med kategorijo nekdanjega političnega zapornika in kategorijo po vojni pobitih oseb. Iz prvega odstavka 2. člena izhaja, da se ZPKri nanaša na dogodke, ki so se zgodili v časovnem obdobju od 15. 5. 1945 do 2. 7. 1990. Dejanski stan, ki je značilen za naše pobite svojce, je v ključnih elementih enak kot dejanski stan oseb, ki jih določa tretji odstavek 4. člena ZPKri, t. j. "oseb, usmrčenih brez obsodbe sodišča". Tudi naši starši so bili usmrčeni brez sodne obsodbe oziroma, pravilneje, bili so ubiti brez kakršnegakoli pravnega postopka. V obeh primerih je slo za kršitev pravice do življenja. Povzročitelj kršitve je v primeru obeh

kategorij oseb enak. Povzročitelj je bila komunistična revolucionarna oblast, ki je bila v medvojnem obdobju vojaško organizirana v okviru vojaških enot NOB, v povojnem času pa se je organizirala tudi v okviru nevojaških političnih struktur. Komunistična revolucionarna oblast je v obeh obdobjih nad navedenima kategorijama oseb imela dejansko oblast. Razlika med obema kategorijama oseb je le v časovnem obdobju, v katerem so bile ubite. Medtem ko svojci po vojni pobitih oseb uživajo pravico do odškodnine iz prvega odstavka 5. člena ZPKri in pravico do izdaje mrljskih listov in zaznamovanja grobov, svojci med vojno pobitih oseb do navedenih pravic nismo upravičeni.

Vojno nasilje

Položaja naših nasilno ubitih

svojcev in našega položaja zakonodajalec ni uredil niti v zakonu o žrtvah vojnega nasilja, ki se v časovnem smislu sicer nanaša na obdobje od 6. 4. 1941 do 15. 5. 1945, t. j. na obdobje, v katerem so bili ubiti naši svojci. Zakon o žrtvah vojnega nasilja v 1. členu namreč določa, da je žrtev vojnega nasilja državljan Republike Slovenije, ki je bil v vojni ali vojaški agresiji na Republiko Slovenijo izpostavljen nasilnim dejanjem ali prisilnim ukrepom okupatorja, agresorja ali njunih sodelavcev. Pobudniki smo ožji sorodniki oseb, ki so umrle zaradi nasilne smrti v medvojnem času, t. j. od maja 1942 do vključno aprila 1945, pri čemer so njihovo smrt neposredno povzročili pripadniki partizanskih vojaških enot NOB. Vojaške (partizanske) enote NOB pa so po določbi 1. člena ZZVN a priori izključene kot mo-

ni vojaških enot NOB v vojnem času obstajalo in bilo celo sistemski pojav.

Protiustavnost zakona

Pobitim svojcem pobudnikov je bila v času vojne kršena temeljna človekova pravica do življenja, ki predstavlja najbolj grobo obliko vojnega nasilja. Tako grobe kršitve, ki je bila v vojnem času tipična in zelo pogosta, zakonodajalec ne sme prezreti. Pobitim svojcem pobudnikom zakon odreka tudi njihovo osebno dostojanstvo, ki po izrecnem stališču pravne teorije pripada ne le živim, ampak tudi pokojnim.

Na ta način je zakonodajalec kršil načelo pravne in socialne države iz 2. člena ustave, pravico do osebnega dostojanstva in varnosti iz 34. člena ustave, pravice zasebnosti in osebnostne pravice iz 35. člena ustave, pravico do socialne varnosti iz 50. člena usta-

ve. Povzročil je tudi diskriminacijo v obeh napadenih zakonih (kršitev načela enakosti pred zakonom iz 14. člena ustave). Pravnega položaja pobudnikov zakonodajalec ni uredil v nobenem drugem zakonskem predpisu. Protiustavnost zakona o žrtvah vojnega nasilja (ZZVN-UPB1) in zakona o popravil krivic (ZPKri-UPB1) je v tem, da zakonodajalec z opustitvijo zakonske ureditve pravnega statusa kategorije med vojno pobitih oseb s strani vojaških enot NOB v obeh navedenih zakonih ni zagotovil:

1) varstva pravice do osebnega dostojanstva in varnosti iz 34. člena ustave, ki je zagotovljena vsakomur;

2) varstva pravic zasebnosti in osebnostnih pravic pobudnikov in naših pobitih svojcev (čas in dobro ime pobudnikov) iz 35. člena ustave;

3) posebnega varstva žrtev vojnega nasilja, ki ga zahteva določba tretje odstavka 50. člena ustave.

Pravica do groba

Zakon o žrtvah vojnega nasilja (ZZVN-UPB1) in zakon o popravil krivic (ZPKri-UPB1) sta sistemska zakona, ki naj bi celovito uredila področje medvojnih in povojnih krivic. Iz dejanskih navedb pobude izhaja, da je zakonodajalec prezrl ali morda namerno prezrl pomembno kategorijo oseb, ki smo bile žrtve najbolj grobe oblike vojnega nasilja in kasneje tudi različnih oblik povojnega nasilja, za kar ni imel nobenega razumnega in stvarno upravičenega razloga. Zakonodajalec je sicer imel široko polje presoje, v katerem predpisu in v kakšni meri bo zagotovil pravno varstvo kategorije oseb, kateri pripadamo pobudniki oz. naši pobiti svojci, vendar ni imel polja presoje glede tega, ali navedeno kategorijo vključiti med zakonske upravičence ali ne. To je bila preprosto njegova ustavna dolžnost na podlagi določbe 34., 35. in 50. člena ustave.

Na podlagi pravice do osebnega dostojanstva in varnosti iz 34. člena ustave, ki je zagotovljena vsakomur, bi moral zakonodajalec pobitim staršem dejansko zagotoviti pravico do groba in osebnega dostojanstva po smrti. Uboj staršev je pomenil najbolj grobo obliko posega v zasebno življenje pobudnikov. Uničil je naše družinsko življenje, zato smo pobud-

niki preživeli in preživljamo hude duševne bolečine. Že kot otroci smo bili okrnjeni v osebnostnem razvoju, poleg tega pa zasmehovani in potisnjeni na rob družbe. Z navedenim so bile torej več kot očitno kršene naše pravice do zasebnosti in osebnostne pravice, ki jih zagotavlja 35. člen ustave. Okrnjena je bila naša duševna celovitost, moten je bil naš osebnostni razvoj in oblikovanje osebne identitete, poteptano je bilo dobro ime in čast družine. Predvsem pa nismo mogli vzpostaviti normalnega pietetnega odnosa do mrtvih staršev oz. svojcev, kar je pomenilo trajno kršenje naše duševne integritete.

Izenačitev pravic

Z neureditvijo našega pravnega položaja je zakonodajalec povzročil nastanek protiustavne pravne praznine v zakonu o žrtvah vojnega nasilja in tudi v zakonu o popravil krivic in s tem kršil ustavne pravice, ki jih pobudniki oz. naši pokojni svojci (starši) uživamo na podlagi 34., 35. in 50. člena ustave. Kljub bistveno podobnemu dejanskemu stanju oseb iz 8. odstavka 2. člena ZZVN, t. j. "otrok, katerih starš je bil ubit kot pripadnik bivše jugoslovanske vojske v vojni od 6. 4. 1941 do 17. 4. 1941, ali je padel, umrl ali je bil pogrešan zaradi sodelovanja z NOB Slovenije, bil ubit kot talec ali je umrl ali bil pogrešan v okoliščinah za priznanje statusa žrtve vojnega nasilja po tem zakonu do 15. 5. 1945 ...", in dejanskega stana pobudnikov, ki smo otroci nasilno pobitih civilistov in partizanov s strani partizanskih vojaških enot NOB, je zakonodajalec položaj obeh kategorij oseb uredil bist-

veno različno. Prav tako je zakonodajalec z neenakim obravnavanjem položaja svojcev po vojni pobitih oseb, katerim daje pravico do odškodnine iz prvega odstavka 5. člena ZPKri in pravico do izdaje mrliških listov in zaznamovanja grobov, in položaja svojcev med vojno pobitih oseb, katerim navedenih pravic ne daje, kršil načelo enakosti pred in v zakonu iz 14. člena ustave.

Pobudniki poudarjamo, da zakonodajalec za opisano opustitev ureditve našega pravnega položaja ni imel razumnih in stvarno upravičenih razlogov. Opisana protiustavna praznina je v nasprotju z ustavnima zahtevama po varstvu osebnega dostojanstva in varstva pravic zasebnosti in osebnostnih pravic, pa tudi v nasprotju z namenom, zaradi katerega ustava nalaga posebno varstvo žrtev vojnega nasilja. Z ugotovitvijo neskladnosti ZPKri in ZZVN z ustavo bi pobudniki pridobili pravico do odškodnine iz prvega odstavka 5. člena ZPKri oziroma bi bili upravičeni do varstva v smislu določbe 7. člena ZZVN in do uživanja pravic, ki jih opredeljuje določba 8. člena ZZVN. Pridobili bi pravico do odkritja in zaznamovanja grobov ter do izdaje mrliških listov, ki izhaja iz pravice do varstva osebnega dostojanstva iz 34. člena ustave. Pobudniki bi dosegli satisfakcijo zaradi izgube staršev, t. j. zaradi kršitve temeljne človekove pravice otrok, da živijo v skupnosti s svojimi starši, pa tudi satisfakcijo zaradi kršitve naše telesne in duševne celovitosti ter osebnostnih pravic, kot so pravica do pietetnega spomina na mrtve starše, varstvo časti in dobrega imena. Pobudnikom bi bi-

la na ta način priznana tudi pravica do moralne rehabilitacije staršev, ki izhaja iz pravice do varstva osebnega dostojanstva in pravice do varstva zasebnosti in osebnostnih pravic.

Za javno obravnavo

6. Druge navedbe in predlogi pobudnikov

Predlog za razpis javne obravnave

Pobudniki predlagamo, da ustavno sodišče razpiše javno obravnavo in si ogleda videopredstavitve dokumentarca Zamolčani – moč preživetja. Predlagamo tudi, da na javni obravnavi sodišče zasliši pobudnike ter izvedence zgodovinske stroke: dr. Jerro Vodusek Starič, dr. Milka Mikolo, Jožeta Dežmana in dr. Tamaro Griesser Pečar. Pobudniki menimo, da je javna obravnavna potrebna, ker bi sodišče s tem dobilo neposreden vpogled v tragične življenjske situacije pobudnikov. Sodišče bi se z ogledom dokumentarca in z zaslišanjem pobudnikov prepričalo, da gre za skupino oseb, ki so bile z vojnim nasiljem izjemno prizadete in so šele nedavno lahko presegle travme, ki so jih povzročili medvojni dogodki. Z zaslišanjem izvedencev zgodovinske stroke bi sodišče lahko ugotovilo, da je šlo pri vojnem nasilju vojaških enot NOB nad skupino oseb, ki jo predstavljajo starši pobudnikov, za množičen, reden in sistematičen pojav, ki bi ga zakonodajalec tudi zaradi tega moral pravno upoštevati.

Na podlagi navedenega pobudniki ustavnemu sodišču predlagamo, da ugotovi: zakon o žrtvah vojnega nasilja in zakon o popravil krivic nista v skladu z ustavo, kolikor ne urejata pravnega položaja med vojno pobitih oseb in pravic svojcev med vojno pobitih oseb. Pod pobudo so podpisani: Elizabeta Dolenc, Marija Logar, Viktor Velikonja, Cecilija Arh, Nada Pitz, Marjan Šolar, Maksimilijan Šimenc, Jožica Jeza, Ivan Podobnik, Ivanka Pavlovič, Maksimilijan Hancič, Florjan Potočnik in Just Ivanovič. Vsi so člani študijskega krožka Moč preživetja, ki ga vodi zgodovinar Jože Dežman. Pobudniki vabijo tudi druge žrtve oziroma sorodnike žrtev komunistično-partizanskega medvojnega nasilja, da se jim pri pobudi pridružijo. Podatke dobijo na telefonski številki 041/512-704.

Trije doprsni kipi "narodnih herojev" ob velikem spomeniškem kompleksu, ki so ga v času komunizma postavili tik ob župnijski cerkvi v Slovenj Gradcu. Revolucija kot konkurenca Cerkvi?

Graščino Mlinarjev Janez na Teharjah je novi lastnik pred leti odel v bleščavo. Več kamer na vhodu spremlja, ali se bo okoli nje motala kakšna nezaželena oseba. V graščini so oznovci po vojni posiljevali ujetnice in jih nato dali pobiti.

Ženske skozi zgodovino

Zveza zgodovinskih društev Slovenije je med 30. septembrom in 2. oktobrom v Celju organizirala svoje 32. zborovanje. Letos je potekalo pod naslovom *Ženske skozi zgodovino*. S svojimi referati je nastopilo 41 domačih in tujih strokovnjakov predvsem zgodovinarjev.

Letos so se zelo potrudili, saj je hkrati z zborovanjem izšel tudi obsežen zbornik, v katerem je na 396 straneh (velikosti A4) objavljenih vseh 41 referatov. To je hkrati doslej najobsežnejši prispevek k preučevanju zgodovine žensk na Slovenskem, saj iz zelo različnih zornih kotov predstavi zgodovino žensk, ženskega gibanja in vlogo žensk v preteklosti. Ker prostor ne dopušča, da bi predstavili vse, naj iz njega "iztrgamo" vsaj kakšno zanimivost.

Partizanka ali prostitutka?

Prispevek Janeza J. Švajncerja *Ženska v slovenski vojni in vojaški zgodovini* je poln zanimivih podat-

kov in odpira eno od neraziskanih tem novejšje slovenske zgodovine. Opozoril je, kako malo je doslej v sicer obsežni publicistiki obdelano vprašanje nasilja nad ženskami v 20. stoletju na Slovenskem, še posebej med drugo svetovno vojno in po njej. Zapisal je naslednje: "Sicer pa, da ne bomo borkam krivični, ali si je mogoče zamisliti, da bi leta 1944 ena imed njih jasno in glasno povedala ali zapisala v Naši ženi, da je komandant 7. korpusa Pero Popivoda grd moralni pokvarjenec, ki spolno izkorišča podrejene ženske. Niti potem, ko se je leta 1948 njegov lik zaradi informbiroja spremenil iz svetlega v temnega, ni tega storila nobena, ali vsaj ne dovolj opazno. Nobena, ali vsaj ni znano, ni prijavila niti katerega drugega poveljnika, ki jo je z grožnjami silil k nečemu, česar ni sama hotela, in to pogosto tudi dosegel."

V nadaljevanju je omenil primer mlade študentke medicine iz Ljubljane Juge Bregant, ki je odšla v partizane julija 1942: "Že leta 1941 je pomagala zdraviti ranjence, v partizane pa je odšla tudi zato, kot ji je rekla mama, da se

ji ne bo zgodilo kaj takega kot tistim dekletom, ki jih Italijani posiljujejo po zaporih. Prišla je v partizanski tabor pri Podlipoglavu. V letih po vojni, ko je samo še bolehala in se s tuberkulozo in rakom bojevala za življenje, je napisala svoje spomine. Namenila jih je svojim trem otrokom, dokončala pa jih ni nikoli." Med drugim je zapisala naslednje: "Najbolj me je v tem času prizadel odnos moških tovarišev do žensk, kar sem pravzaprav preživljala in se nisem mogla vživeti v ta odnos skoraj celo leto. Ko sem odšla v partizane, sem mislila, da spol ne bo igral nobene vloge, da

bo tovarištvu tista vez, ki bo preprečila, da bi se vojna posurovelost, ki je nujna, ne odražala tako v partizanskih vrstah. Ker sem bila tudi študentka, in to medicine, so tovariši smatrali, da je to toliko kot prostitutka in da komaj čakam, da se me ko usmili. Bili so tovariši, s katerimi sem po pametnem razgovoru uredila to vprašanje, bili pa so zopet drugi, ki tega niso razumeli in so smatrali, da se pretvarjam in da sem prišla v partizane zato, da bi imela čim več moških.

Naša Gubčeva brigada je imela borbe in akcijo blizu Škocjana. Ker sem bila bolničarka bataljona, sem

Osnovna šola na Jezici se se danes imenuje po partizanski "herojnji" in zločinki Danili Kumar.

morala ostati v taborišču in prevzeti odgovornost mlajšega dežurnega bataljona. Starejši dežurni me je odpeljal okrog straž in mi tudi povedal, kako moram obiti straže. Bila je temna noč, taborišče smo imeli sredi gozda. Začela sem z obhodom straž. Ker nisem bila vajena, sem se parkrat izgubila, bilo me je strah, da ne bi zašla v gozdu in se izgubila od svoje edine. No, tudi to noč sem srečno prestala, čeprav sem se ves čas bala, da svoje dolžnosti ne bom pravilno izvršila. Ko sem legla in zaspala, so se

Danila Kumar

vrnili tovariši. Tudi naš komandir, ki je bil z njimi, je precej okajen pozkušal z različnimi izjavami in pa dobrotami, ki jih je prinesel iz rekvizicije, doseči, da bi zadostil svojim fiziološkim potrebam. Ker je uvidel, da iz te moke ne bo kruha, je pač opustil namen in me drugo jutro nagnal v strelce, čeprav sem kot bolničarka imela mnogo dela s povoji in bolniki.”

Herojinja ali zločinka

Njeno pripoved je Švajncer sklenil z naslednjim primerom: “Kar je doživela mlada medicinka Juga Bregant, je skoraj gotovo skusila še marsikatera partizanka, toda bile so tudi drugačne. Popolnoma drugačna je bila zanesljivo Danila Kumar-Andreja, namestnica bataljonskega komisarja v Tomšičevi brigadi jeseni 1943. V bataljonu so vedeli, da vztraja pri smrtni obsodbi za hrabrega vodnika Jožeta Čakša-Pepeta zato, ker je bil lepfant, v njej pa ploh ni hotel videti ženske. Dosegla je, da so ga ustrelili.”

Med drugim Švajncer navaja, da je t. i. partizansko spomenico 1941 od 1.811 Slovencev dobilo kar 327 žensk, kar je razmeroma veliko. Z re-

dom “narodnega heroja” je komunistični režim odlikoval 175 Slovencev, med njimi je bilo kar 20 žensk. Danila Kumar je bila po vojni razglašena za “narodno herojino” (velja, da so bili za “narodne heroje” razglašeni tisti, ki so za revolucijo opravljali najbolj umazane in zločinske posle) in po njej je še danes poimenovana osnovna šola na Ježici v Ljubljani. Najsi vodstvo šole prebere, kaj o Kumarjevi piše v knjigi Francija Strleta *Tomšičeva brigada 1943* (Ljubljana 1989) na straneh 306, 482, 494 in 519. Le kakšna naj bo naša mladina, če se vzgaja v ustanovi, ki nosi ime po takšnih moralnih izprijencih?! Pa to še zdaleč ni osamljen primer. Švajncer se je te velike teme komaj dotaknil.

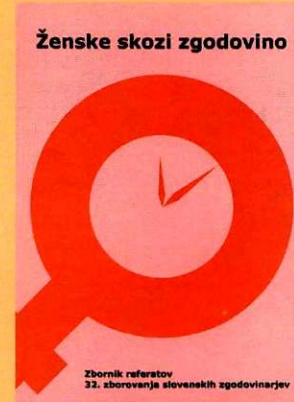
Ozna in ujetnice

Nedavno je izšla knjiga Alberta Svetine-Erna, Mačkovega pomočnika v Ozni leta 1945, *Od osvobodilnega boja do banditizma*, v kateri je navedel celo vrsto takšnih in drugačnih zgodb, kjer so sodelovale ženske. Na Mačkovem sedežu Ozne na Stražnjem Vrhu nad Črnomljem in v partizanskem glavnem štabu je opisal pravi kupleraj med partizanskimi funkcionarkami in funkcionarji. Niti najpomembnejša med njimi, Zdenka Kidrič, ni manjkala pri tej dejavnosti.

Svetina omenja (str. 209), da so se oznovci vsak konec tedna iz Slavije, sedeža Ozne v Ljubljani, vozili v Celje, kjer so na nekem gradu blizu Celja prirejali orgije. Po letu 1990, ko se je začelo govoriti o množičnih pobojih na Celjskem in o Teharjah ter o tamkajšnjem uničevalnem taborišču, se je omenjala tudi teharska graščina Mlinarjev Janez, kamor so si oznovci vozili ujetnice, jih tam posiljevali, nato pa jih dali ubiti (*Demokracija*, l. 1. 2004, str. 45). Današnji lastnik graščine o tem “ne ve nič” oziroma celo trdi, da se v zdaj njegovi graščini ni dogajalo nič spornega. Očitno ima možakar nekaj problemov z razumevanjem povojne celjske morilske zgodovine. Čeprav je od druge svetovne vojne poteklo že 60 let, še vedno ni raziskano vojaško nasilje nad ženskami, čeprav so splošno znani podatki tudi o posilstvih npr. ruskih vojakov v Prekmurju leta 1945.

V zborniku *Ženske skozi zgodovino* so objavljeni naslednji prispevki: *Zgodovina žensk ali ženska zgodovina* (Marta Verginella), *Poslednjih dvije tisoče godina: povijest žena - ženska povijest - kulturna povijest* (Andrea Feldman), *Žena v predkapitalističnem obdobju na Slovenskem* (Darja Mihelič), *Srednjeveški ženski pečati* (Katja Mahnič - Žvanut), *Podobe Barbare Celjske (?1394—1451) v slovenskem zgodovinsko-pisju* (Rolanda Fugger-Germadnik), *Gospodarska dejavnost žena na dalmatinskem komunalnom področju od XIV. do XVI. stoljeća* (Sabine Florence Fabijanec), *Nekrolog za Rozo Rebeko Schrattenbach, poročeno grafico Nádasdy z Gornje Lendave, iz 1718* (Andrej Hozjan), *Gospe Ptujke: ženske v prvih treh generacijah gospodov Ptujskih* (Boris Hajdinjak), *Goriško splošno slovensko žensko društvo* (Barbara Šatej), *“Povedati hočemo vsemu svetu, da imamo tudi me pravico in dolžnost odločevati, kje da mora biti naša državna meja”* (Tina Bahovec), *Slovenske ženske v osvobodilnem gibanju in povojni obnovi: primer Trst* (Silva Bon), *Vstop žensk v slovensko literaturo 19. stoletja* (Mira Delavec), *Slovenke in moda v času pred drugo svetovno vojno in po njej* (Maja Gombac), *“Ženska ... ne potrebuje telovadbe, ostane naj v kuhinji in pri ... domačem ognjišču”* (Tomaž Pavlin), *Ženska, njen položaj in vloga v filmu* (Marta Rau Selič), *Ženska v slovenski vojni in vojaški zgoovini* (Janez J. Švajncer), *“Tudi jaz sem pomagala do velike zmage!”* (Petra Svovljšak), *Vloga žensk v obveščevalnih in varnostnih službah na Slovenskem pred, med in po drugi svetovni vojni* (Ljuba Dornik Šubelj), *Ženske v gospodarstvu do druge svetovne vojne na Slovenskem* (France Kresal), *Zaposlovanje žensk v poštni, telegrafski in telefonski dejavnosti do druge svetovne vojne* (Ljudmila Bezljaj Krevel), *Zveza delavskih žen in deklet* (Anka Vidovič Miklavčič), *Drobc iz življenja in dela Hedwig Radics-Kaltenbrunner (1845—1919)* (Tanja Žigon), *“Izobražujte žene, tako da boste izobrazili ves narod”* (Nataša Kolar), *Prva študentka fizike in matematike slovenskega rodu* (Stanislav Južnič), *Od moškega do unisex šolstva* (Aleš Gabrič), *Od poštnih uslužbenk do zgodovinarke* (Jože Rataj), *Poroka in položaj ženske znotraj zakonske zveze v srednjeveških istrskih in celinskih mestih ter v Trstu* (Mojca Kovačič), *Ženski samostani - najpomembnejše oblike ženske emancipacije v preteklosti* (Damjan Hančič), *Jurij iz Brežic in njegovo pojmovanje devišstva* (Janez Šumrada), *“Svoje prsi pokažem raje hudiču kot tebi!”* (Dragica Čec), *Opravičevanje podrejenega položaja žensk do začetka druge svetovne vojne na Slovenskem* (Maca Jogan), *Politični angažma žensk v katoliškem in liberalnem taboru v letih 1900—1914* (Irena Selišnik), *Politicizacija ženske na Slovenskem v času druge svetovne vojne* (Vida Deželak Barič), *Odmevi ženskega kriminala v slovenskem časopisju na začetku 20. stoletja* (Igor Zemljič), *Pravo in ženska (1919—1959)* (Jelka Melik), *Lik pridne ljubljanske gospodinje v letih med obema vojnama* (Mojca Šorn), *Podoba ženske v slovenskem katoliškem časopisju med drugo svetovno vojno* (Dunja Dobaja), *Ženska naj bo mati in delavka* (Mateja Jeraj), *Ustanovitve in prva leta delovanja slovenske ženske zveze in progresivnih slovenskih žena Amerike* (Matjaž Klemenčič), *Izseljenke v očeh javnosti* (Marjan Drnovšek).

Pod naslovom *Dr. Angela Piskernik (1886—1967), koroška naravoslovka, naravovarstvenica in narodna delavka* je objavljen najobsežnejši prispevek v zborniku - napisal ga je Janez Stergar -, ki govori o naši nekdanji botaničarki, po kateri se imenuje nagrada za varovanje narave in ki jo novejši avstrijski leksikon uvršča med sto najpomembnejših žensk vzhodne in srednje Evrope.

Ženske skozi zgodovino

Zbornik referatov 32. zborovanja slovenskih zgodovinarjev

Fotografirali: Zvonko Petko

Knjiga Zlato pismo je nastala kot posebno pismo daljnega leta 1144, pred 860 leti torej, in je bilo napisano na pergament.

Zlato pismo

Njegov pisec Viljem Teoderiški je bil menih, duhovni voditelj, ki je mladim menihom v duhovno spodbudo napisal pismo z napotki za duhovno življenje. Veliko kasneje so to pismo začeli izdajati v knjižni obliki z naslovom Zlato pismo.

“Zlato pismo spada med srednjevska mojstrska dela, ki se danes zaslužijo našo pozornost,” je v spremni besedi v slovensko izdajo, ki jo je v zelo lepi obliki izdala Družina, napisal stiški opat dr. Anton Nadrah. P. Janez Hollenstein, pisec uvoda, branje Zlatega pisma primerja s plezanjem na goro. Avtor kot izkušen duhovni vodnik je prvi v navezi, “ves zaljubljen v lepoto strmega vzpona”, preostali v navezi pa so mladi menihi in drugi začetniki, ki si sami “v opremi duhovnega plezalca” ne upajo naprej, zato pri duhovnem vzponu na Božjo goro zaupajo izkušenemu vodniku. Tudi slovenski prevod te duhovne in kulturne mojstrovine, ki, kot je zapisal dr. Janez Gril, nosi pečat meniškega srednjeveškega sveta v našo postmoderno kulturo 21. stoletja, je svojevrsten podvig, ki ga je odlič-

no opravil kartuzijan p. Stanislav Capuder. Kot je zapisal v pojasnilu bralcu, je bilo pri tem treba “zakoraciti na drugi breg” in se soočiti “z drugačnostjo jezika, misli in življenja”.

Za boljše razumevanje je v slovenski izdaji poleg prevoda ohranjeno tudi latinsko besedilo. Za še boljšo preglednost je tisk celo dvobarven. Predstavitelj Viljema Teoderiškega in njegovega duhovnega ozadja, ki ga je napisal p. Janez Hollenstein, je temeljita in bo bralcu v veliko oporo. Prevajalec je prevod opremil z izčrpnimi opombami, ki so objavljene v poševnem tisku. Zelo koristni so tudi latinsko-slovenski slovarček pomembnejših izrazov, kazalo najpogostejših avtorjevih izrazov in seznam svetopisemskih navedkov, ki so navedeni na koncu knjige.

Viljem Teoderiški

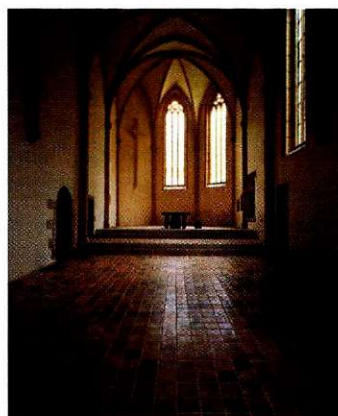
Viljem Teoderiški velja za najpomembnejšega teologa svojega časa. Rodil se je leta 1085 v Liegeu v današnji Belgiji. Po končanem solanju je postal menih v benediktinskem samostanu v Reimsu. Ob srečanju s sv. Bernardom se je navdušil za cistercijane, prestopil v njihov red in kasneje postal opat v samostanu

sv. Teoderika. V svojih teoloških razpravah je pisal o zrenju Boga, postu in dostojanstvu ljubezni. Njegova teologija duha in srca se ukvarja z vprašanji o razmerju med psihologijo in mistiko, milostjo in svobodo, bistvom in dostojanstvom ljubezni in podobnimi, tudi danes aktualnimi temami. Pri tem se je opiral na cerkvene očete, tako zahodne kot vzhodne, zlasti na Origena in Gregorja iz Nise. Seznam njegovih razprav pričuje o njegovi visoki duhovni in kulturni razgledanosti ter zrelosti njegove teološke misli. Ko je leta 1144 nekaj mesecev prebil v kartuziji Mont-Dieu (Božja gora), je v zahvalo mladim menihom napisal

posebno pismo, ki je kasneje, kot že vemo, dobilo naziv Zlato pismo. Umril je 8. septembra 1148 in cistercijani ga častijo kot blaženega.

Viljemov nauk v Zlatem pismu in v dveh drugih delih je svojevrstna teologija srca. Povzamemo jo lahko z njegovo značilno mislijo, da je ljubezen že sama tudi umevanje in uvidevanje, da torej ljubezen vodi k spoznavanju. Takšna ljubezen je “bogolika”, Bogu podobna. Vera v Kristusa se s pomočjo Svetega Duha razcveti v ljubezen. Redovno življenje, ki je samo izpostavljena oblika običajnega krščanskega življenja, je “posebna šola božanske ljubezni”.

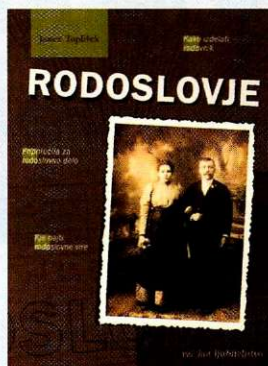
Zlato pismo ima velik pomen in je veljavno tudi danes. Bralcu odkriva raznolikost in bogastvo duhovnega življenja, ki sega v same začetke. Knjigo bodo tako s pridom prebrali vsi, ne samo redovniki in redovnice, temveč tudi drugi verni ljudje, ki želijo odkriti poti, ki vodijo k Bogu in k nesebični ljubezni do njega. Duhovnost Viljema Teoderiškega lahko tudi današnjega človeka kot telesno-duhovno enoto vodi k ravnotežju. Prav to pa ljudje v našem negotovem in nesorazmernem svetu nadvse potrebujemo. **V. M.**

Rodoslovje

Janez Toplišek je v samozaložbi izdal obsežen priročnik *Rodoslovje*.

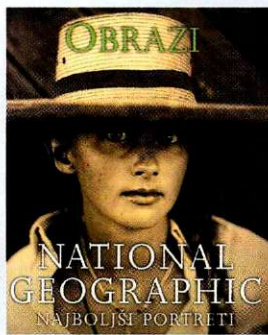
Je pravnik in magister s področja organiziranja informacijskih sistemov. Rodil se je leta 1941 v Brežicah, dela v raziskovalnem zavodu. Leta 1998 je izdal knjigo *Elektronsko poslovanje*, ki je bila prva celovitejša obravnava pravnih vidikov e-poslovanja in zlasti interneta na Slovenskem. V začetku devetdesetih let se je pridružil skupini rodoslovcev, ki so ustanovili Slovensko rodoslovno društvo. S svojimi prispevki sodeluje v glasilu *Drevesa*. Iz angleščine je prevedel rodoslovni računalniški program *Brother's Keeper*, ki je še danes eden najbolj priljubljenih med slovenskimi rodoslovci. Januarja 1997 je postavil spletno stran *Slovensko rodoslovje*, ki je postala spletni portal za dostop do mnogih rodoslovnih podatkov. Svoje dosedanje delo je zdaj nadgradil z zajetno knjigo *Rodoslovje*, ki bo poslej temeljni priročnik za vse, ki jih zanima raziskovanje prednikov. Razdelil jo je na devetnajst zelo pregledno napisanih in oblikovanih poglavij: *Kaj bom raziskoval*, *Rodoslovec začetnik*, *Od kod izvira moj priimek*, *Viri rodoslovnih podatkov*, *Rodoslovni računalniški programi*, *Rodoslovje po internetu*, *Značilna rodoslovna iskanja*, *Priporočila za delo*, *Rodoslovni standardi*, *Rodoslovni prikazi in analize*, *Genetsko rodoslovje*, *Stične vede v pomoč rodoslovcu*, *Sestavimo družinsko kroniko*, *Srečanje sorodnikov in soimenjakov*, *Rodoslovci v Sloveniji in drugod*, *Obisk v arhivu in v župnišču*, *Etični in pravni vidiki rodoslovnega dela*, *Rodoslovje skozi čas*, *Literatura o rodoslovju*, *Rodoslovni leksikon*.

Obrazi

Založba Rokus že nekaj časa tesno sodeluje z ugledno poljudnoznanstveno založbo National Geographic.

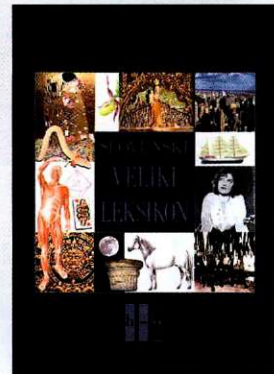
Naša založba za slovenski trg izdaja revijo *National Geographic Junior*. Potem ko je Rokus lani izdal uspešnico *Skozi objektiv – najboljše fotografije National Geographica*, je plod tesnega sodelovanja tudi najnovejša knjiga z naslovom *Obrazi. Že podnaslov Najboljši portreti National Geographica* pove, kaj je vsebina te zajetne knjige (504 strani, format 26 x 26 cm). Vsebuje retrospektivno portretno fotografijo iz bogatih arhivov Združenja National Geographic. Zajeti so najrazličnejši portreti, od najbolj formalnih do povsem nenavadnih, od eksotičnih do domačih, fotografije velikih osebnosti (tudi papeža) in portreti preprostih ljudi. Ob gledanju objavljenih fotografij se sprva pojavlja preprosto vprašanje, pa vendar nanj ni preprostega odgovora. Vsaka izmed 280 fotografij v knjigi ponuja edinstven odgovor. Vsaka na svoj način ujame portretiranca, okolje. William Albert Allard, eden izmed piscev besedila v knjigi, piše: "Dober portret zna povedati nekaj o duhu človeka na fotografijah, kar nekdo na drugem koncu sveta takoj začuti. Pove nam nekaj univerzalnega in preprostega: 'Tudi to je prebivalec tega sveta, naj ti ga predstavim.'" Izbor obsega fotografije iz vseh obdobij 20. stoletja, zajet je ves svet in osvetli podrobnosti umetnosti portretiranja. Zbrane podobe zrcalijo videnje nekaterih najboljših fotografov sveta in hkrati prikazujejo univerzalno privlačnost človeškosti v njenih mnogih odtenkih.

Slovenski veliki leksikon

Založba Mladinska knjiga je izdala drugi zvezek *Velikega slovenskega leksikona*, ki obsega črke od H do O.

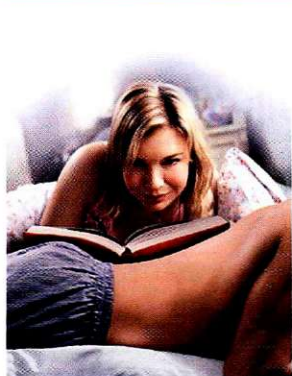
Ta leksikon je pomemben založniški projekt, saj je nastajal od leta 1993. V obdobju nastajanja sta ga deset let urejala Drago Bajt in Marta Kocjan-Barle, sedanja urednica pa je Maja Ogrizek. V njem so združena dela vrhunskih slovenskih strokovnjakov – piscev gesel, strokovnih sodelavcev, avtorjev ilustrativnega gradiva in urednikov. Drugi zvezek na 833 straneh (format 22,5 x 30,5) zajema 18.000 gesel z vseh področij človekovega udejstvovanja od črke H do O in je bogato ilustriran, saj obsega 800 fotografij in portretov, 210 barvnih risb, 100 zemljevidov držav in zgodovinskih kart ter 110 preglednic. *Slovenski veliki leksikon* je prvi izvorni splošni leksikon, ki so ga napisali slovenski strokovnjaki, ki v sliki in besedi razlaga in prikazuje temeljne pojme z vseh področij človekove civilizacije, kot se je oblikovala in razvijala skozi zgodovino. Prikazuje tudi množico svetovnih osebnosti, ki so železni repertoar vsakega splošnega leksikona, vendar ne prezre niti najnovejših imen sodobnikov. Poleg tega predstavlja tudi stvari in dosežke, ki so v leksikonih sicer redke, kot so na primer umetniška dela, različne ustanove in organizacije. Posebej je v leksikonu poudarjen delež in prispevek Slovencev doma in v svetu, predstavlja pa so tudi dejstva, ki se nanašajo na slovensko zgodovino, kulturo, umetnost, znanost in šport. V besedilih gesel so predstavljeni pojmi, osebna lastna imena, zemljepisna imena in stvarna imena, v ilustrativnem gradivu pa fotografije, portreti, risbe, obstavljene risbe, formule, preglednice, zemljevidi, zgodovinski zemljevidi in zastave. Ta leksikon govori o stvareh, katerih poznavanje nam širi obzorja, s stališča Slovencev, informacije ponuja na način, ki ga pričakuje in potrebuje slovenski uporabnik. Dogodki, osebe, pojavi, dejstva, ki so domači tujcem, so nam, Slovencem, lahko tuji. Zato *Slovenski veliki leksikon* svet okoli nas razlaga po načelu od bližnjega k daljnemu, od bolj znanega k manj znanemu, iz Slovenije navzven. Leksikon bo v treh obsežnih zvezkih – prvi zvezek je izšel pred enim letom, zadnji, tretji pa bo čez eno leto – skupno obsegal približno 58.000 gesel, ki so napisana strokovno, hkrati pa vsakomur razumljivo. Razlage gesel bo še poživilo skupno približno 2.100 fotografij in portretov ter 1.000 barvnih risb. Dodanih bo tudi okoli 260 barvnih zemljevidov držav in zgodovinskih kart ter 300 preglednic, besedilo pa bogatijo številne formule in sheme.

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loka 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Na robu sprememb

Bridget se vrača: na robu sprememb in zamočila je zadnjikrat.

Njena ljubezenska bajka sreča ljubezensko stvarnost, novo poglavje življenja Bridget Jones v filmu

Bridget Jones: Na robu pameti.

Bridget Jones se ni kaj bistveno spremenila. Sicer ima zdaj fanta Marka Darcyja, vendar je njuno razmerje kmalu na veliki preizkušnji. Bolje rečeno: na dolgonogi preizkušnji, saj je Mark vseh tudi svoji pripravnici. Ne samo to: nad Bridget se zgne še ena skušnjava – na obzorju se namreč znova pojavi njen mačistični nekdanji šef Daniel Cleaver. Tudi tokrat se v glavnih vlogah pomerijo precej zrejena Renée Zellweger, Colin Firth in Hugh

Grant. Bridget Jones – samska punca iz Londona, stara 30 in malo drobiža, ki vedno dvomi sama vase in se neprestano analizira, skuša zgraditi kariero in ne preživi dneva, ne da bi stela zaužite kalorije – je končno našla srečo v ljubezni! Že šest fantastičnih tednov (in 71 norih seksov) je dekle prefinjenega odvetnika Marka Darcyja. Življenje ne bi moglo biti lepše. Morda pa le?

Čeprav ji je Darcy očitno zelo vdan, se Bridget vseeno sprašuje, kaj je smisel življenja, ljubezni in kako je treba pravilno pospraviti spodnje perilo. Zdaj ko je končno našla moškega, jo čaka nov izziv – mora ga tudi obdržati. Ne more si pomagati, neprestano se sprašuje, kaj se zgodi po "... in potem sta srečno živela". Ravno ko ji odgovori na vprašanja, ki si jih postavljajo, za-

BRIDGET JONES: THE EDGE OF REASON

Režija:	Beeban Kidron
Scenarij:	Andrew Davies, Helen Fielding, Adam Brooks, Richard Curtis
Producenti:	Tim Bevan, Eric Fellner, Johnatan Cavendish
Igrajo:	Renée Zellweger, Colin Firth, Hugh Grant, Jacinda Barrett, Jim Broadbent
Premiera:	25. 11. 2004
Distribucija:	Karantanija Cinemas

čenjajo počasi postajati jasni, na prizorišče prikoraka konkurenca – Darcyjeva nova kolegica, mrha, da dolpadeš, z nogami do vratu ... Ženska, ki nikoli ne izusti neumnosti. V Bridgetino življenje se prikradejo ljubosumje, negotovost in skušnjava. Slednje v podobi njenega nekdanjega šefa, nepopravljivega zenskarja in dolgotrajne, čeprav zdaj že skoraj pozabljene tarče njenih pohotnih misli, Daniela Cleaver-

ja. Zgodba nas popelje od londonskih ulic do peščenih tajske obal. Na tej poti pa Bridget skače s padalom, smuča in pristane v zaporu, kar pa je le neprijetna pomota.

Ko so se začele priprave na snemanje nadaljevanja velike knjižne in filmske uspešnice Dnevnik Bridget Jones, je bilo najpomembnejše vprašanje, ali se bo oskarjevka Renée Zellweger pripravljena znova zrediti, se spet navzeti britanskega naglasa in

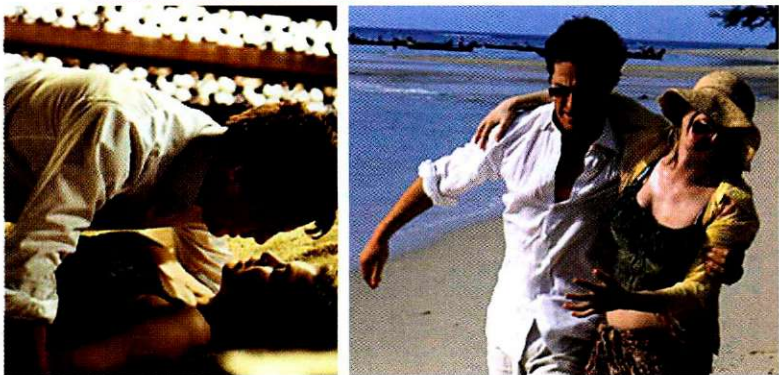
V naše kinematografe prihaja režiserski prvenec Zacha Braffa Stanje zamaknjenosti, ki je po mnenju mnogih kritikov in gledalcev eden najboljših filmov letošnjega leta.

Stanje zamaknjenosti

Depresivni mladenič Andrew Largeman, igra ga Zach Braff, je mladost preživel na močnih antidepressivnih tabletah. Dokler ni

umrla njegova mati in se je udeležil njenega pogreba, se ni odločil, da bo za trenutek prenehal z omamo in videl, kaj se bo zgodilo. Zadnja leta

živi v Los Angelesu, kjer je povprečno uspešen televizijski igralec. Domov se ni vrnil že skoraj deset let, in čeprav ga od New Jerseyja loči več

vrniti kot prikupno zmedena Bridget Jones. Igralka je kar nekaj časa razmišljala o tem, a nazadnje se je odločila, da je njena dolžnost ohraniti podobo Bridget Jones, kakršno so gledalci spoznali v prvem filmu. Poleg tega pa se je, po lastnih besedah, med snemanjem prvega filma izvrstno zabavala. A vrnitev v vlogo, ki jo je enkrat že izvrstno odigrala, ni bila vrnitev na že enkrat prehojeno pot. Bridget je v drugem delu zgodbe veliko bolj zrela, manj naivna, bolj svetovljanska, še vedno pa ima nekatere prikupne napakice, zaradi katerih se je priljubila gledalcem po vsem svetu.

Tudi zgodba se premakne v bolj zrele vode. Prav odkritosrčno in brez zadržkov pripoveduje o teža-

vo. Tisoč kilometrov, nikoli ni mogel ubežati vplivu svojega dominantnega očeta Gideona, ki ga igra sir Ian Holm. Ko se po dolgem času vrne domov v "Garden State", spet sreča stare znanca. Predvsem pa spozna nekoliko čudaško, a toliko zanimivejšo Samantha (Natalie Portman),

vah ljubezenskega življenja, s katerimi se srečujemo dandanes, ne glede na to, kako čudovito in blaženo je vse skupaj delovalo v prvih zaljubljenih dnevih. A ni pomembno, kakšne izzive in ovire ji prinaša življenje, Bridget ostaja optimistična in to je eno najpomembnejših sporočil filma – pozitivno razmišljanje prej ali slej pripelje do srečnega konca. Tudi v drugem filmu je Bridget razpeta med dvema moškima skrajnostma – skoraj pretirano dobrim odvetnikom za človekove pravice, nepopisnim kavalirjem in potencialnim bodočim soprogom Markom Darcyjem na eni strani ter nezno privlačnim cinikom, ki se mu preprosto ni mogoče upreti, Danielom Cleaverjem.

In da ne bo pomote – tudi tega kavalirja, ki se ponaša z umirjenim vedenjem in ki ga redko kaj vrže iz tira, včasih začne razjedati ljubosumje. Še posebno kadar se prikaže Bridgetin nekdanji šef. In kakor veleva praksa britanskega kavalirstva, njuna srečanja ne minejo brez takega ali drugačnega fizičnega obračuna.

dekle, ki je njegovo čisto nasprotje, vrelec toplih čustev in pozitivne energije, ki mu bo pomagalo odpreti srce ... Toda za njeno ljubezen se bo moral še močno potruditi, čaka pa ga tudi soočenje z dominantnim očetom, ki se mu na vse načine trudi izogniti. **Monika Maljevič**

GARDEN STATE

Režija:	Zach Braff
Scenarij:	Zach Braff
Producenti:	Gary Gilbert, dan Halsted, Pamela Abdy, Richard Klubeck
Igrajo:	Zach Braff, Natalie Portman, Ian Holm, Peter Sarsgaard
Premiera:	21. 11. 2004
Distribucija:	Genex

na kratko

Tom Hanks naj bi prevzel vlogo Roberta Langdona, profesorja, ki odkrije skrivnost svetega grala v ekranizaciji uspešnice Da Vincijeva šifra avtorja Dana Browna. Hanks je ta čas najbolj zaželen igralec za to vlogo, režiser Ron Howard in producent Brian Grazer pa upata, da bosta projekt realizirala prihodnje leto. Howard (Hanks je v njegovih filmih že igral) meni, da igralec njegovega kova ni potreben toliko zaradi zasluzka kot zaradi kredibilnosti Langdovnega lika. Akiva Goldsman, scenarist Čudovitega uma, prireja Brownov roman, ki je bil na lestivici najbolj prodajanih knjig New York Timesa kar 86 tednov. Howard ta čas končuje delo pri boksarski dramati The Cinderella Man, v kateri igra glavno vlogo Russell Crowe.

Dvakratni oskarjev nagrajenec **Danzel Washington** bo v novi produkciji Shakespeareovega Julija Cezarja odigral vlogo Bruta. Vaje za novo broadwaysko predstavo se bodo začele pod režisersko taktirko Daniela Sullivana. 49-letni Denzel je za New York Times dejal, da ni nikoli opustil misli na vrnitev na odrske deske, vendar mu to do sedaj ni uspelo zaradi prenapolnjenega urnika. Washington je v 80. letih, preden je postal hollywoodska zvezda, pogosto nastopal na deskah Broadwaya.

Zvezda Spider Mana **Tobey Maguire** bo prevzel produkcijo, morda pa tudi vlogo v filmu Blackbird, trilerju po scenariju Davida Auburna. Projekt temelji na knjigi Erica Olsona Through the Glass Darkly in spremlja primer Olsonovega očeta, ki je v šestdesetih letih delal pri projektu CIA, ki je eksperimentirala z LSD. Po njegovi skrivnostni smrti je družina Olsen verjela, da je naredil samomor, vendar so 20 let pozneje spoznali, da so mu delodajalci teden dni pred smrtjo dali LSD. Eric Olson je takrat začel raziskovati resnico o smrti svojega očeta.

Osemdesetletni ameriški igralec **Howard Keel**, nekdanja zvezda muzikala in zatem televizijske serije Dallas, je umrl za rakom. Keel je bil zvezda mnogih muzikalov v petdesetih letih preteklega stoletja, na primer muzikala Sedem nevest za sedem bratov iz leta 1954. V svoji bogatej karieri je sodeloval z mnogimi slavnimi igralci, kot so Doris Day, Catherine Grason, Anne Blythe, Jane Powell in Ester Williams. Ko je Keel začutil, da njegova zvezda začanja bledeti, se je posvetil vlogi Cleytona Farlowa v priljubljeni televizijski seriji Dallas.

Producentska hiša Cruise/Wagner je odkupila filmske pravice za knjigo **The Devil's Banker** Christopherja Reicha. Zgodba trilerja spremlja britansko vohunko, ki je v Ameriki na tajni nalogi, ter ameriškega agenta forenzika, ki se v boj proti terorizmu vključuje skozi svojo poslovno kariero. Dvojica se združi z namenom, da bi preprečila teroristični napad na Združene države Amerike. Tako skušata s pomočjo transakcij njegovega denarja iz ene v drugo državo izslediti glavnega zločinca. Reichova knjigo je objavila založniška hiša Random House avgusta letos.

George Clooney je dejal, da še nikoli ni bil na podelitvi oskarjev, saj mu je neprijetno obiskati prireditve, če ni nominiran. Clooney bi bil bolj zadovoljen, če bi se ceremonija bolj osredinila na dobre filme namesto na bliskavice fotoaparatorov. "Nikoli nisem bil na oskarjih in o njih ne vem ničesar. Menim, da bi edini razlog takšne ceremonije morala biti možnost, da ljudje snemajo boljše filme. Podelitev se udeležujem samo takrat, ko sem nominiran, drugače nima smisla," je dejal Clooney.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

26.11.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 VESELA HIŠICA:
- ZAKAJ MEDVED NIMA REPA, LUTKOVNA NANIZANKA, 22/23
- 9.25 BOŽIČNE ZGODBE: BOŽIČEK PRIHAJA, RISANA NANIZANKA, 1/4
- 9.50 ODDAJA ZA OTROKE
- 10.05 SKIP IN SKIT
- 10.20 NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
- 10.55 ŠTAFETA MLADOSTI
- 11.35 MLADI VIRTUOZI:
- HARFISTKA ANJA GABERC
- 11.55 MODRO
- 12.25 FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/24
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.30 OSMI DAN, PONOVITEV
- 14.00 JEAN ANOUILH: ORKESTER, POSNETEK PREDSTAVE SNG DRAMA LJUBLJANA (VPS 14.00)
- 15.00 VSAKDANJI IN PRAZNIK, PONOVITEV
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 POTEPANJA: PO LJUBLJANSKEM BARJU, 3. DEL, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 4/10 (VPS 16.50)
- 17.15 IZ POPOTNE TORBE: OKRAS (VPS 17.15)
- 17.40 MADAGASKAR - ODISEJA V KROŠNJAH, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
- 18.30 ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 NAJŠIBKEŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
- 20.55 24. AM. NADALJEVANKA, 8/24 (VPS 20.55)
- 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.45 SREČANJE PREDSEDNIKOV VLAD (VPS 22.45)
- 23.10 POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
- 0.25 NOČNI IZBOR
- 0.25 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
- 1.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
- 1.40 MADAGASKAR - ODISEJA V KROŠNJAH, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
- 2.30 FINI MRTVI DEKLTI, HRVAŠKI FILM (VPS 02.10)
- 3.50 POLNOČNI KLUB
- 5.00 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK:
- MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ...
- 10.05 OTROŠKI INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 ZABAVNI INFOKANAL
- 15.15 TV PRODAJA
- 15.55 VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
- 16.25 SKOZI ČAS (VPS 19.50)
- 16.35 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 16.40)
- 17.10 KUUSAMO:
- SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH, PRENOS (VPS 17.10)
- 19.00 SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU: VELESALOM (Ž), POSNETEK 1. VOŽNJE IZ ASPNA (VPS 19.00)
- 20.00 KAJ JE VEDELA JACKIE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
- 21.00 EP V JUDU DO 23 LET, POSNETEK IZ LJUBLJANE (VPS 21.00)
- 21.25 ASPEN: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (Ž), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 21.25)
- 22.15 SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 12/15 (VPS 22.15)
- 22.40 KRIK 3, AMERIŠKI FILM (VPS 22.40)
- 0.35 SLOVENSKA JAZZ SCENA:
- BIG BAND RTV SLOVENIJA IN MILKO LAZAR, SOLISTA: BOJAN GORIŠEK IN MATEJ GRAHEK (VPS 00.30)

- 1.15 NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 12/22, PONOVITEV (VPS 01.10)
- 2.00 INFOKANAL

Kanal A

- 8.45 TV prodaja
- 8.50 Midve z mamo, 1. sezona, ponovitev 10. dela ameriške nanizanke
- 9.40 Obalna straža na kolesih, pon. am. nanizanke
- 10.30 E+, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Midve z mamo, 1. sezona, 11. del am. naniz.
- 13.50 Mladi in nemirni, 4. sezona, 24. del am. nad.
- 14.45 Vsi moji otroci, 179. del ameriške nad.
- 15.35 TV prodaja
- 16.35 Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Jimova družina, 7. del am. humoristične naniz.
- 18.00 E+
- 20.00 Žene nogometašev, 1. sezona, 5. del angleške nadaljevanke
- 21.00 Romantični film:
- Jack in Amy, angleško-ameriški film
- 22.45 Moške zadeve, 3. sezona, 13. del ameriške nanizanke
- 23.40 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

- 7.25 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.15 Rubi, ponovitev 57. dela mehiške nad.
- 9.10 Klon, ponovitev 163. dela brazilске nad.
- 10.00 TV prodaja
- 10.30 Zrelo srce, ponovitev 28. dela mehiške nad.
- 11.20 Vrtnarjeva hči, ponovitev 91. dela mehiške nad.
- 12.15 Trenja, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Vrtnarjeva hči, 92. del mehiške nadaljevanke
- 15.55 Zrelo srce, 29. del mehiške nadaljevanke
- 16.55 Klon, 164. del brazilске nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Rubi, 58. del mehiške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Sanjski moški, slovenska erealitija serija
- 20.55 Akcija:
- Zvezdna vrata, ameriško-francoski film
- 23.10 Vroč mesto, 1. sezona, 11. del am. nanizanke
- 0.05 XXL premiere
- 0.10 Zvezdne steze: Upor, ameriški film
- 2.00 24UR, ponovitev
- 3.00 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 9.30 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 10.00 Tu morate vedeti!, kontaktna oddaja, Vzajemci.com, pon
- 11.00 Computer line, oddaja o računalništvu, pon
- 11.30 Do zdravja tudi tako, predstavitev Bio spekter centra, pon
- 12.00 Predah v gibanju, gost: Dare Hering, vodi: Jana Debeljak, pon
- 13.00 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
- 13.30 Glasbeni mozaik
- 16.30 Klepet z jasnovidko Maruco, pon
- 17.00 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
- 17.30 Ekošola kot način življenja, nova znanja za nove dejavnosti, 2 del, prvič
- 18.00 A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
- 18.30 V družbi z Relaxom, pon
- 18.45 Z glavo na zabavo
- 19.00 Do zdravja tudi tako, gost: Meta Fonda, Jana Debeljak, pon
- 19.30 V harmoniji z naravo, pon
- 20.00 Živeti zdravo, rak dojke in mamografska sola, prvič
- 20.30 Podelitev mojstrskih diplom in 35 let OZS, prvič
- 21.00 Resnica o vinu, dotaknil se bom tvojih ustnic, prvič
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljenčih, pon
- 23.00 Trenja POP TV
- 00.00 Evropsko prvenstvo v squash-u, pon
- 00.30 Glasbeni mozaik

Prva TV

- 07.00 Pokemoni, risana serija
- 07.30 TV prodaja

- 08.00 Tri v vrsto
- 08.30 Spomin
- 09.00 Pokemoni, risana serija
- 09.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 10.00 TV prodaja
- 10.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 11.00 Dvom, 18. del španske telenovele
- 12.00 Adijo pamet, ponovitev
- 13.00 Črna kronika, 15. del bosanske serije
- 13.30 Hočeš, nočeš, ponovitev
- 14.00 Cosi, ameriška komedija, 1996
- 16.00 Navigator, ponovitev
- 16.30 Tri v vrsto
- 17.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 321. del italijanske telenovele
- 18.00 Dvom, 19. del španske telenovele
- 19.00 Adijo pamet, kontaktna oddaja
- 20.00 Čarovnije, 10. del italijanske serije
- 21.00 Okrožje Columbia - Nadzorstvo, 4. del ameriške nanizanke
- 22.00 Raj, ameriška koprodukcijska drama, 2002
- 23.40 A n JUS za vsak okus, razvedrilna oddaja
- 00.10 TV prodaja

SOBOTA,

27.11.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 7.35 MALE SIVE CELICE, KVIZ
- 8.25 ODDAJA ZA OTROKE
- 8.40 KINO KEKEC:
- RUPERT PATTERSON BI RAD POSTAL SUPER JUNAK, AMERIŠKI FILM (VPS 08.45)
- 9.55 TEDENSKI IZBOR
- 9.55 NAJŠIBKEŠI ČLEN, KVIZ
- 10.45 POLNOČNI KLUB
- 12.00 TEDNIK, PONOVITEV
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.20 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: KAJENJE UBIJA, TV NANIZANKA, 9/15, PONOVITEV
- 13.55 ČUDEŽ, ITALIJANSKI FILM (VPS 13.50)
- 15.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.25)
- 15.55 SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKA TV (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
- 17.15 OZARE (VPS 17.15)
- 17.20 ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 21., ZADNJI DEL (VPS 17.20)
- 17.50 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 17.50)
- 18.20 GRIMMOVE PRAVLJICE, RISANA NANIZANKA, 12/13 (VPS 18.20)
- 18.45 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 UTRIP
- 19.40 VREME
- 19.45 ŠPORT
- 20.00 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: ROJSTNI DAN, TV NANIZANKA, 10/15 (VPS 20.00)
- 20.40 HRI - BAR (VPS 20.35)
- 21.40 PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
- 22.05 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.35 SOPRANOVI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 8/13 (VPS 22.30)
- 23.30 NOČNI IZBOR
- 23.30 DOKLER NE POČI, ANGLEŠKI FILM (VPS 23.30)
- 0.55 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
- 1.25 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
- 2.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
- 2.25 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
- 2.50 ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 21., ZADNJI DEL
- 3.20 ZAROTA, AMERIŠKA DRAMA
- 4.55 PRVI IN DRUGI
- 5.15 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 GLASBENO JUTRO: KITARSKI ANSAMBL GŠ FRANC ŠTURM IN LJUDMIL RUS, POPULARNA GLASBA (VPS 09.05)

- 9.35 MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
- 10.05 INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 INFOKANAL
- 12.25 TV PRODAJA
- 13.00 KLIC DOBROTE, PONOVITEV
- 14.45 SKOZI ČAS (VPS 14.45)
- 15.00 SREČANJE PREDSEDNIKOV VLAD, PONOVITEV
- 15.25 EP V JUDU DO 23 LET, POSNETEK IZ LJUBLJANE (VPS 15.30)
- 16.10 KUUSAMO: SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH, PRENOS (VPS 16.10)
- 18.00 EP V JUDU DO 23 LET, POSNETEK IZ LJUBLJANE (VPS 18.00)
- 18.25 ASPEN: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 18.25)
- 19.45 EP V JUDU DO 23 LET, POSNETEK IZ LJUBLJANE (VPS 19.45)
- 20.10 LAKE LOUIS: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (M), PRENOS (VPS 20.10)
- 21.25 ASPEN: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 21.25)
- 22.15 UTIHNJI, HUSKI, NEMŠKI FILM (VPS 22.20)
- 23.55 SOBOTNA NOČ (VPS 23.55)
- 1.55 NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 13/22, PONOVITEV (VPS 01.55)
- 2.40 INFOKANAL

Kanal A

- 8.50 TV prodaja
- 9.20 Vsi moji otroci, pon. 175. dela ameriške nad.
- 10.10 Vsi moji otroci, pon. 176. dela ameriške nad.
- 11.00 Vsi moji otroci, pon. 177. dela ameriške nad.
- 11.50 Vsi moji otroci, pon. 178. dela ameriške nad.
- 12.40 Vsi moji otroci, pon. 179. dela ameriške nad.
- 13.30 Goodyear liga, oddaja
- 14.00 Dannyjeve zvezde
- 15.00 Poročna manija, zabavna oddaja
- 16.00 Izganjanjka vampirjev, 7. sezona, 4. del ameriške nanizanke
- 16.50 Goodyear liga, Hemofarm : Geoplin Slovan, prenos kosarke
- 18.50 E+
- 20.00 Hit festival, prenos
- 22.15 Posvem ekstremno, dokument. oddaja
- 23.15 Ruby Cairo, ameriško-japonski film
- 1.15 Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
- 8.15 Tom in Jerry, risana serija
- 8.25 Rudijev moštvo, sinhronizirana risana serija
- 8.50 Ogjive družina, sinhronizirana risana serija
- 9.00 Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
- 9.40 Bucke, sinhronizirana risana serija
- 9.50 Junski Zorro, sinhronizirani risani film
- 11.05 Galidor ñ varuh na vesoljski meji, 6. del mladinske nanizanke
- 11.30 Oliver in njegovi, 2. sezona, 1. del mladinske nanizanke
- 12.00 Šolska kosarkarska liga
- 13.05 Samotni klobuč, kanadski film
- 14.55 Življenje na robu Avstralije, dokumentarna oddaja
- 16.05 Na slonjem hrbtu, dokumentarna oddaja
- 17.15 24UR - vreme
- 17.20 Prstan neskončne luči, ameriški film
- 19.00 24UR
- 20.00 Filmski hit:
- Zaljubljeni Shakespeare, angleško-ameriški film
- 22.15 Vse, kar si želiš, ameriški film
- 0.25 Stripizete, dokumentarna serija
- 0.55 24UR, ponovitev
- 1.55 Nočna panorama

TevePika

- 9.30 Do zdravja tudi tako, gost: Meta Fonda, Jana Debeljak, pon
- 10.00 Ekošola kot način življenja, nova znanja za nove dejavnosti, 2 del, prvič
- 10.30 Živeti zdravo, rak dojke in mamografska sola, pon
- 11.00 Podelitev mojstrskih diplom in 35 let OZS, pon
- 11.30 Computer line, oddaja o računalništvu, pon
- 12.00 Resnica o delovanju človeškega telesa, pon
- 13.00 Klepet z jasnovidko Maruco, pon
- 13.30 V družbi z Relaxom, pon

13.45	Glasbeni mozaik
15.30	ŠKL, šolska košarkarska liga, pon
16.30	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Vzajemci.com, pon
17.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, transcedentalna meditacija, pon
18.00	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.30	IDOL 2004, 9 del, pon
20.00	Dobrotnica leta 2004, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Ekstra magazin, pon
00.00	Z glavo na zabavo, pon
00.15	Glasbeni mozaik

18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50	PETI ELEMENT (VPS 21.50)
22.45	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.20	NEŽNA KOŽA, FRANCOŠKI ČB FILM (VPS 23.20)
1.15	NOČNI IZBOR
1.15	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

11.05	Galidor ñ varuh na vesoljski meji, 7. del mladinske nanizanke
11.30	Oliver in njegovi, 2. sezona, 2. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska košarkarska liga
13.05	Mestece za vedno, 1. sezona, 21. del ameriške nanizanke
13.55	Sanjski moski, ponovitev
14.50	Oleanna, ameriški film
16.30	Cagney in Lacey: Znova skupaj, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	1, 2, 3, kuhajmo!, dokumentarna oddaja
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.45	Športna scena
22.45	Obsedeni z golfom, dokument. oddaja, 2/2
23.45	Umazančki, animirani film
1.15	24UR, ponovitev
2.15	Nočna panorama

9.25	BINE: GASILEC, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA ZA OTROKE, 9/14
9.40	ODDAJA ZA OTROKE
10.05	POTEPANJA: PO LJUBLJANSKEM BARJU, 3. DEL, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZ., 4/10
10.40	SPET DOMA
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
13.45	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
15.00	VSAKDANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: DENAR (VPS 16.50)
17.05	PEPI VSE VE: O KIPARSTVU, POUČNO ZABAVNA ODDAJA, 2. DEL (VPS 17.05)
17.35	DRUŽINE V DIVJINI, FRANC. POLJUDOZNAINST. SERIJA, 4., ZADNJI DEL (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 8/12 (VPS 20.00)
21.00	IZIVI (VPS 20.55)
21.30	UMETNI RAJ (VPS 21.25)
22.05	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	SKRIVNA INKVIZICIJA, NEMŠKA IGRANO-DOKUMENTARNA NADALJEVANKA, 2/3 (VPS 22.50)
23.55	NOČNI IZBOR
23.55	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: ROSTJNI DAN, TV NANIZANKA, 10/15
0.30	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.50	DRUŽINE V DIVJINI, FRANCOŠKA POLJUDOZNAINST. SERIJA, 4., ZADNJI DEL
2.40	IZIVI
3.10	UMETNI RAJ
3.35	TIHINI, HUŠKI, NEMŠKI FILM (VPS 03.30)
5.15	INFOKANAL

Prva TV

06.05	TV prodaja
06.20	The Best Of
06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	The Best Of
08.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
08.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnosti šov
11.15	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.45	Navigator
12.15	Automobile
12.45	Štiri tacke
13.15	Čarovnije, 7. del italijanske serije
14.15	To sem jaz, resničnosti šov
14.30	Podri jo, mrho francosko, am. komedija, 2002
16.15	Leteci start, ponovitev
17.15	To sem jaz, resničnosti šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Čarovnije, 8. del italijanske serije
21.00	To sem jaz, resničnosti šov
22.00	Noč brez srečanja, ameriška romantična komedija, 1993
23.50	Reporter X
00.20	TV prodaja

NEDELJA,

28.11.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: BINE: GASILEC, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA, 9/14; KRTEK, RISANA NANIZANKA, 6., ZADNJA EPIZODA; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 11/14 (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV
9.50	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.55)
10.20	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.50	OD SRCA, AVSTRALSKA POLJUDOZNAINSTVENA SERIJA, 4/6 (VPS 10.55)
11.20	OZARE, PONOVITEV
11.25	OBZORJA DUHA (VPS 11.25)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	VSAKDANJIK IN PRAZNIK (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.20	MALI DEMONI
14.25	POLDNEVNIK
14.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.35	GLAS LJUDSTVA
14.40	NEDELJSKO OKO
14.50	PREDMET POZELENJA
15.05	PLANETV
15.40	ŠPORT & PREMIERE LEAGUE
15.50	ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.55	PET MINUT SLAVE
16.00	WHOOP!, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 10. EPIZODA
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.50	LORELA
17.15	ŽIVE LEGENDE
17.20	GLASBENI DVOBOJ
17.40	NOČNA MORA
17.50	ARENA
18.10	VROČE
18.15	DRUŽABNA KRONIKA
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	INFOKANAL
10.45	TV PRODAJA
11.15	IGRE BREZ MEJA - 1997, PON. (VPS 11.20)
12.45	24. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 4., ZADNJA ODDAJA (VPS 12.50)
13.15	MLADI VIRTUOZI: KONCERT PRVONAGRAJENCEV 33. TEKMOVANJA MLADIH SLOVENSkih GLASBENIKOV, 4/6 (VPS 13.20)
13.30	BERTRAM IN NJEGOVI, DANSKI FILM, PONOVITEV (VPS 13.30)
14.50	P. I. ČAJKOVSKI: LABODJE JEZERO, POSNETEK BALETA ŠVEDSKEGA KRALJEVSKEGA BALETA (VPS 15.00)
17.00	SKOZI ČAS (VPS 17.15)
17.20	MAGAZIN LIGE PRVAKOV V NOGOMETU (VPS 17.25)
17.55	ASPEN: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 17.55)
19.10	LAKE LOUIS: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SUPERVELESALOM (M), PRENOS (VPS 19.10)
20.25	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 8/12 (VPS 20.30)
21.25	ASPEN: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Ž), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 21.25)
22.15	PEŠČICA IZBRANIH, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 2/10 (VPS 22.20)
23.10	OPERNE ARIJE - SIMONA RAFFANELLI KRAJNC (VPS 23.10)
23.30	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 12/15, PONOVITEV
23.50	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 14/22, PON. (VPS 23.50)
0.40	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 20. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 21. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 22. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 23. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 24. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Nerode, zabavna oddaja
15.50	Mladi Indiana Jones: Zaklad pavjega očesa, ameriški film
17.30	Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka E+
18.00	E+
20.00	Družinski film: Lassie, ameriški film
21.50	Odvetnik z ulice, 3. sezona, 14. del ameriške nanizanke
22.45	Goodyear liga, Split : Partizan, posnetek kosarke
0.35	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.15	Tom in Jerry, risana serija
8.25	Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
8.50	Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
9.00	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
9.35	Bucke, sinhronizirana risana serija
9.45	Izgubljeni svet ñ otok dinozavrov, sinhronizirani risani film

TevePika

9.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.30	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
12.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
12.30	V harmoniji z naravo, pon
13.00	Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
13.30	Do zdravja tudi tako, gost: Meta Fonda, Jana Debeljak, pon
14.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
15.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Vzajemci.com, pon
16.00	Podelitev mojstrskih diplom in 35 let OZS, pon
16.30	Živeti zdravo, rak dojke in mamografska sola, pon
17.00	Zrela leta z Melanijo Šter, pon
17.30	Resnica o delovanju človeškega telesa, pon
18.30	Ekosola kot način življenja, nova znanja za nove dejavnosti, 2 del, pon
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Krka, krvni tlak in ledvica, pon
19.30	Resnice o vinu, dotaknil se bom tvojih ustric, pon
20.00	IDOL 2004, 10 del, v živo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Nov zakon o varnosti v cestnem prometu, pon
00.00	TV Dražba z Mariom, pon
01.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

06.05	TV prodaja
06.20	The Best Of
06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	The Best Of
08.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
08.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
09.00	Nedeljsko otroško dopoldne, kontaktna oddaja
11.00	To sem jaz, resničnosti šov
11.15	Potovanje Augusta Kinga, am. drama, 1995
13.00	Čarovnije, ponovitev
14.00	To sem jaz, resničnosti šov
14.15	Supernova MTS, ponovitev
16.30	Hočeš, nočeš, ponovitev
17.15	To sem jaz, resničnosti šov
19.10	Adijo pamet, kontaktna glasbena oddaja
20.00	Črna kronika, 12. del bosanske nanizanke
20.30	OBN Story Supernova MT
23.30	To sem jaz, resničnosti šov
00.30	TV prodaja

PONEDELJEK,

29.11.2004

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	UTRIP
6.40	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	IZ POPOTNE TORBE: OKRAS

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKA TV, PONOVITEV
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
13.15	TV PRODAJA
13.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
17.35	SKOZI ČAS (VPS 17.40)
17.50	LEGENDA O LYLAH CLARE, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 17.55)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
22.55	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.15	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 15/22, PONOVITEV (VPS 00.15)
1.00	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamo, 1. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, pon. am.nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 1. sezona, 12. del am. naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 25. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 180. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 11. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Nevarno tveganje, ameriški film
21.50	Vsi županovi možje, 22. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Pa me ustrelji, 7. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Radljska postaja, 5. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 58. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 164. dela brazilske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 29. dela mehiške nad.
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 92. dela mehiške nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 93. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 30. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 165. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 59. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Naša mala klinika, 1. sezona, zadnji del slovenske nanizanke
20.55	Sedma nebesa, 8. sezona, 12. del am. naniz.
21.50	Urgenca, 10. sezona, 12. del ameriške nanizanke
22.45	XXL premiere
22.50	Zakon in red: Enota za posebne primere, 17. del ameriške nanizanke
23.45	Po sledih umora, ameriški film
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
10.00	Podelitev mojstrskih diplom in 35 let OZS, pon
10.30	Ekološka kot način življenja, nova znanja za nove dejavnosti, 2 del, pon
11.00	Razgledovanja, topotpisna reportaža, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, gost: Meta Fonda, Jana Debeljak, pon
12.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.30	Zrelo leta z Melanijo Šter, pon
13.00	Resnice o vinu, dotaknil se bom tvojih ustnic, pon
13.30	Trenja POP TV, pon
14.45	Z glavo na zabavo, pon
15.00	Glasbeni mozaik
16.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
17.00	Resnica o delovanju človeškega telesa, pon
18.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, sprehod skozi gledališče in knjižne novosti, pon
19.30	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, cikel starostniki, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	E+
01.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
09.30	Tri v vrsto
09.45	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.45	Dvom, 14. del španske telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 12. del bosanske nanizanke
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
15.30	Okrožje Columbia, 3. del ameriške nanizanke
16.30	Tri v vrsto
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 317. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 15. del španske telenovele
18.55	To sem jaz, resničnostni šov

19.10	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Črna kronika, 13. del bosanske nanizanke
20.45	Dim, ameriška komedija, 1995
22.45	To sem jaz, resničnostni šov
00.00	TV prodaja

TOREK,

30.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: DENAR
9.15	ŽELVJI OTOK, RISANA NANIZANKA, 18/26
9.40	PEPI VSE VE: O KIPARSTVU, POUČNO ZABAVNA ODĐAJA, 2. DEL
10.00	SPREHODI V NARAVO
10.20	DRUŽINE V DIVJINI, FRANCOŠKA POLJUDNOZMANSTVENA SERIJA, 4., ZADNJI DEL
11.15	HRI - BAR
12.15	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE VZ SREDNJE EVROPE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	UMETNI RAJ
14.00	PETI ELEMENT
15.00	ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 8/12, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJ:SOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ZLATKO ZAKLADKO: BUČE, TIKVE, CUKE (VPS 16.50)
17.05	KNJIGA MENE BRIGA - ZHUANG ZI: KLASIK DEŽELE JUŽNE ROŽE, PONOVITEV (VPS 17.05)
17.25	ODPEDI PESNIKI (VPS 17.25)
17.40	PODOBE SLOVENIJE: LUČE, DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 17.40)
18.10	PRISLUHNI MO TIŠINI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	DIGITALNI SREDNJI VEK, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 20.00)
21.00	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	TRETJA SVETOVNA VOJNA - AL KAIDA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3., ZADNJI DEL (VPS 22.50)
23.30	MOJA SESTRA MARIJA, ŠVIČARSKA DRAMA (VPS 23.25)
1.05	NOČNI IZBOR
1.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.00)
2.20	PODOBE SLOVENIJE: LUČE, DOKUMENTARNA ODĐAJA
2.50	PRISLUHNI MO TIŠINI
3.20	DIGITALNI SREDNJI VEK, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODĐAJA
4.15	POD ŽAROMETOM
5.05	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASNIK, ODĐAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PROĐAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.45	TV PROĐAJA
15.30	TEDENSKI IZBOR
15.30	IZZIVI
16.00	ŠTUDENTSKA
16.30	STUDIO CITY
17.30	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
18.05	SKOZI ČAS (VPS 18.05)
18.15	DVANAJSTA NOČ, ANGLEŠKA DRAMA, PONOVITEV (VPS 18.15)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 7/24 (VPS 20.05)
20.25	AMERIŠKI FILM: ROB HOLLYWOODA, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 20.30)
21.25	ANAM, NEMŠKI FILM (VPS 21.30)

22.50	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 22.50)
23.20	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 16/22, PONOVITEV (VPS 23.20)
0.05	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mam, 1. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, pon. am. nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mam, 1. sezona, 13. del am. naniz.
13.50	Mladi in nemiri, 4. sezona, 26. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 181. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemeseta, 12. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Akcija: Lovci na mine, ameriški film
21.45	Vsi zupanovi možje, 23. del ameriške humoristične nanizanke
22.15	Pa me ustrelil, 7. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
22.45	Radjska postaja, 5. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
23.15	Sov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 59. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 165. dela brazilske nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 30. dela mehiške nad.
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 93. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 94. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 31. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 166. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 60. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Strta srca, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Zakon in red: Enota za posebne primere, 18. del ameriške nanizanke
23.40	Ugrabitve predsednika, kanadsko-ameriški film
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Do zdravja tudi tako, predstavitev Bio spekter centra, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, cikel starostniki, pon
11.00	IDOL 2004, pon
12.30	To morate vedeti!, kontaktna oddaja!, Nov zakon o varnosti v cestnem prometu, pon
13.30	Zrelo leta z Melanijo Šter, pon
14.00	Živeti zdravo, rak dojke in mamografska šola, pon
14.30	Dobrotnica leta 2004, pon
16.00	Glasbeni mozaik
17.00	Kulturne drobtinice, sprejem Frankfurt po Frankfurtu, prvič
17.30	Podelitev mojstrskih diplom in 35 let OZS, pon
18.00	V harmoniji z naravo, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Hiše s tradicijo, vodi: dr. Živa Deu
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, dr. Janez Rugej, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Naša mala klinika, slovenska nanizanka
00.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
09.30	Tri v vrsto
09.45	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.45	Dvom, 15. del španske telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 13. del bosanske nanizanke
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
14.30	Noc brez srečanja, ameriška romantična komedija, 1993
16.30	Tri v vrsto
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 318. del it. telenovele
18.00	Dvom, 16. del španske telenovele
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Črna kronika, 14. del bosanske nanizanke
20.45	Leteči štart, razvedrilna oddaja
21.45	To sem jaz, resničnostni šov
22.00	Agencija, 4. del 2. sezone ameriške nanizanke
23.00	To sem jaz, resničnostni šov
00.15	Blaženi papež Janez XXIII - 4. del italijanske miniserije
01.00	TV prodaja

SREDA,

1.12.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 14/45
9.25	RISANKA
9.30	MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 24/26
9.55	ZLATKO ZAKLADKO: BUČE, TIKVE, CUKE
10.10	KNJIGA MENE BRIGA - ZHUANG ZI: KLASIK DEŽELE JUŽNE ROŽE
10.30	ODPEDI PESNIKI
10.45	PODOBE SLOVENIJE: LUČE, DOKUMENTARNA ODĐAJA
11.15	PRISLUHNI MO TIŠINI
11.45	SLEDI, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
12.15	POMAGAJMO SI, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODĐAJA TV MARIBOR
13.40	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 21., ZADNJI DEL
14.10	DIGITALNI SREDNJI VEK, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODĐAJA
15.05	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 31/39 (VPS 17.25)
17.45	VOLJA NAJDE POT: RDEČA KAPICA SAMA V GOZD JE ŠLA (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: JASNOVIDKA, SLOVENSKI TV FILM (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	PRSTAN, DOKUMENTARNI FILM (VPS 22.55)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	DNEVNIK, ŠPORT
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.40	VOLJA NAJDE POT: RDEČA KAPICA SAMA V GOZD JE ŠLA
2.30	SALO' ALI 120 DNI SODOME, ITALIJANSKI FILM (VPS 02.30)
4.25	PRSTAN, DOKUMENTARNI FILM
5.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLŠOK, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.35	TV PRODAJA
16.20	TEDENSKI IZBOR
16.20	AMERIŠKI FILM: ROB HOLLYWOODA, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
17.15	KAJ JE VEDELA JACKIE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
18.15	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
18.50	SKOZI ČAS (VPS 18.45)
19.00	KONČNICA, PONOVITEV
20.00	ANGELO BEOLCO-RUZZANTE: MUŠICA, PRIREDBA PREDSTAVE SLOVENSKEGA STALNEGA GLEDALIŠČA V TRSTU OB 90. OBLETNICI ROJSTVA STANETA SEVERJA (VPS 20.05)
21.30	SOPRANISTKA ANNA NETREBKO: O SNEMANJU PORTRETA (VPS 21.30)
21.45	ANNA NETREBKO: ŽENSKA - GLAS, PORTETRI FILM (VPS 21.45)
22.35	VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 22.35)
23.10	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 17/22, PONOVITEV (VPS 23.05)
23.55	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mam, 1. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nizananke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nizananke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mam, 1. sezona, 14. del ameriške nizananke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 27. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 182. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nizananka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 13. del ameriške humoristične nizananke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 10. del ameriške humoristične nizananke
18.00	E+
20.00	Ekstra magazin
20.50	Popolna preobrazba, ameriška dokumentarna oddaja
21.40	Vsi županovi možje, 6. sezona, 1. del ameriške humoristične nizananke
22.10	Pa me ustrelil, 7. sezona, 7. del ameriške humoristične nizananke
22.40	Radjska postaja, 5. sezona 10. del ameriške humoristične nizananke
23.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 61. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 167. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 31. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 94. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 95. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 32. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 167. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 61. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Ljubezen, umor in prevara, ameriški film
21.40	Monk, 1. sezona, 13. del ameriške nizananke
22.35	XXL premiere
22.40	Zakon in red: Enota za posebne primere, 19. del ameriške nizananke
23.35	Umrjeti na osem milijonov načinov, ameriški film
1.40	24UR, ponovitev
2.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.00	Štiri tačke, oddaja o hisnih ljubljencih, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, ciklus starostniki, pon
11.00	V harmoniji z naravo, pon
11.30	Resnica o delovanju človeškega telesa, pon
12.30	Kulturne drobtinice, sprejem Frankfurt po Frankfurtu, pon
13.00	Zrela leta z Melanijo Šter, pon
13.30	Živeti zdravo, rak dojke in mamografska sola, pon
14.00	Naša mala klinika, slovenska nizananka, pon
15.00	Glasbeni mozaik
16.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja!, Nov zakon o varnosti v cestnem prometu, pon
17.00	Sprejem novih častnih članov v fundaciji Ana in GT, 2 del, prvič
17.30	Zrela leta z Melanijo Šter, pon
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, ciklus starostniki, pon
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Poletno državno prvenstvo v smučarskih skokih, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
09.30	Tri v vrsto
09.45	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.45	Dvom, 16. del španske telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 14. del bosanske nizananke
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
14.30	Letiči start, ponovitev
15.30	Agencija, 4. del 2. sezone ameriške nizananke
16.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 319. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 17. del španske telenovele
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Črna kronika, 15. del bosanske nizananke
20.45	Supernova MTS
23.00	To sem jaz, resničnostni šov
00.15	TV prodaja

ČETRTEK,

2.12.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOVI, ČAROVICE IN VELIKANI, RISANA NIZANANKA, 31/39
9.15	RISANKA
9.25	POD KLOBUKOM
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.40	VOLJA NAJDE POT: RDEČA KAPICA SAMA V GOZD JE ŠLA OD SRCA, AVSTRALSKA POLJUDNOZNAKSTVENA SERIJA, 4/6

12.00 VALOVANJA USOD - POSOČJE,

13.00	DOKUMENTARNA ODDAJA POROČILA, ŠPORT, VREME
13.20	SPET DOMA, PONOVITEV
15.10	TRETJA SVETOVNA VOJNA - AL KAIDA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3., ZADNJI DEL, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: BREZ MEJA - HATJRTALAN (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.25)
18.05	HUMANISTIKA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - GORAZD KOČIJAČIČ: TISTIM ZUNAJ (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER: DMITRIJ ŠOSTAKOVIČ, SONATA ZA VIOLU, FRANCOŠKO RUSKI PORTRETNI FILM (VPS 22.50)
0.10	NOČNI IZBOR
0.10	DNEVNIK, ŠPORT
1.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.05)
1.25	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA
2.05	HUMANISTIKA
2.35	TEDNIK
3.30	OSMI DAN
4.00	SPET DOMA
5.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.25	TV PRODAJA
17.10	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 8/12, PONOVITEV
18.10	VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVITEV (VPS 18.15)
18.40	SKOZI ČAS (VPS 18.45)
18.55	VAIL/BEAVER CREEK: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SUPERVELESALOM (M), PRENOS (VPS 18.55)
20.25	VILLEURBANNE: EVROLIGA V KOŠARKI, ADECO ASVEL - UNION OLIMPIJA, PRENOS (VPS 20.25)
22.15	POSEBEN POGLED: NAGI S SESALNIKOM V NEBESA, ANGLEŠKI FILM (VPS 22.20)
23.30	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 23.35)
0.00	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 18/22, PONOVITEV (VPS 00.05)
0.45	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mam, 1. sezona, ponovitev 14. dela ameriške nizananke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nizananke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mam, 1. sezona, 15. del ameriške nizananke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 28. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 183. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nizananka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 14. del ameriške humoristične nizananke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 11. del ameriške humoristične nizananke
18.00	E+
20.00	Krimi: Umori na podeželju: Sodni dan, angleški film
22.00	Mrtve priče, 3. sezona, 7. del angleške nizananke
23.05	Samo bedaki in konji, 3. del angleške humoristične nizananke
0.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 61. dela mehiške nad.
9.40	Klon, ponovitev 167. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 32. dela mehiške nad.
11.50	Vrtnarjeva hči, pon. 95. dela mehiške nad.
12.45	Monk, 1. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nizananke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 96. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 33. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 168. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 62. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtak: Seks v mestu, 6. sezona, 14. del ameriške nizananke
22.10	Alias, 2. sezona, 14. del ameriške nizananke
23.05	XXL premiere
23.10	Zahodno krilo, 5. sezona, 13. del ameriške nizananke
0.05	Umor za umor, ameriški film
1.45	24UR, ponovitev
2.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, ciklus starostniki, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	Sprejem novih častnih članov v fundaciji Ana in GT, 2 del, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	ŠKL, solska košarkarska liga, prvič
13.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
13.30	Preverjeno, POP TV, pon
14.30	Dobrotnica leta 2004, pon
16.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Hiše s tradicijo, pon
17.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
17.30	Znani in zanimivi, gost: Vil Resnik, prvič
18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, dr. Janez Rugej, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, sprejem Frankfurt po Frankfurtu, pon
19.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
20.00	To morate vedeti!, Davki, vodi: Ivan Simič, kontaktna oddaja
21.00	A TO JE TOI?, poučno zabavna oddaja z Rezo, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin
0.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
09.30	Tri v vrsto
09.45	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.45	Dvom, 17. del španske telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 15. del bosanske serije
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
14.30	Supernova MTS, ponovitev
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 320. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 18. del španske telenovele
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Carovnije, 9. del italijanske serije
21.00	To sem jaz, resničnostni šov
21.15	Dobri Will Hunting, ameriška drama, 1997
23.20	To sem jaz, resničnostni šov
00.35	TV prodaja

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Praznični jutranji program
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo dr. Jozef Smej
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sakralna glasba
10.00	Radijska oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.25	Napoved popoldanskega programa
12.30	Prenos sv. mase iz Ljubljanske stolnice ob 10. obletnici oddajanja Radia Ognjišče
14.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Misjonska akcija za otroke
10.00	Prenos 10. gala koncerta iz Gallusove dvorane Cankarjevega doma v Ljubljani ob 10. obletnici oddajanja Radia Ognjišče
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Graditelji
24.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
00.30	Sobota ob 21.15

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luc v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in senca
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Zalozba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Džaska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Mirna Bosna

Povsem nepomembno bo, kdo bo na koncu osvojil laskavi naslov evropskega nogometnega klubskega prvaka. Scenarij za izbiro najboljšega je že napisan, v njem pa ima glavno vlogo samo eden: Ronaldinho. Nasmejeni Brazilec je v soboto dokazal, da je na svetu samo en čarovnik in da lahko Zidane počasi zapre trgovino. Enako velja za Figa, da o drugih "galacticosih" niti ne govorimo.

To, kar počne nogometaš Barcelone, meji na genialnost in je veliko več od mojstrstva, kakršnega smo bili vajeni pri drugih veličinah. Ronaldinho ima dotik poslanega, njegove žoge pa so čisti navdih, ki ne mine vseh devetdeset minut. Klanjajo se mu celo nasprotniki, ki čutijo njegovo otroško igrivost. Končno smo dobili novega Maradono, igralca, ki vrača tej igri veselje in magijo, brez katere nogomet ne more obstati. Ne bom trdil, da bi bila Barcelona brez njega slabša, saj bi s tem izpadel neresen, toda ne morem se otresti občutka, da so njegovi soigralci pod nekakšnim urokom, ki ga izžareva ta fantast. Skoraj nemo goče je namreč, da bi vsi igrali tehnično tako dovršeno in navdahnjeno skozi vseh devetdeset minut. Šibkega člana preprosto ni, pa če ga še tako iščemo. Barcelona igra nogomet, ki meji na cirkus, kakršnega že dolgo nismo videli. Ne pomnim, kdaj sem nazadnje gledal tako uigrano moštvo, s tako napadalno usmerjeno igro. Morda jih je bilo v devetdesetih nekaj, ki so igrali tako organizirano, toda nihče s toliko duha. Slednjega pa manjka drugje. Zato so na sceni nizkotni prijemi, ki so krojili šport v minulih dneh in tednih. Tako smo lahko videli, kdo vse se skriva pod dresi moštev NBA. Malo močnejši prekršek je bil dovolj, da se je v Detroitu razdivjala pravcata mala vojna med

igralci Indiane in domačimi navijači. Legendarni naskok na navijača, ki ga je pred leti uprizoril nogometaš Manchesterja Eric Cantona, je pravi mačji kašelj proti tistemu, kar so izvedli Ron Artest in njegovi pajdaši. Navijači so pobrali nekaj resnih udarcev, in če ne bi bilo soigralcev, ki so se postavili v vlogo "modrih čelad", bi se lahko vse skupaj končalo tudi tragično. Liga se je odločila za dokaj mile kazni, saj je bil le eden od pretepačev suspendiran do konca sezone, vsi drugi pa se bodo do končnice že vrnili. Da ima ameriška demokracija dva obraza, smo že navajeni, toda to je že malo preveč. Zavarovanje lastnih interesov je še enkrat poteptalo moralno etične pravice in na koncu bodo spet zmagali negativci.

Zavarovanje lastnih interesov je še enkrat poteptalo moralno etične pravice in na koncu bodo spet zmagali negativci. Ko se bo Artest vrnil na parket, bo imel nad glavo sij božanstva, saj se je obnašal kot pravi uličar, kar navijači NBA še posebej cenijo.

ci. Ko se bo Artest vrnil na parket, bo imel nad glavo sij božanstva, saj se je obnašal kot pravi uličar, kar navijači NBA še posebej cenijo. Vsi vemo, kakšno karizmo si je s svojim obnašanjem pridobil Rodman, da o celotnem moštvu Detroitu iz osemdesetih sploh ne govorimo. Pozitivci počasi izgubljajo sapo in Grant Hill že dolgo ni zgled črnski mladini. Toda vse to so težave, s katerimi se bodo morali spopasti sami Američa-

ni; dejstvo je namreč, da bi bile v Evropi kazni veliko hujše, čeprav tudi to ni več nujno.

Primer Milana Gurovića, ki nosi tatu vojnega zločinca Draže Mihailovića, se je dodatno zapletel. Kot sem napovedal, se je vodstvo jadranske lige odločilo za kompromisno rešitev, s katero varuje igralca in posledično tudi svoje podjetje. Predlog, naj bi Gurović na Hrvaškem in v Bosni igral s posebnim obližem, ki bi prekrival del telesa, na katerem je sporna tetovaža, je precej nenavaden, če vemo, da gre tudi za ideološko pripadnost tega igralca. Če si bo nadel obliž, verjetno ne bo nič manjši fašist, kot je bil prej, zato sem glede tega v rahlih dvomih. Tudi če ga spustijo na Hrvaško, težko verjamem, da bo

igral, saj ga po vsem tem verjetno ne bodo pustili na miru. Navsezadnje gre za čustva ljudi, ki so veliko pretrpeli in so razumljivo razsrjeni. Najbolje bi bilo, da Milana lepo pustijo doma in mirna Bosna.

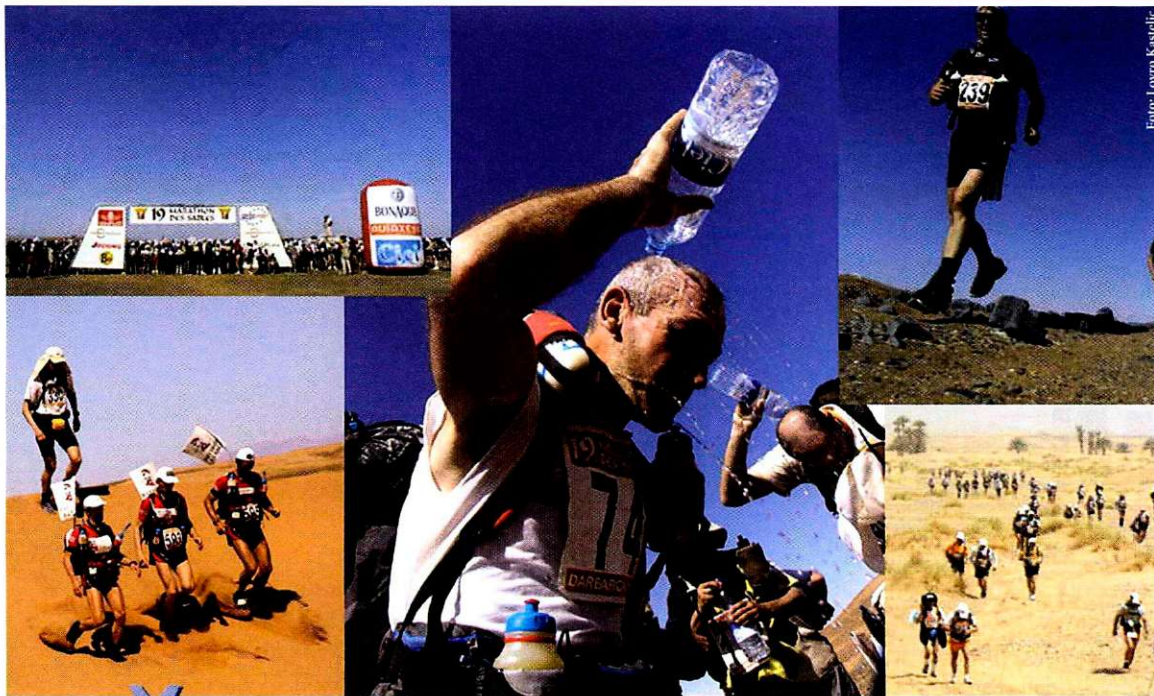

Foto: Lavro Kostelic

Skupni zmagovalec te "nore" preizkušnje človeške vzdržljivosti, ki se je udeležilo več kot 600 tekačev in tekačev, je bil letos Maročan Mohammed Ahansal. Njegov mlajši brat je zasedel drugo mesto.

Najrazličnejše meje nam vse prevečkrat grenijo in otežujejo življenje. Najtežavnejše ovire vestno oddaljujemo in s tem raztezamo svet, ki kmalu postane preobsežen. Zato kar težko dojemamo, da je na primer Afrika le tri države stran in da je pomen besed velikost, pomembnost, moč pravzaprav relativen ... Tudi v športu.

Čar puščavskega pekla

Če želimo odpraviti meje oziroma mejnike, jih moramo torej relativizirati. Stvari, ki nam niso povsem jasne, si moramo pogledati pobliže ... Odpotujmo v neznano in preverimo (športne) razsežnosti drugačne kulture, religije, pokrajine. Z vsakim nadaljnjim korakom namreč odstinamo pajčevino, ki nas je navidezno omrežila in nas omeji. In slednjic mimo nas prihrumijo Peterhanslov in Matsuokin Mitsubishi ter Schlessersjev Ford, ki so na letošnjem reliju Pariz—Dakar osvojili prva tri mesta v skupni razvrstitvi. Tudi ta čas poskodovani (polomljena rebra z dirke po emiratih) Miran Stanovnik tedaj s 15. mestom nikakor ni bil za odmet.

Algecires

Tretja etapa, ki se je začela v španskem Castellonu, je bila dolga 831 km. T. i. ogrevanje pred puščavskim pekлом je bilo v športnem smislu malce nenavadno, saj so tudi najhitrejši počakali najpočasnejše. Andaluzijsko pristanišče Algecires nedaleč od Gibraltarja je namreč za vsakogar izhodiščna točka proti Maroku in Afriki. Za okoli 25 evrov je mogoče pripluti s trajektom na drugo stran Sredozemlja – v špansko enklavo Ceuto ali pa maroški Tanger. V oddaljenosti so se že

izrisovali prvi obrisi afriške celine, občutki pa so bili malodane mistični. Ne vemo, koliko evrov je za prevoz sicer odštela bencinska karavana in kakšni občutki so jo prevevali, a enournu plutje do Tangerja, kjer se je končala tretja etapa, je minila, kot bi mignil.

Tanger

Maroko je kraljevina, ki ji vlada Mohamed VI. in je sele na polovici demografskega prehoda. Njihov naravni prirast je kar 20-krat večji od našega, kar 70 odstotkov prebivalstva pa še ni preseglo 30 let. 30 milijonov vsega prebivalstva napoveduje torej demografsko eksplozijo. Sicer pa je treba razlikovati Maroko med gornjim in spodnjim, sredozemskim in sahar-skim oziroma severom in jugom. Gre za preplet različnih kultur – na eni strani skrajno komercialno usmerjenega in agresivnega arabskega življa v priobalnem predelu in na drugi strani umirjenega berberskega in tuareškega, ki se je s svojo sproščenostjo odlično prilagodil težavnim razmeram goratega Atlasa in puščavske Sahare. Sprememba družbene-

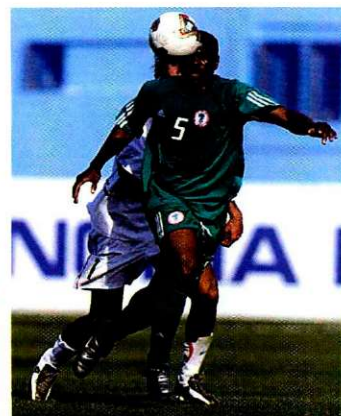
ga sistema in navad pa nikakor ni premetila karavane Pariz—Dakar. Medtem ko so se nekateri Maročani ukvarjali s tem, kako prelisčiti obmejne organe in čim prej emigrirati v obljubljeni EU (letno prebegne približno 50.000 Maročanov), so se vozniki nemudoma prelevili v mehanike in stratege. Nekaj radovednežev je sicer spremljalo sleherni njihov gib, večino pa so posedli v najbližje lokale na obali, od koder so ob srebanju metinega čaja in kave spremljali nogomet.

Al Džazira Sport

Maročani so zaljubljeni v (predvsem španski) nogomet. Moški del je razdeljen na navijače katalonske Barce in kraljevega Reala. Arabska

Maroška mladina vsak prosti trenutek izkoristi za nogometno ali pa kakršno koli drugo družabno igro. V tem smislu bodo zagotovo preživeli polnejše otroštvo kot naši mladoletniki, ki vse pogosteje pozabljajo na igro in zatorej prehitro odrasčajo.

Jawad Zairi: nemara ta čas najpopularnejši in najperspektivnejši maroški nogometni igralec. Zagotovo pa igralec, čigar majico z njegovim priimkom nosijo številni mladi nadobudneži.

1994, ki je bilo v ZDA. Kot pravijo, gre od tedaj le še na slabše. "Evropsko življenje in denar jih uničujeta. Ko se jim namreč uspe prebiti v eno izmed močnejših evropskih lig, postanejo sužnji pridobljenega denarja. Pozabijo na domovino in islam. Zanimajo jih le še dragi avtomobili, ženske, obleka in zapravljanje!" Izguba identitete pa povzroči tudi stagnacijo in posledično nazadovanje. 10. oktobra je Maroko v kvalifikacijah za naslednje SP, ki bo leta 2006 v Nemčiji, samo remiziral (1:1) z Gvinejo. Najmlajši pa se prav nič ne zmenijo za mrgodenje starejših in jim je "žoga" daleč pred vsem. Od jutra do večera nabijajo usnje in upajo, da bodo nekoč šli po stopinjah Noureddina Naybeta (Tottenham), Youssefa Mokhtarija (Cottbus), Youssefa Safrija (Norwich), Jawada Zairija (Sochaux), Marouaneja Chamkha (Bordeaux) ali Youssoufa Hadjia (Bastia). To so namreč ime na in priimki njihovih nogometnih ljubljencev, ki z rdečimi črkami najpogosteje kričijo iz zeleno obarvanih reprezentančnih majic. V državi, kjer je kar 40-odstotna brezposelnost, je lahko tudi šport okno v svet in možnost za boljši življenjski standard.

Šport – okno v svet

Nogomet je torej tudi v Maroku šport številka ena. Nogometno igro lahko opazujemo vsopovsod; na raz-

Del steze, po kateri so se vozili najdržnejši vozniki na svetu.

lično rodovitnih travnikov, plažah, urejenih in neurejenih igriščih, nad 2000 m nadmorske višine, pogosto tudi na cestniščih. Žoga je očitno takšen magnet, da se ji ni uspelo odlepiti od skupnice pastirjev, ki so se z njo poigravali na odstavnem pasu hitre ceste, ki je prečkala 2031 m visok prelaz Tizi n'Tichka. Šport lahko torej predstavlja tudi pozabo pred nadlogami jutrišnjega dne – ne glede na okoliščine. Žoga, ki je del zabave, pa bo zagotovo omogočila dostojno življenje Yassinu Idbihiju. Le-ta je do svojega 15. leta brcal nogometno žogo po Tangerju; potem so ga povsem po naključju povabili v košarkarski kamp v Nemčijo. "Dejali so mi: 'Visok si, želimo te.' In privolil sem v povabilo!" Brez staršev je odpotoval v Nemčijo, kjer je obiskoval srednjo šolo in igral za Rhöndorf (zadnja sezona: 13,9 točke, 6 skokov, 60-odstotni met iz igre). Po priporočilu trenerja je zamenjal nemško okolje, ki ga je prerasel, in zdaj igra za ameriški kolidž University of Buffalo. Yassin Idbihi (205 cm, 107 kg) je največji maroški košarkarski up: "Moj naslednji cilj je NBA!" Košarka v

Maroku sicer ni posebno priljubljena. Na zadnjem afriškem prvenstvu so bili Maročani šele osmi, državni prvak pa je postal FUS Rabat.

Princ

V številnih turističnih priročnikih o Maroku je zapisano, da so Maročani, izjemno športen narod, odlični v golfu in kolesarstvu. Nacionalna in najuspešnejša športna panoga je atletika. Vendar to nikakor ni šport revnih. Najboljši vadbeni centri so izključno v največjih mestih, kjer se izobraževanje, medicina in tehnologija z roko v roki vključujejo v šport. Hicham El Guerrouj, doma iz polmilijonske Oujde in dvakratni olimpijski zmagovalec iz Aten, je daleč najbolj priljubljen maroški športnik. Zdi, da se iz velikih plakatov smehlja le on. Je kraljev prijatelj in ima vzdevek Princ. Je izjemno spoštovan tudi zunaj maroških meja. Poleg njega pa so v zadnjem de-

setletju z maroško zastavo večkrat odtekli častni krog tudi tekačici Bidouanejeva in Benhassijeja (v Atenah je za drobec prehitela Čeplakovo) ter slavni tekači Aouita, Skah, Boutayeb, Boulami, Hissou. Maroški tekač je torej izjemno cenjena in spoštovana tekaška znamka.

Erg Chebbi

A ko se naravna upre, voda dokončno usahne, veter pa še zadnjič odtegne in zlahka posrka človeški odmev ... tedaj nastopijo puščavske razmere. Erg Chebbi, najpopolnejša peščena sipina, pa le tiho odzdravlja in se nasmiha najrazličnejšim karavanam. Med drugim športnim, ki očitno ne poznajo vzdržljivostnih meja. Že peta etapa relija Pariz—Dakar se je namreč namenila v ta konec sveta – iz El Rachidie v Ouarzazate. 575 km dolga etapa je šla mimo Chebbija in se potem v žaru boja porazgubila med peščeni valovi. Na eni strani je bilo opaziti pomanjkanje življenjsko najpomembnejše vode, na drugi pa benčina. Nomadi so le začudeno gledali in si mislili svoje. Njihova kamela lahko v najsušnejšem obdobju zdrži tudi do enega meseca brez goriva – vode. Le 4 mesece zatem pa so tod mimo pritekli še najvztrajnejši tekači. Od 10. do 17. aprila namreč poteka Marathon des Sables – najtežji, najnapornejši in najdaljši (238 km, 6 etap) maraton na svetu. Lovro Kastelic

na kratko

"REŠITELJ" BAYERNA

Perujskemu nogometnemu napadalcu nemškega Bayerna Paulu Guerreru je, potem ko je v enem tednu dosegel pet golov, skaterim je Bayern povečini reševal iz hudih škripcev, vodstvo kluba ponudilo dolgoročno pogodbo. Komaj 20-letni napadalec je zadnje fantastično pred-

stavo prikazal na tekmi z Bochumom, ko je v končnici tekme vstopil v igro in z dvema doseženima zadetkoma otroval preobratu in zmagi Bayernu s 3:1. Vodilni možje Bayern in privrženci kluba so navdušeni nad strelskimi sposobnostmi Južnoameričana, Guerrero, ki ima pogodbo z klubom do poletja leta 2006, pa pravi: "Igram v napadu, naloga napadalcev pa je dosegati gole."

HOLYFIELD SUSPENDIRAN

Posebna newyorška športna komisija je 42-letnemu boksarju Evanderju Holyfieldu po hudem zadnjem porazu z Larryjem Donaldom prepovedala vrnitev v boksarski ring. Nekdanji svetovni prvak

v težki kategoriji je namreč dobil le dva od zadnjih devetih obračunov, zaradi česar je športna komisija zaskrbljena zaradi njegovega zdravstvenega stanja. Holyfield je v zadnjem obračunu sicer zdržal vseh 12 rund, vendar mu je nasprotnika uspelo zadeti le 78-krat. Za primerjavo: njegovemu nasprotniku je to uspelo kar 260-krat. Holyfield lahko zdaj prepoved izniči le s pomočjo izrecnega zdravniškega dovoljenja.

RUTENKA IN PEREZ NAJBOLJŠA STRELCA

Potem ko so Celjani z zmago nad španskim Portlandom San Antoniom le še potrdili zanesljivo uvrstitev v osmino finala lige prvakov, sta znana že tudi najboljša strelca prvega de-

Sergej Rutenka

la omenjene lige. To sta celjski bombardier Sergej Rutenka in madžarski Kubanec Carlos Enrique Perez. Zunanja igralca Celja Pivovarne Laško in madžarskega Fotexa iz Veszprema sta na šestih tekmah dosegla vsak po 52 zadetkov.

Paul Guerrero – nova zvezda na nogometnem obzorju

Sedaj "napada" Busha.

Udarni raper Eminem s svojo provokacijo obvlada glasbeno sceno. Z ritmi in besedilom ustvarja parodijo na svet. V tem času še posebej udriha po ameriškem predsedniku Bushu.

Avtasajder

Eminem se je rodil v Detroitu, kjer je imel samo mamo, očeta ni nikoli poznal. V šoli je bil nekakšen najšibkejši član, črna koza oziroma avt-

sjader. Z mamo nista imela veliko denarja, ker se njej niti ni ljubilo poprijeti za delo, poleg tega pa ga je grdo zanemarjala. Sprva ga to seveda ni motilo, saj je bil vse do 13. leta dokaj otročji kot vsi ljudje. Po 13. rojstnem dnevu pa je začel drugače gledati na stvari. To je bila prelomnica, saj je iz majhnega prestrašenega dečka nekoč začel odraščati in začeti skrbeti sam zase. V Ameriki so na ulicah priljubljeni Talk-Rapi, na katerih se drug proti drugem pomerita dva raperja. Cilj je, da nasprotnika čim bolj oblatiš, seveda v verzih, ki se jih sproti zmišljuješ. Glede na to, da Eminem v šoli ni slovel po svoji bistrosti, je pri tem neverjetno izstopal, saj mu drugi niso segli niti do kolen. Takrat ga je opazil Dr. Dre, ga popeljal v svet rapa in iz njega naredil zvezdo, kakršna je danes. Toda Eminem je imel vseskozi probleme s policijo, ker so pri njem zasegli travo, gobice ... Ustvarja različne mahinacije. Menda je zanj najpomembnejše to, da mati izgine iz njegovega življenja.

Roganje Bushu

Njegov zadnji album z naslovom Encore je že pred izidom dvignil ogromno prahu ter povzročil vroče debate. Videospot pesmi Mosh se je namreč pojavil na spletnem na-

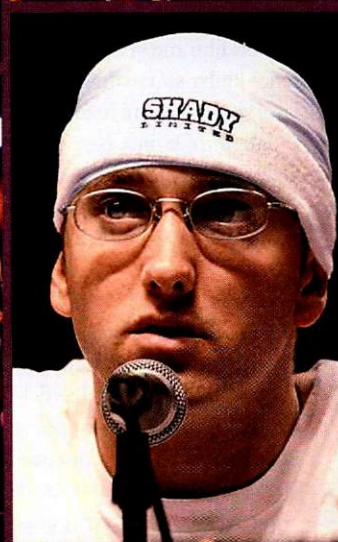
Pronicljivi raper

Eminem - raper brez dlake na jeziku

Nekoč deček brez prihodnosti, sedaj poje vsemu svetu.

slovu www.gnn.tv (Guerrilla News Network). Gre za pravo antibushevsko himno, ki udriha po ameriškem predsedniku Bushu kot še nobena doslej. "Morda bom s svojimi besedami dosegel Al Kaido/naj predsednik odgovarja za anarhijo/naj si natakne kalašnikovko in bojuje svojo vojno/naj s tem naredi vtis na očeta/... dovolj je bilo krvi za nafto!" poje Eminem. Videospot je animiran, Eminem si je Busha privoščil tudi s karikiranjem številnih njegovih spdrsrljajev, med drugim tistega, v katerem je bral narobe obrnjeno knjigo. Kontroverzni pevec je v nekem intervjuju dejal, da "so iz Busha naredili nekakšnega heroja, ki pa le po-

silja vojake v smrt brez razloga". "Okrog teka kot pes, ki lovi svoj lastni rep, tam pa umirajo mladi ljudje, otroci, ki bi morali imeti še vso prihodnost pred seboj. In zakaj? Zdi se kot Vietnam 2," je bil kritičen slavni pevec. Videospot režiserja Iana Inabe, ki se je prav primerno pojavil tik pred ameriškimi volitvami, je pravi petminutni politični dinamit in bo gotovo dosegel doberšen del tistih, ki morda še niso videli Moorovega dokumentarca. Bush je pred štirimi leti zmagal s 537 glasovi prednosti, nato pa je novinar Greg Palast razkril, da so iz floridskih volilnih registrov potihem zbrisali več tisoč imen večinoma manjšinskih volilcev, ki bi gotovo obrnili tok zgodovine. V ZDA je 55 milijonov volilcev v starostni skupini med 18 in 35 let, kar je dobra tretjina vse volilne baze, in prav te je v predvolilnem času nagovarjal Eminem. Še pred dvema letoma si nobena založba ne bi upala izdati plošče s takšno pesmijo, pred letom dni ne bi prišel niti na TV. Res zanimivo, da ga je danes slišati po vsem svetu.

V svoji zadnji najbolj predvajani pesmi in videospotu z naslovom Just Lose It pa se dela norca iz pevc Michaela Jacksona, ga oponaša in "izgubi" celo njegov nos ...

Barbara Kavtčnik

De La Soul – The Grind Date

Potem ko je črnski kulturni hip-hop trojec De La Soul izpolnil obveznosti do svoje stare založbe in kar zapovrstvo izdajal bolj ali manj nezanimive plošče (spomnimo se samo obeh izdaj v seriji Art Official Intelligence), je končno spet izšla plošča, vredna njihovega legendarnega žanrskega ustvarjanja in slave. The Grind Date je po letu 1996 in projektu Stakes Is High končno ena doslednejših in koherentnih izdaj. Provokativna besedila in zvok, s katerim so se De La Soul znova povzpeli na sebi dostojno raven, se spretno izogibajo tako pretiranemu mainstreamu kot tudi undergroundu. Petnajst let po prvencu De La Soul dokazujejo, da držijo glasbene niti še vedno trdno v svojih rokah. Gostje na plošči so: Sean Paul, Spike Lee, Ghostface Killah, Common, MF Doom in Carl Thomas.

Vroča Severina

Potem ko se je na medmrežju pojavil vroči posnetek iz intimnega življenja hrvaške pevke Severine, si ga bodo, kot kaže, zdaj lahko ogledali tudi nekateri hrvaški sodniki. Severina je namreč na zadnji razpravi v tožbi, v kateri od hrvaške inter-

netne strani www.index.hr zahteva odškodnino, ker je objavila njen sporni posnetek, predlagala, naj si sporni posnetek ogledajo tudi sodniki. Posnetek naj bi namreč dokazoval, da je njeno avtorsko delo, s čimer naj bi omenjena internetna stran kršila njene avtorske pravice.

Sicer pa bo Severina te dni prvič po objavi spornega posnetka znova nastopila v Sloveniji. Koncert, na katerem bo nastopila skupaj s hrvaškim pevcem Petrom Grašom, bo v soboto, 27. novembra, ob 21. uri v Športni dvorani na Bledu. Organizator koncerta Alianta, d. o. o., obljublja nepozaben večer.

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

horoskop

Strelec (22. november – 20. december)

Med prijatelji je izredno dobro živeti, posebno če sprejemajo vaša mnenja in čutenja. Ves teden bo izjemno zanimiv in poln doživetij. Romantičnega razpoloženja pa tudi silovitih preobratov vam ne bo manjkalo, če imate stalno zvezo.

Kozorog (21. december – 19. januar)

V vaše življenje se bo uvrstila nova oseba in morali se boste navaditi. Prilagajati se ni vedno lahko, vendar bodite pripravljeni na kompromisne rešitve. Bolje je ostati skupaj in delati za skupen cilj, kakor spet začeti na novo.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Srečali boste nekaj ljudi, ki jih niste videli že lep čas. Z nekaterimi imate še nekaj neporavnanih računov, zato se pripravite na ne prav lahek pogovor. Sicer pa se bo vse dobro končalo. Uživate srečen razplet dogodkov.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Izbira je vaša. Predvsem morate dobro premisliti. Denarno vam bo slo kot po maslu. Obogateli sicer ne boste, si boste pa znatno opomogli. Nekoliko boste imeli opraviti z zavistjo, vendar ne dolgo, ker se bo pomirila.

Oven (21. marec – 20. april)

V ponedeljek boste imeli resno nalogo. Kaj je vaša skrivnost? Bolje bi bilo, če je ne bi imeli. Za konec tedna se potrudite biti bolj spoštljivi do svojih najbližjih in zlasti možje ne zapostavljajte svojih žena.

Bik (21. april – 21. maj)

Malo se poigravate z mislijo, da bi si privoščili avanturo. Če ne gre drugače, seštejte pluse in minuse, pa boste videli, da se vam ne splača. V četrtek boste prizemljeni doma, ker boste imeli veliko dela. Konec tedna bo lep in brezskrben.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Saj veste, kako je lepo biti ob boku nekemu in se bojevati za isti cilj. Potrudite se, da bo tako tudi naprej. Dinamika odnosov bo taka, kot ste jo pričakovali. Veste, kaj morate storiti, zato se nikar ne obotavljajte, ampak storite, kar je treba.

Rak (22. junij – 21. julij)

Vaša energija bo na samem vrhuncu v ponedeljek. Površinsko boste zaznavali vse očitke, ki jih boste deležni. V četrtek in petek raje ostanite doma, ker pri svojih opravkih ne boste imeli veliko sreče. Dolžnosti vas bodo že počakale.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Pred kratkim se je v vaš svet spet naselila romantika. Ne mislite pa, da je romantika samo lepa, včasih je tudi divja in viharna. Za dolgčas ta teden gotovo ne bo prostora in časa tudi ne. Prijatelji vas bodo veseli in družina tudi.

Devica (22. avgust – 21. september)

Nekateri ljudje se ne morejo prilagoditi vaši hitrosti razmišljanja, zato bodite prilagodljivi. Uresničili boste svoje sanje, ampak le v primeru, če se boste poskušali razumeti z vsemi, ki vam pridejo na pot, in včasih bili nepopustljivi.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

V tem tednu vas bodo privlačile nove stvari, ki so se pojavile na trgovinskih policah, vendar morate vedeti, da je bolje, če ne zapravljate težko zasluženega denarja. Spominjali se boste zalostnih trenutkov prejšnjega leta, vendar ne obupajte.

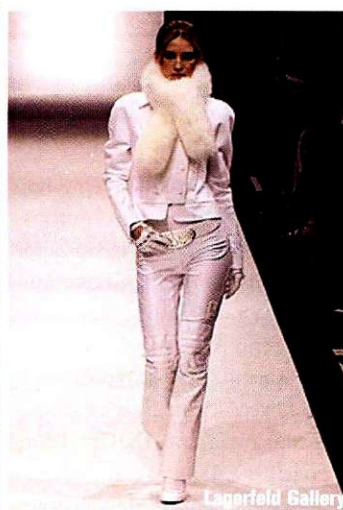
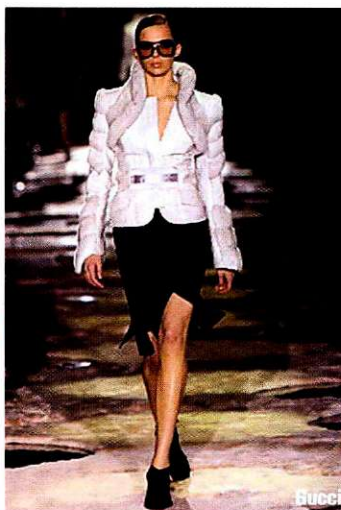

Škorpjon (23. oktober – 21. november)

Ponavadi niste med tistimi, ki jih večinsko mnenje potegne za sabo, tokrat pa vam bo grozilo prav to. Če vas bo nekoliko zaneslo, boste zadevo še lahko popravili, sicer pa se boste morali domisliti česa učinkovitejšega.

Nizke temperature, sneg in veter postanejo nepomembni v krzneni jakni in topli zimski kapi. Krzno, predvsem umetno, je obvezen letošnji modni dodatek. Modnih plaščev in jaken ne bo več toliko.

Pri izbiri prevladujejo krzneni ovratniki, ki prosto padajo čez ramo, jih zavežemo kot šal ali nosimo kot ogrinjalo, spet z modno broško. Kratko in zabavno sta atributa letošnjih krznenih modelov. Glede na to, da letošnje modne jakne segajo le do pasu, svojo kratkost nadomestijo z veliko izbiro barv in oblik. Običajno smo krzno povezovali z določenimi starostnimi skupinami, nosile so ga večinoma ženske srednje in starejše generacije, ki so pozimi namesto prijetne dišave širile težak vonj naftalina, pa z do potankosti popolno izdelavo in temnimi barvami, večinoma rjavo in črno. Letošnje kolekcije bodo zagotovo spremenile takšno stališče, saj v tekmi s časom pa tudi zaradi moral-

V objemu krzna

no spornega pravega krzna le-to doživlja transformacije v tehnološkem pogledu, zaradi česar je prilagojeno mlajši generaciji. Zato so dolge krznenе jakne letošnjo sezono prepovedane! In ne pozabite – ekološko krzno, nekoč s prezirom imenovano umetno, lahko popolnoma zame-

nja toplino in blišč pravega krzna. Nekaj novega lahko naredimo tudi s staro navadno jakno. Okrasimo jo s trendovskim detajlom in jo tako spremenimo v moden oblačilni predmet. Takoj se bomo počutile boljše in naša samozavest bo znova zažarela. Dodatke lahko uporabimo na

predlanskoletni dolceviti, robu kapuce, okrasimo pa lahko pas, torbico, šal. Kombinirajte različne sloge in bodite izvirni. Takšna kombinacija je vedno izvirna in zanimiva. S krznom so obrobene tudi torbice, škornji in celo večerni čevlji. Roke si bomo grele v krznenem muflu. Tradicija prepletanja modernizma s sledovi tako imenovanega vojaškega sloga je samo ena od smernic letošnjih modnih kap, ki se najbolj podajo k modni krzneni jakni. Preproste in praktične za nošenje so nepogrešljiv modni dodatek letošnje zimske sezone.

Da ne bomo videti kot stare dame, upoštevajmo naslednje: krzno mora biti pisano, malo zdrzano, bleščečo dlako je treba nositi lahkotno, h kavbojkam, kratkim krilom in oblekam iz druge roke. In ne pozabimo na ljubezen do živali in spoštovanje njihove pravice do življenja. Zato pravemu krznu recimo ne!

Z VAMI PREVLJAMO SVETLO
 Z VAMI PRUŽIGAMO TIVOLJE
50 let
Štajerski val
 1971-2021
 RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
 ASKERČEV TRG 21, 3200 ŠMARJE PRI JELŠAH
 UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
 WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

Monika Maljevič

Jeffrey Chow

včeraj, danes, jutri...

- **22. 11. 1808** se je rodil "oče turizma" Anglež Thomas Cook. Leta 1845 je ustanovil prvo turistično agencijo na svetu.
- **22. 11. 1879** se je v Jastrebcih rodil slovenski društveni delavec Vincent Cainkar. V ZDA se je priselil leta 1904. Skoraj 30 let je bil poklicni predsednik Slovenske narodne podporne jednote, največje dobrodelne organizacije Slovencev v ZDA.
- **22. 11. 1890** se je rodil francoski general in politik Charles de Gaulle. Nekoč mu je neki poslanec dejal: "Moj general, Francija misli, da ...". Predsednik de Gaulle ga je suho ustavil: "Kadar hočem vedeti, kaj misli Francija, vprašam sebe."
- **22. 11. 1990** je slovenska skupščina sprejela zakon o razpisu referendumu za osamosvojitve Slovenije. Referendum so izvedli 23. decembra leta 1990.
- **23. 11. 1890** je dobil Luksemburg svojo vladarsko dinastijo. Zgodovina države sicer sega v leto 963, vendar je bil priznan kot neodvisna država "sele" leta 1867.
- **23. 11. 1964** so vatikanski osrednji uradi nehali uporabljati latinščino kot edino sredstvo komuniciranja.
- **24. 11. 1808** se je rodil francoski novinar in pisatelj Alphonse Karr. Med nekim pogovorom je slišal, da je nekdo zaslužil v enem letu milijon. "Kje pa ga je vzel," se je začudil pisatelj. "No, zaslužil ga je," so mu pojasnili. "Dajte no, dajte. V enem letu preprosto ni mogoče zaslužiti milijona, lahko ga samo vzameš." Podobnost s slovenskimi tajkuni ni naključna.
- **24. 11. 1864** se je rodil francoski slikar Henri de Toulouse-Lautrec.
- **24. 11. 1943** je bil ubit slovenski pesnik France Balantič. Zaradi njegove nazorske opredelitve ga oblast do demokratizacije Slovenije ni priznavala.
- **25. 11. 1783** je v osamosvojitveni vojni proti Britancem ameriška vojska vkorakala v New York.
- **26. 11. 1800** se je na Slomu pri Ponikvi rodil pesnik, pisatelj in mariborski škof Anton Martin Slomšek.
- **26. 11. 1868** se je v Bočni rodil organizator planinstva Fran Tomišek.
- **27. 11. 1095** je papež Urban II. pozval na prvo križarsko vojno.
- **28. 11. 1820** se je rodil soustanovitelj "znanstvenega socializma" Fridrich Engels. Avstrijske Slované (v oklepaju je navedel Čehe, Slovake, Hrvate in Slovence) je razglasil za "odpadna ljudstva", ker se v revoluciji leto prej niso odrezali tako, kot bi se po njegovem mnenju morali.
- **28. 11. 1907** se je rodil italijanski postelj Alberto Moravia, vodilni predstavnik psihološkega realizma.

pogled nazaj

(od 22. 11. do 29. 11.)

Baron Žiga Zois

Slovenski prosvetljenec, gospodarstvenik, naravoslovec, pesnik, kritik, prevajalec in mecen slovenske književnosti Žiga (Sigismundus) Zois, baron Edelsteinski se je rodil **23. novembra 1747** v Trstu. Medtem ko je znano njegovo mentorsko in mecensko delo, je manj znana njegova gospodarska dejavnost.

Bil je sin bogatega trgovca, posestnika in barona. Od očeta je kupil železarno v Mislinji, nato dobil v dar donosno javorjniško železarno in kupil Plavž na Jesenicah ter obrat v Mojstrani, a je oba kmalu prodal. Izumil je puhalnik za plavž in predlagal več tehničnih izboljšav v graverstvu, puškarstvu, zvonarstvu, steklarstvu, keramiki. Leta 1791 je dal zgraditi plavž v Bohinjski Bistrici. Gorenjske fužine so kljub prizadevanjem za posodobitev poslovale z izgubo. Zois se je začel zadolževati pri bankah in izdajati menice. V času Ilirskih provinc je nazadovanje pospešila še francoska oblast s celinsko zaporo ter rednimi in izrednimi davki. Pred smrtjo je bil prisiljen iskati kupce za propadajoče metalurške obrate in drugo premoženje.

Slovenski reformator

Tudi Slovenci smo imeli svetovno odmevna verskega in družbenega reformatorja. To je bil Andrej Bernard Smolnikar. Največ je deloval v ZDA. **28. novembra 1836** se je izkrcal v Bostonu.

Bil je prepričan, da je papež ovira za združitev vseh kristjanov. Že leta 1838 je zagrozil, da bo iz krščanskega občestva izobčil papeža, vladarje in škofove, ki ne bodo sledili njegovim naukom. Zavzemal se je za odpravo celibata, socialistično družbo, mirno sožitje med narodi, žensko enakopravnost, za združitev krščanskih verskih ločin in bogoslužje v narodnih jezikih.

Na podlagi vizij, letnice Dantejevega rojstva, Biblije in nekega podatka v Dantejevih Vicah je izračunal, da je prav on kot Slovenec in Kamničan izbran za božjega odposlanca. Do smrti je živel v različnih mestih ZDA. V več krajih je po zgledu Roberta Owna s pomočjo darežljivih dobrotnikov osnoval več utopičnih naselbin, ki pa so vse razen zadnje propadle.

Izstopil je iz uradne Katoliške cerkve in se začel srečevati z voditelji mormonov, kvekerjev in adventistov ter z raznimi socialnimi reformatorji. Ves čas se je otepal z revš-

čino, saj je vse, kar je zaslužil ali naberačil, dal za svoje publikacije in kolonije.

Sodišče za zaščito države

Italijanski fašistični režim je **25. novembra 1926** ustanovil posebno sodišče za zaščito države, ki je delovalo do leta 1943.

Na 978 procesih je sodišče sodilo 5.619 političnim obtožencem in jih 4.596 tudi obsodilo. Izreklo je 47 smrtnih kazni, od tega 36 Slovencev in Hrvatov. 26 kazni so tudi izvršili. Štiri ljube so spremenili v dosmrtno ječo, 6 ljudi je bilo obsojenih na smrt v odsotnosti, trije so naredili samomor med preiskovalnim postopkom, trije pa so zblazneli.

Prvi proces proti Slovincem je bil 25. junija 1927, zadnji pa 20. julija 1943. Med drugo svetovno vojno je sodilo

sodišče Slovincem predvsem zaradi pripadnosti NOB, defetizma in propagande.

Nemci niso imeli posebnih sodišč. Nacistični voditelji so zahtevali od rednih sodišč, da ob vsaki priložnosti obsodijo na težke kazni tiste, ki so jih šteli za "škodljive nemškemu narodu". To so bili pripadniki raznih manjšin in verskih ločin, nasprotniki obveznega dela. Aprila leta 1942 se je Hitler celo razglasil za vrhovnega sodnika.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Slovenecem so se zjasnila obzorja

Dolgo smo čakali in dočakali. Zrušili smo skoraj 60-letno tiranijo revolucionarjev in njihovih potomcev. Poskrbeli bomo, da se nikoli več ne vrnejo na oblast, saj so materialno in duhovno pohabili slovenski narod. Sprejemali so protiljudske zakone, mi pa smo jih s pomočjo tedanje opozicije z referendummi razveljavljali. V minulih dveh letih je bilo šest referendumov, ki smo jih ovrgli kot protiljudske, enega še zadržuje ustavno sodišče, kar ni nič novega, ker so sodniki iz iste skupine kot prejšnja vladavina. Ti referendummi so stali okoli tri milijarde davkoplačevalskega denarja. Upamo, da bo nova vladajoča skupina predlagala državnemu zboru, naj naredi red v sodstvu.

Letošnje leto je bilo bolj deževno in oblačno, vendar so sončni žarki prodrli do src in razuma Slovencev v tolikšni meri, da so se na volitvah pravilno odločili in volili ljudi z moralnimi vrednotami. Na volitvah v evropski parlament je zmaga desnica, saj ima 4 poslance od sedmih. Bilo je neizmerno veselje, saj smo se pridružili največji evropski stranki – Ljudski stranki LPP-ED. Državnozborske volitve 3. oktobra so bile odločilne za poraz dolgoletnih izkoriščevalcev slovenskega naroda in so prinesle zmago desnici.

Ob konstituiranju DZ je bil za predsednika izvoljen France Cukjati, človek z moralnimi vrednotami in širokim strokovnim obzorjem. Pre-

pričani smo, da je tokrat Sloveniji vrnjena duša, kar smo desetletja pogrešali. Slovence je še dodatno razveselila novica, da je bil za ljubljanskega nadškofa in metropolita izvoljen msgr. Alojz Uran, znan po svoji toplini in dobrosrčnosti, ki bo poživil Cerkev.

Veliko dejanje v DZ je pomenila izvolitev Janje za predsednika vlade. Janša je up vseh Slovencev, da bomo od slej imeli pravno državo, ki bo spoštovala slehernega državljanja. Dolgoletni predsednik KPS Milan Kučan je v pogovoru z novinarjem Dela Dejanom Pušenjakom dejal: "Janša je veteran v slovenski politiki, delaven, dober analitik, tudi taktik, človek z ambicijami." (Sobotna priloga Dela 23. 10. 2004). Če predsednik Foruma 21 tako ocenjuje Janšo, lahko mi to oceno le pozlatimo.

Pomembne dogodke enako ocenjuje tudi Demokracija, ki je 11. novembra na naslovni strani prikazala fotografijo rožnih vencev in križev, ki so jih pred nedavnim našli v Kočevskem rogu, odvzeti pa so bili žrtvam pokolov. Skoraj enako fotografijo je tudi na naslovnici tri dni kasneje objavila Družina. To pomeni, da smo si blizu, kar zadeva zgodovino.

Koalicija Slovenija je v predvolilni kampanji postavila na prvo mesto družino, ljubezen do domovine in druge vrednote, ki so potrebne za dostojno človekovo življenje.

Dr. Marko Kos ugotavlja: "Čez sto let bo samo še 100.000 Slovencev!" Ali bomo dovolili, da zlahkno ljudstvo na sončni strani Alp izgine? NE! Vodilni v RS morate poskrbeti za to. Predlagam enega od načinov reševanja tega problema. Mladim družinam z dvema otrokoma bi morali takoj dodeliti solidarnostno stanovanje, družinam s tremi otroki naj država plača polovico stanarine, družinam s štirimi otroki ali več pa naj država omogoči brezplačno bivanje do polnoletnosti otrok. Denar

za takšno rešitev je treba vzeti neupravičenim privilegirancem.

Alojz Senekovič, Maribor

Čez sto let bo samo še 100.000 Slovencev (1)

Rad berem kritične članke dr. Marka Kosa. Že v knjigi Slovenska inteligenca je analiziral zaostajanje Slovenije. V pogovoru za Demokracijo poudarja inovacijsko krizo. Lizbonska strategija EU postavlja inovacije na prvo mesto v boju za konkurenčnost. Slovenija je članica EU in naš komisar naj bi pokrival to pomembno področje razvoja. Bojim se, da nam niti dobra izhodišča ne bodo veliko pomagala. Največ upanja mi daje nova vladna koalicija. Mislim, da so izidi volitev pretrgali dolgo obdobje enoumja. Politične spremembe bodo vplivale tudi na nove impulze v vseh družbenih strukturah. A bodimo realni. Že politične spremembe so zahtevale veliko truda in časa, izboljšanje stanja v gospodarstvu, šolstvu, pravosodju itd. pa bo zahtevalo močno angažiranje vseh tistih, ki želijo dobro mladi državi.

Dolga desetletja so uničevali in preganjali podjetništvo. S spremembo sistema smo padli v asocijalno skrajnost, le država je zadržala vodilno vlogo v gospodarstvu. Namesto da bi le usmerjala gospodarstvo v razvoj, je varovala monopol. Negativne posledice se vidijo v minimalnih tujih vlaganjih in vedno manjši konkurenčnosti gospodarstva. Svoje je dodal izobraževalni sistem z znanjem, ki se slabo izkorišča v praksi. Inercija prejšnjega sistema še deluje, saj posameznik še vedno pričakuje, da bo država reševala njegove težave. Kljub poplavi računalnikov smo še vedno slabo funkcionalno pismeni.

Slovenijo čaka težko obdobje. Novi predsednik vlade poziva ljudi, da stopimo skupaj in pozabimo na stare zamere. To omogoča

vključevanje vseh, ki so voljni, sposobni in prinašajo svežino. Očitno se zmagovalci volitev zavedajo resnosti položaja, zato so se umaknili iz kulturnega boja. Ljudje so pripravljani na spremembe, zato bodo ukrepi nove oblasti za večjo učinkovitost družbe padli na plodna tla. Politična inovativnost novih sil se bo lahko razširila na vsa področja našega dela in življenja.

Ernest Pušnik, Hrušica

Čez 100 let bo samo še 100.000 Slovencev (2)

Z dr. Markom Kosom se v mnogih vprašanih strinjам, nikakor pa ne v demografskem vprašanju. Menim namreč, da problemi, ki jih je načel v začetku intervjuja, v dokajšnji meri niso demografski, temveč "alokacijski". Drugače povedano: vzroka za pomanjkanje zdravnikov in inženirjev ne vidim v padcu rodnosti (poleg tega nam že bližnja preteklost dokazuje obstoj demografskih padcev in dvigov), ampak v neustreznem in togem izobraževalnem sistemu, ki se ne prilagaja dovolj hitro tehnološkemu napredku in potrebam gospodarstva. Tako imamo na trgu "alokacijsko neravnovesje", ki se kaže v tem, da nam primanjkuje ljudi nekaterih poklicev, na drugi strani pa zbirokratizirani solski sistem bruha na trg delovne sile mlade ljudi, ki jih gospodarstvo ne potrebuje in imajo na voljo le dvoje: tisti z dobrimi zvezami se lahko skrijejo med prikrito nezaposlene v različnih birokratskih in paradržavnih strukturah, ki so brez spodbujevalnih učinkov na narodno gospodarstvo in velikokrat samo obremenjujejo javne finance, medtem ko so manj srečni ali manj iznajdljivi obsojeni na skoraj vseživljenjsko brezposelnost. In tu tiči pravi razlog padanja rodnosti (težko je namreč načrtovati družino, če se soočaš z nenehno negotovostjo in gmotno nisi sposoben rešiti stanovanjskega problema).

Glede priseljencev in "ponašanja" pa je to čista matematika. Če je domačinov 99 odstotkov, priseljencev pa skromen odstotek, je "ponašanje" mogoče, če pa bi se v državo v

» kratkem času priselilo večje število ljudi, ki bi se zavedali, da se bodo še okrepili z nenehnim priseljevanjem svojih rojakov, je "ponašenje" čedalje težje, če ne celo nemogoče. Še več! Vse številčnejši priseljenci lahko začnejo "ponaševati" domačine.

Dr. Kos nam slika črno prihodnost, če ne bomo udeležili njegovih zamisli, češ da bo čez 100 let le še 100.000 Slovencev. Morda res, a če bomo sprejeli njegove priseljeniške zamisli, se bojim, da leta 2100 Slovencev sploh ne bo več.

Aleš Žužek, Trbovlje

Je denar res sveta vladar? (1)

Avtorica Vida Kocjan v tekstu Je denar res sveta vladar? predvideva, da nas v stranki AS-Aktivna Slovenija zelo boli glava zaradi finančnih sredstev, porabljenih v minuli predvolilni kampanji. Sporočamo, da nismo prav nič zaskrbljeni in da nas nič ne boli glava. Z najetim kreditom v višini 34 milijonov tolarjev smo namreč v torek, 2. novembra, poplačali vse račune, nastale v predvolilnem času, in nismo nikomur nič dolžni. Obroke najetega kredita, ki bodo povprečno 750.000,00 SIT mesečno, bomo odplačevali iz sredstev, ki jih bomo 4 leta prejimali in pripadajo strankam, ki so dosegle več kot 1 odstotek na državnozbornih volitvah. Ta znesek bo mesečno znašal preko 1.800.000,00 SIT. To pomeni, da bomo imeli sredstva ne samo za odplačevanje kredita, ampak tudi za sprotno delovanje stranke in priprave na prihodnje volitve. Dejstvo je, da smo poslovali kot dobri gospodarji in da za to nismo potrebovali nobenih političnih ali gospodarskih botrov, ki

so nam jih večkrat slabonamerno pripisovali (tudi v Demokraciji).

V nadaljevanju lahko preberemo, da nam je Festival, katerega lastnik je Zvonimir Novak, posodil 6 milijonov tolarjev. Avtorica se sprašuje, kako nam je lahko posodil tolikšno vsoto, ko pa je bil njegov celoletni lanski prihodek 6,6 milijona tolarjev, leto prej pa še manj. Napačen Festival ste gledali, ga. Kocjanova. Kdo je Zvonimir Novak, ne vem, vem pa, da je moj Festival Novo mesto, ki je dejansko posodil 6 milijonov, imel leta 2003 21 milijonov tolarjev prihodkov, leta 2002 pa 25 milijonov.

Nadalje pišete, da je družba Konvik, ki je v lasti Vike in Francija Keka, posodila milijon tolarjev. Podjetja Konvik ne poznam. Mogoče ste mislili Konvikt, s katerim pa nimam ničesar že od leta 1994.

Franci Kek,
predsednik AS, Novo mesto

Bralec časnikov

Stavka novinarjev na dan volitev ni potekala v ustreznem času. Počutil sem se prikrajšanega. Hočejo popolno neodvisnost poročanja, kar je prav. Od njih pa želim povsem razumljivo poročanje, resnično, nezavajajoče, pristno itd. Po vsem svetu so časniki naklonjeni različnim strankam in tako je tudi pri nas. Če odgovorna oseba ali politik napravi kaznivo dejanje, ni pomembno, v ka-

radio cerčno
ukv - stereo - rds

90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

terem časniku želim to prebrati – resnica je samo ena! Čeprav novinar "obdela" meni najljubšega človeka – politika, mora biti vse jasno. Piše naj resnico, samo to želim, četudi je boleča.

Ko sem v Večeru 22. oktobra 2004 prebral članek Drugačno mnenje, sem ga bral večkrat. Ni me toliko zanimala vsebina kot preprosto in razumljivo pisanje v lepi slovenščini. To hočem in mislim, da tako menijo tudi nekateri visoko izobraženi. Lepo branje ima vsakdo rad.

Lepo pozdravljam novinarje vseh medijev.

Anton Šebenik, Ljubljana

Razsipavanje mestnih oblastnikov

Mesto Ljubljana je mesto, ki je že deset let brez pravega župana in strokovne mestne uprave.

Zadnji župan, ki je vestno upravljal mesto, je bil gospod Jože Strgar, čeprav je delal v nemogočih razmerah. Tisk in druga občila so ga blatili, vendar je njegova uprava lahko ponosna na to, kar je naredila. Obnovljene so bile Plečnikove Žale, uredili in zgradili so novo pokopališče. Obnovili so Tromostje, tržnico, igrišče in ribnik v Tivoliju, obnavljali so fasade mestnega jedra. Mesto je dihalo s polnimi pljuči. Po odhodu je novemu županu zapustil več milijard pozitivnega stanja v proračunu. Kaj se dogaja danes? Že prvi župan po

Strgarju je zapustil milijardni primanjkljaj, propadla je banka Triglav. Županja Potočnikova je vodila mesto v propad. Mestno podjetje Energetika je pod njeno taktirko kupilo banko SIB. Mesto in meščani so izgubili 3,5 milijarde tolarjev. Najhuje je to, da so občanom vse to prikri. Počakali so na volitve in šele po volitvah razkrili vso gnilobo mestnih oblasti na čelu z županja Potočnikovo. Danica Simšič, ki je obljubljala, da bo razkrila vse v zvezi s SIB, tega ni storila. Sama nadaljuje s prejšnjo prakso. Tako ima mestni proračun osem milijardno luknjo, meščani pa to mirno gledajo. Nič jih ne moti, da denar izginja. Županja mirno zapravlja in paradira po evropskih mestih. Po zadnjih podatkih je samo za službena potovanja letos pognala 30 milijonov, mariborski župan pa v istem času 280.000 tolarjev, kar je stokrat manj. Ali ni to grozljivka? Anketa Dela je pokazala, da bi ji 58 odstotkov meščanov dalo nezaupnico, 40 pa bi jo še vedno volilo. Čudno, a resnično! Deset let je Ljubljana praktično brez odgovorne osebe. Župan največje občine in glavnega mesta mora biti dober gospodar, strokovnjak, poštenjak in vsega zaupanja vreden človek. Žal sta obe zadnji županji tudi po strokovni plati nedorasli za poslanstvo, ki ga opravljata. TV-napovedovalka ter nekdanja vzgojiteljica in mladinska političarka nista merilo za uspešno vodenje županskih poslov. Žal je bilo na lokalnih volitvah pomembneje, iz katere stranke človek prihaja, kot pa strokovna usposobljenost za to odgovorno delo. Stanje je na vseh področjih katastrofalno; promet je kaotičen, urejajo samo najožje mestno središče, parki so nepokošeni, koši polni smeti, psi so zasedli otroška igrišča. Pločniki so dobesedno zaparkirani, pešci so potisnjeni na vozišča, županja pa reže

trakove, paradira z župansko verigo in mirno potuje po glavnih mestih Evrope na račun davkoplačevalcev.

Grozljivo bo zimsko obdobje. Drevces po parkih in cestah nihče ne obrezuje in še in še. Zanima me, kdaj se bodo občani streznili in koliko časa bomo vso to anarhijo še dopuščali. Koliko milijard bo morala Ljubljana še izgubiti, da bo prišla streznitev volilcev?

Alojz Dragoš, Ljubljana

Nespodobno in nepatriotsko

V četrtek, 11. oktobra 2004, je bilo v PN objavljeno pismo tov. Vladimirja Krpana, območnega predsednika ZZB Nova Gorica, v katerem se obregne ob govore predsednika DZ RS dr. Franceta Cukjatija, ki jih je imel za vse svete, praznik spomina na mrtve. Gospod Cukjati je preprosto in prav nič ideološko (kot pravi Krpan) izrekel resnico. Če je kdo ideološko barval ta dan, so bili to Krpanovi ideološki predniki in on sam, saj je iz njegovega pisma razvidno, da zgodovine sploh ne pozna ali se še naprej spreneveda s floskulami narodnega osvobajanja (kakšnega osvobajanja?). Vsi vemo, da je po drugi svetovni vojni prišlo do osvoboditve le v državah, ki niso pripadale komunističnemu svetu diktatur, osvoboditev za slednje je delno prišla šele po padcu berlinskega zidu.

Krpan patetično govori o "rodoljubih, ki naj bi se bili uprli nacifasistični vojski in vojaškim enotam njihovih sodelavcev". Nič bolj lažnega in zavajalskega. Popolno nepoznavanje kronologije in zgodovinskih dejstev (pojav vaških straž in domobrancev je bil le odgovor na pobijanje Slovencev s strani revolucionarjev, ki so že v začetku konspirativno sodelovali z okupatorjem, gl. Ehrlichovo spomenico italijanskim oblastem, ki je bila vse povojno obdobje skrbno skrivana pred javnostjo; V. Blažič: Semena razdora). Komunisti že niso bili rodoljubi, ker so se bojevali za kominverno, ki je bila proti vsaki nacionalni zavesti in patriotizmu. Primer so patrioti TIGR, ki so jih komunistični oblastniki in ZZB preganjali. Danes se ta dejstva skušajo zama-

megliti z ustanavljanjem društev TIGR za potrebe ohranjanja ZZB, ki ji manjka legitimnost patriotizma.

Ko nadalje govori o žrtvah nacifasizma, ki ležijo na pokopališčih, popolnoma pozabi na žrtve komunizma, ki jih je krepko več in ležijo po vsej Sloveniji zunaj pokopališč, v jamah, breznihi, pod smetišči, pod igrišči za golf itd. Naj mi ne govori o pieteti, ker komunisti te vrednote ne poznajo.

Krpan očita gospodu Cukjatiju, ko pravi, da so bili pošteni borci iz vrst partizanov žrtve komunistične prevare in zarote. Kaj je bolj resničnega kot to dejstvo? Danes dobro poznamo metode kriminalcev, ki so vodili partizanstvo (Tito, Kardelj, Kidričeva, Rozman, Ribičič itd.)

G. Predsednik DZ F. Cukjati je izrekel zgodovinsko resnico: Nacizem, fašizem in komunizem so povzročili gorje druge svetovne vojne. Naj se tov. Krpan zaveda, da je Sovjetska zveza prijateljvala s Hitlerjem proti zahodnim demokracijam, dokler je ni napadel. Šele potem je iz golega oportunitizma sprejela pomoč Zahodnjakov. Dokaz je prav povojna razmejitev med svobodnim svetom in komunističnimi diktaturami. Slovenija je bila na žalost v tem sklopu zločinskih diktatur, zato je otročje, če ne kar cinično govoriti o "trojnem velikem zavezništvu". Komunisti znajo še danes izkoriščati dejstva oportunitizma, ki naj bi dokazovala, da spadajo v demokratičen krog, kar je skregano z zdravo pametjo.

Tudi braniti se z jalovim izkoriščanjem italijanskega iredentizma ni resno. Italijani so prefinjeni in bodo dobro izkoristili fojbe, ki so bile realnost, čeprav je v njih le malo fašistov (po letu 1943 so se ti prelevili v garibaldince, ki jih prej ni bilo), polne pa so slovenskih nasprotnikov komunizma; teh ni bilo malo, če upoštevamo samo območje do rapalske meje, kjer so bili Slovenci po sili razmer italijanski državljani. Tega naši zgodovinarji nikoli ne upoštevajo. Italijani pravijo, da jih je 10.000. Verjetno niso daleč od resnice.

Plemeniti ideali, na katerih je zrasla današnja Evropa, pa zagotovo niso komunistični, kot je v pismu hotel prikazati tov. Krpan.

Pavel Ferluga, Komen

Plenilci se selijo

Bojim se, da se bodo le preselili iz enega varovanega kottišča v drugega. Prodali bodo svoje delnice, ki so si jih "prislužili" z večletnim izkoriščanjem svojih sodržavljanov. Z večmilijonskimi in milijardnimi dobički bodo kupili ostanek slovenskega premoženja in nadaljevali svojo umazano in goljuftivo delo ter dobičke sproti vlagali v tujini. V strahu, da bodo morali od svojega nagrabljenega kapitala plačati državi in državljanom davek, bodo izkoristili sebi na kožo napisane zakone in tako še naprej ostali povzpnetniški kapitalisti. Sprenevedanje premierja v "odhodu" Toneta Ropa na ponudbo novega predsednika vlade Janeza Janše glede vstopa LDS v vlado je samo igra, s katero je Tone Rop in njegov "seraj" poskušal zavlačevati sestavo nove ministrske ekipe in omogočiti svojim prijateljem, "nabob-proletarcem", rešiti nagrabljeni kapital. Ta dejanja so dokaz, kdo Slovenijo brezobzirno izkorišča. Pri tem delu jim bodo pomagali stari in novopečeni odvetniki. Nekdanji notranji minister in generalni sekretar vlade Mirko Bandelj gre med odvetnike. Izkoristil bo vse, kar je na teh visokih funkcijah "obvladoval" in kanaliziral v korist vladajoče oligarhije in si tako olajšal svoj novi "job". Nasprotno pa se nekdanji francoski pravosodni minister Robert Badinter, nam znan kot predsednik mednarodne komisije, ki je razglasila, da se Slovenija ni odcepila, temveč da je Jugoslavija razpadla, in tako omogočila mednarodno priznanje države Slovenije, se po preteku ministrske funkcije ni vrnil v odvetništvo, čeprav je bil kot odvetnik svetovno znan, z razlago, da to ne bi bilo pošteno, ker bi lahko izkoristil pravne podatke iz svoje ministrske funkcije. Tudi francoski zakoni tega ne dovoljujejo. A seveda je bil to Badinter, ne pa Bandelj. Že itak ohlapni zakoni bodo dovoljevali in omogočili vsakovrstne manipulacije, s katerimi bodo ekspresno obogatili še naprej siromašili Slovenijo. Odločeni so, da ne bodo bogatili državne blagajne, ki jo bo nova vlada dobila izropano. Zato se ministri v odhodu tako posmehljivo odzivajo. S polnimi zasebnimi računi in najrazličnejšimi "odškodninami" bodo še naprej na račun navadnih državljanov razkošno živeli. Ptice roparice. V sobotnem Dnevniku je navedenih 22 slovenskih milijonarjev in milijarderjev, med katerimi izstopa Zoran Janković, "najboljši sosed" in najboljši prijatelj Milana Kučana, kar z dvema milijardama. Nobene besede pa o tem, kdaj bo Janković vrnil milijardno posojilo, ki mu ga je odobrila Nova Ljubljanska banka. Kateri koli časopis odpriš, povsod najdeš članke o dolgoletnih malverzacijah, korupciji, klientelizmu, kar je vsa leta omogočala vladna koalicija, ki zdaj odhaja, in njeni poslanci v parlamentu. Novi premier Janez Janša je jasno in glasno dejal, da se bo prihodnja vlada držala zakonov in da bo v nadzornih svetih državnih podjetij 30 odstotkov predstavnikov opozicije. To v preteklem obdobju ni bilo nikjer spoštovano, zato so menedžerji skupaj z nadzornimi sveti delali, kar so hoteli, in bogateli kot pijavke, ki se napijejo krvi svojih žrtev. V kolikem času bo novi vladi uspelo popraviti vse, kar je bilo namenoma z določenimi privilegiji za povsem določene ljudi storjeno? Bodimo prepričani, da bo "konstruktivna" opozicija naredila vse, da si ohrani, kar je nagrabila. Glede mestne občine Ljubljana, ki jo že dva mandata vodita dve nesposobni, arogantni županji z nesposobnimi podžupani in večino uprave, ki so Ljubljani "prislužili" milijardne izgube, pa menim, da bi tožilstvo in sodišče imela obilo dela. Bodo slovenske "ptice roparice" kdaj odgovarjale za svoje dolgoletno plenjenje?

Marija Vodišek

Vihravi antiglobalist

Pred volitvami je kar nekaj zagretilih levicarjev, antiglobalistov in ultramirovnikov opozarjalo, kaj vse čaka Slovenijo, če pride do spremembe na političnem vrhu, saj naj bi bila politika dosedanje "desne" opozicije temeljila na nestrpnosti in izključevanju. Eden od omenjenih dušebrižnikov je tudi sociolog dr. Rastko Močnik, profesor na filozofski fakulteti in zagrižen nasprotnik vključitve Slovenije v Nato. Močnik je tokrat že drugič doživel poraz – prvič je bil kljub ostrim antinativski propagandi poražen ob prepričljivi referendumski podpori vključitve Slovenije v Nato, potem pa je sledila še hladna prha na volitvah. Tako se postavlja vprašanje, ali bodo prebivalci "hiše strahov" na Metelkovi ulici v Ljubljani po izvolitvi nove vlade še vedno dobivali visoke finančne subvencije s strani države. Tudi če bodo izgubili finančno podporo države, lahko še vedno računajo na naklonjenost mestnih oblasti z županjo Danico Simšič na čelu. Zagotovo pa se ne bo več zgodilo, da bi kateri od "levičarskih" profesorjev pošiljal svoje asistente na "znanstveno" misijo v Irak in za to dobil celo finančna sredstva, namenjena znanosti. Prav to je namreč storil dr. Rastko Močnik, ki je v Irak poslal asistentko Marto Gregorčič in za svoje dejanje dobil celo "žegen" šolskega ministra Slavka Gabra, ki ga očitno očitki o neresnem Močnikovem odnosu do dela na fakulteti nikoli niso preveč zanimali.

Božja previdnost?

Z imenovanjem msgr. Alojza Urana za ljubljanskega nadškofa so se dokončno polegla ugibanja, kdo naj bi bil naslednik Franca Rodeta. Kljub temu so tudi po 25. oktobru, ko je bil Uran imenovan za novega nadškofa, v javnost pricurljale zanimive govornice iz virov, ki naj bi bili blizu ljubljanski nadškofiji. Ena izmed njih pravi, naj bi bil po prvotnem scenariju za ljubljanskega nadškofa imenovan mariborski pomožni škof dr. Anton Stres, vendar naj bi se bil temu položaju odpovedal iz zdravstvenih razlogov. Ker je bil Stres v času našega poizvedovanja v Bruslju na zasedanju komisije evropskih škofovskih konferenc, ni bilo mogoče osebno preveriti, ali omenjena informacija drži. Drugi viri pravijo, da tako kot Uran tudi Stres ni bil favorit Franca Rodeta. Če so informacije resnične, potem lahko govorimo o "božji previdnosti". Vsekakor je že imenovanje Antona Stresa za mariborskega pomožnega škofa pred štirimi leti povzročilo nekaj nejevolje med nekaterimi študenti teologije, saj so tako izgubili uglednega profesorja filozofije, ki sedaj predava le še na mariborski enoti teološke fakultete, kolikor mu seveda dopušča čas, saj je tudi predsednik komisije Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci.

Priljubljeni pater

V javnosti vse bolj znanega in priljubljenega družinskega psihologa patra Christiana Gostečnika studentje teološke fakultete poznajo s predavanj, na katerih se kaže njegovo široko poznavanje psihologije, v zadnjem letih pa ga čedalje bolj spoznava tudi širša slovenska javnost. Zgovorni in prijazni Gostečnik, ki se lahko pohvali z doktoratom iz klinične psihologije ter družinske in zakonske terapije v Chicagu, v medijih (najpogosteje v Družini) vsem, ki imajo težave v družini in medsebojnih odnosih, svetuje, kako jih najhitreje in najučinkoviteje rešiti. Posebnost njegovega svetovanja je, da v odgovorih vedno natančno razčleni problem in nato svetuje, kako v danem položaju ravnati, zato ni čudno, da njegov nasvet želijo slišati tudi tisti, ki na Cerkev in njene vrednote ne dajo veliko. S svojim zadnjim predavanjem na Nikodemovih večerih na Teološki fakulteti v Ljubljani je znova navdušil polno dvorano poslušalcev s predavanjem "O ti težki odnosi" in razmišljanjem, zakaj se iz največje zaljubljenosti in vzhicenosti lahko oblikujejo prave travme in nočna mora. Vprašal se je tudi, ali ljubezen predpostavlja navezanost in ali res lahko vodi v odvisnost.

Vztrajnost in volja

Ko se je Nika Dolinar leta 1992 zaposlila na ministrstvu za obrambo, se njeni prijatelji niso mogli nehati čuditi. Njen najpogostejši odgovor na vprašanje zakaj je bil, da želi biti zraven, ko nastaja Slovenska vojska.

Prvi meseci in novi službi so bili težki, saj je hitro ugotovila, da se stvari premikajo počasi. Danes pravi, da je bil to čas, v katerem je bila na preizkušnji njena potrpežljivost. Te ji kot vsem, ki so rojeni v astrološkem znamenju ovna, kronično primanjkuje. Če je nepotrpežljivost njena šibkost, sta vztrajnost in volja njena moč. Jeseni 1993 je prišlo povabilo, da v kabinetu tedanjega ministra za obrambo Janeza Janše prevzame vodenje stikov z javnostmi. V kabinet je prišla v zelo nemirnih časih, kar se je seveda poznalo tudi pri njenem delu. Novinarji so ji radi rekli kar "Nika zanika", saj ni bilo dneva, ko ne bi pisala demantijev, pojasnil ... Časa za uvajanje ni bilo, izkušnje, pridobljene v tem času, pa so neprecenljive. Ko je leta 1994 prišlo do odstavitve Janeza Janše z mesta obrambnega ministra, je postala tiskovna predstavnica Socialdemokratske stranke Slovenije. S politiko se ni nikoli ukvarjala, zato je bil začetek težak. "To je bil čas, ko je stranka začela rasti. Vstopali so novi in novi člani, veliko smo delali po terenu, ustanavljali odbore. Na ta čas me vežejo zelo lepi spomini. Na tajništvo nas je bilo zelo malo, vsi smo delali s srcem in veliko željo, da bi spremenili stvari na bolje. Nekaterih danes žal ni več med nami, in ko smo 3. oktobra praznovali zmago, sem jih zelo pogrešala." Ne sprejema miselnosti, da je vse tako, kot je, in da se itak ne da nič spremeniti. Vsakdo lahko spreminja sebe in tudi mora, da bi se v preizkušnjah med dobrim in slabim vedno odločil za dobro. Predlanskim se je začela učiti igrati na flavto. Letos se ni vpisala v nov letnik. Ni časa. "Ampak za to bo še čas," pravi. Kot tudi za branje knjig, koncerte, filme in vse, kar ima rada.

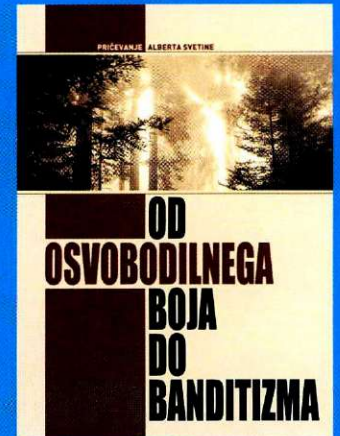
**RADIO
ZELENI VAL**

93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Novosti iz naše založbe

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja. Knjiga, v kateri nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo življenjsko pot, ima posebno izpovedno moč tudi zato, ker poleg opisa predvojnih in medvojnih dogodkov izredno slikovito opisuje tudi povojno dogajanje v vrstah Ozne, njeno vlogo v povojnih aretacijah in plenjenjih, predvsem pa način razmišljanja in dela povojnih oblasti. Knjiga, v kateri je veliko znanih imen, je nedvomno izjemen prispevek k spoznavanju naše polpretekle zgodovine, a se hkrati bere kot napeta kriminalka.

Zbornik Pučnikova znanstvena in politična misel je sad simpozija, ki ga je Društvo Ivana Cankarja organiziralo ob prvi obletnici Pučnikove smrti v Črešnjevcu. V zborniku, ki ga je uredil Milan Zver, so svoje referate in razprave objavili Frane Adam, Viktor Blažič, Barbara Brezigar, Janez Janša, Tone Jerovšek, Janko Kos, Janko Prunk, Dimitrij Rupel, Lovro Šturm, Ivan Urbančič in Jože Zagožen. V prispevkih so referenti iskali filozofska, sociološka in politološka izhodišča za Pučnikov politični angažma tako v njegovem zgodnjem kakor tudi v kasnejšem obdobju, ki se ujema z največjimi dosežki slovenske politične zgodovine.

Izpolnjeno naročilnico lahko pošljete na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana, knjige lahko naročite po tel.: 01/434 54 63 ali na e-naslov: obzorja.narocnine@siol.net. Lahko se tudi osebno oglasite v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Naročilo označite z x

- Albert Svetina:** OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA
- Milan Zver:** PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL
- OBE KNJIGI S POSEBNIM POPUSTOM**

Cena **6.700 SIT**

Cena **3.000 SIT**

Cena **9.000 SIT**

ime in priimek: _____

datum: _____

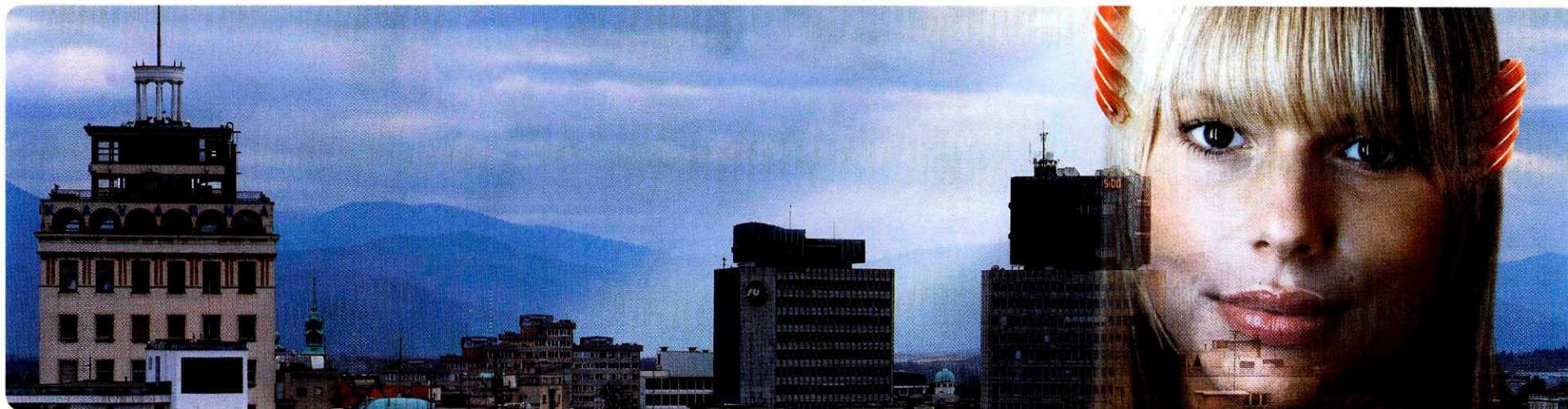
ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Kako hitro je življenje?

Agenција 41, design: LUKS Studio, foto: T. Gregoric, J. Pukšič, Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni

Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

